

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. gruodžio 9 d.**

„Konkurencija — Karteliai — Gelžbetonio armatūros strypų arba ričių rinka — Sprendimas, kuriuo pagal Reglamentą (EB) Nr. 1/2003 pasibaigus EAPB sutarties galiojimo laikui konstatuojamas AP 65 straipsnio pažeidimas — Kainų ir mokėjimo terminų nustatymas — Gamybos ar pardavimo ribojimas arba kontrolė — Esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimas — Teisinis pagrindas — Teisė į gynybą — Baudos — Pažeidimo sunkumas ir trukmė — Lengvinančios aplinkybės — Atsižvelgimas į sprendimą panaikinti susijusioje byloje“

Byloje T-91/10

Lucchini SpA, įsteigta Milane (Italija), iš pradžių atstovaujama advokatų M. Delfino, J.-P. Gunther, E. Bigi, C. Breuvart ir L. De Sanctis, vėliau – advokatų J.-P. Gunther, E. Bigi, C. Breuvart ir D. Galli,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, iš pradžių atstovaujamą R. Sauer ir B. Gencarelli, padedamų advokato M. Moretto, vėliau – M. Sauer ir R. Striani, padedamų M. Moretto,

atsakovę,

dėl prašymo pripažinti 2009 m. rugsėjo 30 d. Komisijos sprendimą C (2002) 5087 galutinis (byla COMP/37.956 – Gelžbetonio armatūra, pakartotinis sprendimas), iš dalies pakeistą 2009 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimu C(2009) 9912 galutinis, niekiniu arba panaikinti šį sprendimą, o nepatenkinus šio reikalavimo – panaikinti minėto sprendimo 2 straipsnį arba sumažinti ieškovei skirtos baudos dydį,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro teisėjai M.E. Martins Ribeiro (pranešėja), einanti pirmininko pareigas, A. Popescu ir G. Berardis,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. vasario 7 d. posėdžiui,

priima šį

** Proceso kalba: italų.

Sprendimą

Teisinis pagrindas

1. EAPB sutarties nuostatos

1 AP 36 straipsnyje numatoma:

„Prieš paskirdama piniginę sankciją ar periodiškai mokamas baudas, kaip numatyta šioje Sutartyje, Komisija privalo suteikti suinteresuotajai šaliai galimybę pareikšti savo nuomonę.

Teismas turi neribotą kompetenciją nagrinėti skundus dėl piniginių sankcijų ar periodiškai mokamų baudų, paskirtų pagal šią Sutartį.

Tomis pačiomis sąlygomis, kaip nustatyta šios Sutarties 33 straipsnio pirmoje pastraipoje, šalis gali užprotestuoti sprendimo ar rekomendacijos, kurios ji tariamai nesilaikė, teisėtumą.“

2 AP 47 straipsnis išdėstytas taip:

„Aukščiausioji valdžios institucija turi teisę gauti informaciją, reikalingą jos užduotims vykdyti. Ji gali atlikti būtinus patikrinimus.

Aukščiausioji valdžios institucija neturi teisės skleisti informacijos apie įmones, jų verslo ryšius ar sąnaudų komponentus, nes tai yra profesinė paslaptis. Laikydamosi šių apribojimų, ji skelbia tokius duomenis, kurie galėtų būti naudingi vyriausybėms ar kitoms suinteresuotoms šalims.

Aukščiausioji valdžios institucija gali skirti baudas ar periodiškai mokamas netesybas toms įmonėms, kurios vengia vykdyti įpareigojimus, paskirtus pagal šį straipsnį priimtus sprendimus, arba kurios sąmoningai pateikia neteisingą informaciją. Maksimali tokių baudų suma yra 1 % metinės apyvartos, o maksimali delspinigių suma yra 5 % vidutinės dienos apyvartos už kiekvieną uždelstą dieną.

Aukščiausiai valdžios institucijai pažeidus profesinės paslapties sąlygas ir tuo būdu padarius įmonei žalą, galima kreiptis į Teismą dėl kompensacijos, kaip nustatyta 40 straipsnyje.“

3 AP 65 straipsnyje numatyta:

„1. Visi įmonių tarpusavio susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kuriais siekiama tiesiogiai ar netiesiogiai sulaukyti, apriboti ar iškreipti normalią konkurenciją bendrojoje rinkoje, yra draudžiami, o ypač tokie, kuriais siekiama:

- a) nustatyti kainas;
- b) apriboti bei kontroliuoti gamybą, techninį vystymąsi ar investavimą;
- c) pasidalyti rinkas, produktus, klientus ar tiekimo šaltinius.

<...>

4. Bet kuris susitarimas ar sprendimas, draudžiamas šio straipsnio 1 dalyje, automatiškai negalioja ir juo negalima remtis jokiame valstybės narės teisme.

Jeigu nesinaudojama teise kreiptis į Teismą, tik Aukščiausiosios valdžios institucija gali nuspręsti, ar toks susitarimas bei sprendimas yra suderinami su šiuo straipsniu.

5. Įmonėms, kurios sudarė automatiškai negaliojančius susitarimus, arba per arbitražą, baudas, boikotą ar kitokiais būdais įgyvendino ar bandė įgyvendinti automatiškai negaliojantį susitarimą ar sprendimą bei susitarimą, kuriam buvo nesuteiktas ar atšauktas leidimas, arba kurios gavo leidimus, sąmoningai pateikusios neteisingą informaciją, arba kurios išitraukė į šio straipsnio 1 dalyje draudžiamas veikas, Aukščiausioji valdžios institucija gali skirti baudas ar delspinigius, kurių dydis neviršija dvigubos apyvartos tų produktų, kurie buvo šiuo straipsniu draudžiamų susitarimų, sprendimų ar veikų dalyku [dalykas]; tačiau jeigu susitarimo, sprendimo ar veikos tikslas yra apriboti gamybą, techninį vystymąsi ar investavimą, maksimalus baudų dydis gali būti padidintas iki 10 % metinės įmonių pažeidėjų apyvartos, o maksimalus delspinigių dydis – iki 20 % dienos apyvartos.“

4 Pagal AP 97 straipsnį EAPB sutarties galiojimo terminas baigėsi 2002 m. liepos 23 dieną.

2. EB sutarties nuostatos

5 EB 305 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šios Sutarties nuostatos neturi įtakos Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarčiai, ypač valstybių narių teisėms ir pareigoms, minėtos Bendrijos institucijų įgaliojimams ir minėtos Sutarties nustatytoms bendrosios anglių ir plieno rinkos veikimo taisyklėms.“

3. Reglamentas (EB) Nr. 1/2003

6 Pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir [EB] 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 4 straipsnį „siekiant, kad būtų taikomi [EB] 81 ir [EB] 82 straipsniai, Komisija turi įgaliojimus, nustatytus šiuo reglamentu“.

7 Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnyje „Pažeidimo nustatymas ir nutraukimas“ nustatyta:

„1. „Kai Komisija, veikdama skundo pagrindu ar savo iniciatyva, nustato [EB] 81 straipsnio ar [EB] 82 straipsnio pažeidimą, ji gali priimti sprendimą, reikalaujantį, kad įmonės ar įmonių asociacijos nutrauktų pažeidimą <...> Komisija taip pat gali konstatuoti, kad pažeidimas padarytas praeityje, jeigu ji turi teisėtą interesą tai daryti.

<...>“

8 Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punkte nustatyta:

„Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms ar įmonių asociacijoms, jei jos tyčia ar dėl neatsargumo:

a) pažeidžia [EB] 81 ar [EB] 82 straipsnio nuostatas; <...>“

4. Komisijos komunikatas dėl konkurencijos bylų tam tikrų nagrinėjimo aspektų nustojus galioti EAPB sutarčiai

9 2002 m. birželio 18 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl konkurencijos bylų tam tikrų nagrinėjimo aspektų nustojus galioti EAPB sutarčiai (OL C 152, p. 5, toliau – 2002 m. birželio 18 d. Komunikatas).

10 2002 m. birželio 18 d. Komunikato 2 punkte nurodoma, kad juo siekiama:

„<...>

- ūkio subjektų ir valstybių narių interesais pakartoti svarbiausius materialinės ir procesinės teisės pakeitimus, atsirandančius dėl perėjimo prie EB sutarties tvarkos tiek, kiek jie susiję su EAPB sutartimi ir jos antrine teise <...>,
- paaiškinti, kaip Komisija siekia sureguliuoti dėl perėjimo nuo EAPB prie EB tvarkos atsiradusias specifines problemas kartelių ir piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi <...>, koncentracijų tarp įmonių kontrolės <...> ir valstybės pagalbos kontrolės srityse“.

11 2002 m. birželio 18 d. Komunikato 31 punktą, esantis skyriuje, skirtame dėl perėjimo nuo EAPB prie EB tvarkos atsiradusioms specifinėms problemoms, suformuluotas taip:

„Jei taikant Bendrijos konkurencijos taisykles susitarimams Komisija nustato pažeidimą su EAPB sutartimi susijusioje srityje, taikoma pažeidimą įrodančių faktinių aplinkybių atsiradimo metu galiojusi materialinė teisė, nesvarbu, kokia būtų taikymo data. Bet kuriuo atveju pasibaigus EAPB sutarties galiojimui procesiniams klausimams yra taikytina EB teisė <...>“

Bylos dalykas

12 Šios bylos dalykas yra prašymas pripažinti 2009 m. rugsėjo 30 d. Komisijos sprendimą C(2002) 5087 galutinis, dėl procedūros pagal AP 65 straipsnį (byla COMP/37.956 – Gelžbetonio armatūra, pakartotinis sprendimas) (toliau – pirmasis sprendimas), iš dalies pakeistą 2009 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimu C(2009) 9912 galutinis (toliau – keičiantis sprendimas) (pirmasis sprendimas, iš dalies pakeistas keičiančiu sprendimu, toliau – ginčijamas sprendimas), niekiniu arba panaikinti šį sprendimą, o nepatenkinus šio prašymo – panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį; nepatenkinus ir šio prašymo – sumažinti ieškovei *Lucchini SpA* skirtos baudos dydį.

13 Ginčijamame sprendime Komisija nusprendė, kad AP 65 straipsnį pažeidė šios bendrovės:

- *Alfa Acciai SpA* (toliau – *Alfa*),
- *Feralpi Holding SpA* (toliau – *Feralpi*),
- *Ferriere Nord SpA*,
- *IRO Industrie Riunite Odolesi SpA* (toliau – *IRO*),
- *Leali SpA* ir likviduojama *Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA* (toliau *AFLI*) (abi šios bendrovės kartu – *Leali-AFLI*),
- ieškovė ir likviduojama *SP SpA* (abi šios bendrovės toliau – *Lucchini-SP*),
- *Riva Fire SpA* (toliau – *Riva*),
- *Valsabbia Investimenti SpA* ir *Ferriera Valsabbia SpA* (abi šios bendrovės toliau – *Valsabbia*).

Ieškovė

- 14 Ieškovė yra akcinė bendrovė, kurios pagrindinė buveinė Milane (Italija). Iki 2005 m. balandžio 20 d. didžioji dalis ieškovės kapitalo priklausė fiziniams ir juridiniams asmenims, priklausantiems atitinkamai Lucchini šeimai ir *Lucchini* grupei, likusi akcinio kapitalo dalis priklausė draudimo bendrovėms ir finansinėms institucijoms. Nuo minėtos datos ieškovės kontrolinį akcijų paketą įsigijo grupė *Severstal*.
- 15 *Siderpotenza SpA* (toliau – pirmoji *Siderpotenza*) buvo įmonė, nuo 1989 m. iki 1991 m. bendrai kontroliuojama *Lucchini Siderurgica SpA* ir *Acciaierie e Ferriere Leali Luigi*. 1991 m. kovo 5 d. pirmoji *Siderpotenza* buvo prijungta prie *Lucchini Siderurgica*. *Lucchini Siderurgica* 1998 m. spalio 10 d. buvo prijungta prie *Lucchini* ir šis susijungimas įsigaliojo 1998 m. gruodžio 1 d.
- 16 1997 m. spalio 31 d. *Lucchini Siderurgica* „gelžbetonio armatūros“ padalinys buvo perleistas 1997 m. liepos mėn. įkurtai *Siderpotenza* (toliau – naujoji *Siderpotenza*). 2002 m. gegužės 30 d. naujoji *Siderpotenza* savo gelžbetonio armatūros gamyklas perleido *Ferriere Nord*.

Ginčo aplinkybės

- 17 Nuo 2000 m. spalio iki gruodžio mėn. Komisija pagal AP 47 straipsnį patikrino Italijos įmones, gelžbetonio armatūros gamintojas, ir Italijos metalurgijos įmonių asociaciją. Remdamasi AP 47 straipsniu ji taip pat išsiuntė joms prašymus pateikti informacijos.
- 18 2002 m. kovo 26 d. Komisija pradėjo administracinę procedūrą ir pateikė kaltinimus pagal AP 36 straipsnį (toliau – pranešimas apie kaltinimus). Ieškovė dėl pranešimo apie kaltinimus pateikė pastabas raštu. *Lucchini* neprašė žodinio bylos nagrinėjimo.
- 19 2002 m. rugpjūčio 12 d. Komisija suformulavo papildomus kaltinimus (toliau – pranešimas apie papildomus kaltinimus), skirtus pradinio pranešimo apie kaltinimus adresatams. Šiame pranešime apie papildomus kaltinimus, pagrįstame 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB 81] ir [EB 82] straipsnius (OL 13, 1962, p. 204) 19 straipsnio 1 dalimi, Komisija paaiškino savo poziciją dėl procedūros tęsimo pasibaigus EAPB sutarties galiojimui. Suinteresuotosioms įmonėms buvo duotas terminas pateikti pastabas, o antrasis žodinis bylos nagrinėjimas, kuriame dalyvavo ir valstybių narių atstovai, įvyko 2002 m. rugsėjo 30 d.
- 20 Po administracinės procedūros 2002 m. gruodžio 17 d. Komisija priėmė sprendimą C(2002) 5087, galutinis, susijusį su AP 65 straipsnio taikymo procedūra (COMP/37.956 – gelžbetonio armatūra) (toliau – 2002 m. sprendimas), jame konstatavo, kad šio sprendimo adresatės darė vieną, kompleksinę ir tęstinį pažeidimą Italijos gelžbetonio armatūros strypų arba ričių rinkoje, kurio tikslas ar poveikis buvo nustatyti kainas ir dėl kurio buvo suderintai ribojama ar kontroliuojama gamyba ar pardavimas, ir taip pažeidė AP 65 straipsnio 1 dalį. Komisija šiame sprendime SP ir ieškovei skyrė solidariai mokėtiną 16,14 mln. eurų baudą.
- 21 2003 m. kovo 5 d. ieškovė Pirmosios instancijos teismui (dabar – Bendrasis Teismas) pateikė ieškinį dėl 2002 m. sprendimo. 2007 m. spalio 25 d. Sprendimu *SP ir kt. / Komisija* (T-27/03, T-46/03, T-58/03 ir T-79/03 ir T-80/03, T-97/03 ir T-98/03, Rink. p. II-4331) Teismas panaikino 2002 m. sprendimą. Teismas nurodė, kad atsižvelgiant į tai, jog 2002 m. sprendime nebuvo jokių nuorodų į Reglamento Nr. 17 3 straipsnį ir 15 straipsnio 2 dalį, šis sprendimas buvo grindžiamas tik AP 65 straipsnio 4 ir 5 dalimis (minėto Sprendimo *SP ir kt. / Komisija* 101 punktą). Kadangi šių nuostatų galiojimas pasibaigė 2002 m. liepos 23 d., Komisija nebegalėjo grįžti savo kompetencijos minėtomis nuostatomis, kurios nebegaliojo, kai buvo priimtas 2002 m. sprendimas, kad konstatuotų AP 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą ir skirtų baudas įmonėms, dalyvavusioms darant minėtą pažeidimą (minėto Sprendimo *SP ir kt. / Komisija* 120 punktą).

- 22 2008 m. birželio 30 d. raštu Komisija pranešė ieškovei ir kitoms nagrinėjamosioms įmonėms apie savo ketinimą iš naujo priimti sprendimą, pakeičiant jo teisinį pagrindą, palyginti su tuo, kuris buvo nurodytas 2002 m. sprendime. Be to, ji nurodė, kad, atsižvelgiant į 21 punkte minėto Sprendimo *SP ir kt. / Komisija* ribotą veikimą, iš naujo priimtas sprendimas bus grindžiamas pranešime apie kaltinimus ir papildomame pranešime apie kaltinimus nurodytais įrodymais. Atitinkamosioms įmonėms buvo nustatytas terminas, per kurį jos galėjo pateikti savo pastabas.

Pirmasis sprendimas

- 23 2009 m. rugsėjo 30 d. Komisija priėmė pirmąjį sprendimą, kurį nusiuntė ieškovei 2009 m. spalio 1 d. raštu.
- 24 Pirmajame sprendime Komisija konstatavo, kad jame nurodyti konkurencijos ribojimai atsirado dėl kartelio tarp Italijos gelžbetonio armatūros gamintojų bei tarp šių gamintojų ir jų asociacijų, veikusio nuo 1998 m. iki 2000 m. ir kurio tikslas ar poveikis buvo kainų nustatymas ir gamybos ar pardavimų ribojimas arba kontrolė, ir tam buvo intensyviai keičiamasi informacija apie Italijos gelžbetonio armatūros rinką.
- 25 Dėl byloje nagrinėjamo elgesio teisinio vertinimo visų pirma pažymėtina, kad Komisija pirmojo sprendimo 353–369 konstatuojamosiose dalyse pirmiausia pabrėžė, kad Reglamentą Nr. 1/2003 reikėtų aiškinti taip, kad jis leidžia jai po 2002 m. liepos 23 d. konstatuoti ir sankcionuoti kartelius EAPB sutarties taikymo sričiai *ratione materiae* ir *ratione temporis* priklausančiuose sektoriuose. Pirmojo sprendimo 370 konstatuojamojoje dalyje ji nurodė, kad šis sprendimas buvo priimtas remiantis EB sutarties ir Reglamento Nr. 1/2003 procedūrinėmis taisyklėmis. Pirmojo sprendimo 371–376 konstatuojamosiose dalyse Komisija, be kita ko, priminė, kad normų tęstinumo laiko atžvilgiu principai galėjo sukurti situaciją, kai taikomos materialinės teisės nuostatos, kurios nebegalioja Europos Sąjungos institucijos teisės akto priėmimo momentu, jei taikomas bendrasis *lex mitior* principas, pagal kurį asmuo negali būti baudžiamas už veiką, kuri nėra nusikaltimas ar nusižengimas pagal vėliau įsigaliojusius teisės aktus. Ji konstatavo, kad šioje byloje EB sutartis nebuvo *in concreto* palankesnė nei EAPB sutartis, todėl *lex mitior* principu bet kuriuo atveju nebuvo galima remtis ginčijant EAPB sutarties taikymą šioje byloje nagrinėjamam elgesiui.
- 26 Visų antra, dėl AP 65 straipsnio 1 dalies taikymo taip pat pažymėtina, kad, pirma, Komisija nurodė, jog kartelio tikslas buvo kainų nustatymas ir juo taip pat buvo suderintai ribojama ar kontroliuojama gamyba arba pardavimas. Dėl kainų nustatymo Komisija mano, kad kartelis iš esmės buvo pagrįstas susitarimais ar suderintais veiksmais dėl bazinės kainos 1992 m. balandžio 15 d.–2000 m. liepos 4 d. laikotarpiu (o iki 1995 m. – susitarimais arba suderintais veiksmais dėl mokėjimo terminų) ir susitarimais ir suderintais veiksmais dėl „priedų“ 1989 m. gruodžio 6 d.–2000 m. birželio 1 d. laikotarpiu.
- 27 Antra, dėl nagrinėjamo ribojamojo elgesio poveikio rinkai pažymėtina, kad Komisija nurodė, jog dėl to, kad nagrinėjamas kartelis, kurio tikslas buvo trukdyti, riboti ar iškraipyti normalią konkurenciją, nereikėjo patikrinti, ar jis turėjo poveikį rinkai. Vis dėlto ji nusprendė, kad kartelis turėjo konkretų poveikį rinkai. Konkrečiai kalbant, Komisija nusprendė, kad kartelis darė įtaką gelžbetonio armatūros strypų gamintojų Italijoje taikytai kainai, net jei kartelio viduje nustatytos priemonės ne visada iš karto duodavo rezultatų, kurių tikėjosi kartelyje dalyvavusios įmonės. Taip pat Komisija nurodo, kad galėjo būti atidėto veikimo atveju. Be to, aptariamoms įmonėms 1989 m. priklausė apie 21 % Italijos gelžbetonio armatūros strypų rinkos, 1995 m. – 60 %, o 2000 m. – 83 %, ir tai rodo didėjantį atitinkamų kainų kėlimo poveikį rinkai. Komisija galiausiai pažymėjo, kad aplinkybė, jog apie iniciatyvas šioje srityje nuo 1989 m. buvo informuojami visi gelžbetonio armatūros strypų gamintojai, padidino šio poveikio apimtį jau pirmaisiais kartelio veikimo metais.

- 28 Visų trečia, Komisija nurodė pirmojo sprendimo adresatus. Dėl ieškovės Komisija pirmojo sprendimo 538–544 konstatuojamosiose dalyse nurodė nusprendusi atsakomybę už pažeidimą priskirti SP ir ieškovei, nes jos sudarė vieną įmonę, kuriai buvo priskirtas ne tik jų pačių elgesys bet ir *Lucchini Siderurgica* bei pirmosios *Siderpotenza* elgesys.
- 29 Nurodžiusi, kad SP ir ieškovė sudarė vieną ekonominę vienetą Komisija rėmėsi aplinkybe, kad ir SP, ir ieškovė visą pažeidimo laikotarpį tiesiogiai arba netiesiogiai buvo kontroliuojamos *Lucchini* šeimos. Be to, ieškovė kontroliavo SP gamybos politikos ir komercinės politikos gelžbetonio armatūros strypų sektoriuje konkretų valdymą, ir tai, Komisijos nuomone, matyti iš tikslų, konkrečių ir rašytinių įrodymų ir juos patvirtinančios informacijos, susijusios su SP ir ieškovės organizacine struktūra, ypač atsižvelgiant į tai, kad tam tikri asmenys kartais vienu metu abiejose bendrovėse užėmė svarbias pareigas, susijusias su komerciniu valdymu.
- 30 Dėl antikoncepcinio pirmosios *Siderpotenza* ir *Lucchini Siderurgica*, kurios teisiniu požiūriu jau neegzistuoja, elgesio inkriminavimo SP ir ieškovei, Komisija pirmiausia nurodė, kad *Lucchini Siderurgica* perėmė pirmosios *Siderpotenza* teises po 1991 m. kovo 5 d. susijungimo, o ieškovė tokiu pačiu būdu perėmė *Lucchini Siderurgica* teises po 1998 m. gruodžio 1 d. susijungimo. Antra, visi materialūs ir žmogiškieji pirmosios *Siderpotenza* išteklių po šios bendrovės prijungimo 1991 m. kovo 5 d. prie *Lucchini Siderurgica* buvo naudojami pastarosios bendrovės. Trečia, visi materialūs ir žmogiškieji gamyklos Potencoje (Italija) išteklių, kuriuos valdė *Lucchini Siderurgica*, buvo perleisti grupės viduje naujai *Siderpotenza*. Ketvirta, *Lucchini Siderurgica*, vėliau ieškovė darė lemiamą įtaką naujosios *Siderpotenza* veiklai iki 2002 m. birželio 1 d., kuomet įmonės padalinys, gaminantis gelžbetonio armatūros strypus buvo perleistas *Ferriere Nord*.
- 31 Todėl Komisija nusprendė, kad buvo: a) teisinis pirmosios *Siderpotenza* ir *Lucchini Siderurgica* tęstinumas; b) ekonominis tęstinumas tarp šių dviejų bendrovių ir naujosios *Siderpotenza* (šiuo metu SP) dėl gamyklos Potencoje; c) atsakomybė, kylanti iš *Lucchini Siderurgica* ir ieškovės lemiamos įtakos naujosios *Siderpotenza* veiklai; ir d) teisinis tęstinumas tarp *Lucchini Siderurgica* ir ieškovės. Komisija nusprendė, kad iš to matyti, jog visi subjektai sudarė vieną ir tą pačią įmonę, sutampančią su įmone, kurią sudarė SP ir ieškovė.
- 32 Visų ketvirta, Komisija mano, kad AP 65 straipsnio 2 dalis ir EB 81 straipsnio 3 dalis šiuo atveju netaikomos. Ji taip pat pažymėjo, kad Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnyje išdėstytos senaties taisyklės nekludė priimti pirmąjį sprendimą.
- 33 Visų penkta, dėl šioje byloje skirtų baudų dydžio apskaičiavimo pažymėtina, kad Komisija nurodė, jog pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį ji galėjo skirti baudas įmonėms, pažeidusioms konkurencijos taisykles. Kadangi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje numatyta baudų dydžio riba skyrėsi nuo numatytosios AP 65 straipsnio 5 dalyje, Komisija nurodė taikysianti mažiausią ribą, kaip reikalaujama pagal *lex mitior* principą. Ji taip pat nurodė, kad, kaip ji informavo atitinkamas įmones 2008 m. birželio 30 d. raštu, ji nusprendė šioje byloje taikyti Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir [AP] 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gaires (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – 1998 m. gairės). Ji pridūrė, kad vis dėlto šioje byloje atsižvelgs į tai, jog jau buvo nuspręsta dėl atitinkamoms įmonėms priimant 2002 m. sprendimą skirtinų baudų dydžio.
- 34 Pirma, Komisija nusprendė, kad kartelis, kurio tikslas buvo kainų nustatymas įvairiais būdais, be kita ko, ribojant ar kontroliuojant gamybą ar pardavimą, buvo labai sunkus Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimas. Komisija atmetė aptariamų įmonių argumentus, kad pažeidimas turi būti sušvelnintas atsižvelgiant į ribotą konkretų poveikį rinkai ir tuo metu buvusią ekonominę situaciją. Kaip nepaneigdama labai sunkaus pažeidimo pobūdžio nurodo Komisija, nustatydamą bazinį baudos dydį ji atsižvelgė į šiam atvejui būdingus požymius, pavyzdžiui, aplinkybę, kad kartelis veikė nacionalinėje rinkoje, kurioje faktinių aplinkybių susiklostymo metu buvo taikomos specialios EAPB sutarties nuostatos ir kurioje įmonės pirmojo sprendimo adresatės pažeidimo pradžioje turėjo nedideles jos dalis.

- 35 Antra, Komisija įvertino kiekvienos įmonės dydį ir svarbą ir suskirstė jas atsižvelgdama į jų įtaką nagrinėjamoje rinkoje. Kadangi rinkos dalys, kurias įgijo pirmojo sprendimo adresatai per paskutinius nepertraukiamus pažeidimo metus (1999 m.) Komisijos nebuvo laikomos atspindinčiomis realią šių įmonių padėtį nagrinėjamojoje rinkoje referenciniu laikotarpiu, Komisija remdamasi vidutinėmis rinkos dalimis 1990–1999 m. išskyrė tris įmonių grupes: pirma, *Feralpi* ir *Valsabbia*, kurioms ji pritaikė 5 mln. EUR pradinį baudos dydį, antra, *Lucchini-SP*, *Alfa*, *Riva* ir *Leali-AFLL*, kurioms pritaikė 3,5 mln. EUR pradinį baudos dydį, ir trečia, *IRO* ir *Ferriere Nord*, kurioms pritaikė 1,75 mln. EUR pradinį baudos dydį.
- 36 Siekdama užtikrinti pakankamą baudos atgrasomąjį poveikį Komisija padidino *Lucchini-SP* pradinį baudos dydį 200 %, o *Riva* – 375 %.
- 37 Trečia, Komisija nusprendė, kad kartelis tęsėsi nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. liepos 4 d. Dėl ieškovės dalyvavimo kartelyje Komisija nurodė, kad jo narė ji buvo nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d. Vis dėlto ji pažymėjo, kad nuo 1998 m. birželio 9 d. iki 1998 m. lapkričio 30 d. *Lucchini-SP* nedalyvavo kartelio dalyje, susijusioje su gamybos ar pardavimų ribojimu ar kontrole.
- 38 Kadangi visų įmonių, išskyrus *Ferriere Nord*, daromas pažeidimas truko daugiau nei dešimt metų ir šešis mėnesius, visoms įmonėms, išskyrus *Ferriere Nord*, pradinis baudos dydis visoms įmonėms buvo padidintas 105 %, o *Ferriere Nord* – 70 %. Todėl buvo nustatyti tokie baziniai baudų dydžiai:
- *Feralpi*: 10,25 mln. EUR,
 - *Valsabbia*: 10,25 mln. EUR,
 - *Lucchini-SP*: 14,35 mln. EUR,
 - *Alfa*: 7,175 mln. EUR,
 - *Riva*: 26,9 mln. EUR,
 - *Leali-AFLL*: 7,175 mln. EUR,
 - *IRO*: 3,58 mln. EUR,
 - *Ferriere Nord*: 2,97 mln. EUR (pirmojo sprendimo 607 ir 608 konstatuojamosios dalys).
- 39 Ketvirta, kalbant apie sunkinančias aplinkybes, Komisija nustatė, kad *Ferriere Nord* jau buvo 1989 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos sprendimo adresatė dėl jos dalyvavimo susitarime dėl kainų nustatymo ir pardavimo ribojimo tinklų lankinio suvirinimo sektoriuje, ir padidino bazinį baudos dydį 50 %. Komisija nenustatė jokios lengvinančios aplinkybės.
- 40 Penkta, dėl Pranešimo dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – 1996 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo) Komisija nurodė, kad *Ferriere Nord* prieš pranešimo apie kaltinimus išsiuntimą jai pateikė naudingos informacijos, kuri Komisijai leido geriau suprasti kartelio veikimą, todėl ši institucija 20 % sumažino įmonei skirtinos baudos dydį. Komisija konstatavo, kad kitos aptariamoms įmonėms neįvykdė minėto pranešimo sąlygų.

41 Pirmojo ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis suformuluota taip:

„1 straipsnis

Šios įmonės pažeidė [AP] 65 straipsnio 1 dalį nurodytais laikotarpiais dalyvaudamos tęstiniame susitarime ir (arba) suderintuose veiksmuose dėl gelžbetonio armatūros strypų ar ritinių, kuriais buvo nustatytos kainos ir (arba) kontroliuojami gamyba ir pardavimai bendrojoje rinkoje arba kuriais buvo to siekiama:

- [*Leali-AFLL*], nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d.;
- [*Alfa*], nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. liepos 4 d.;
- [*Ferriera Valsabbia* ir *Valsabbia Investimenti*], nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d.;
- [*Feralpi*], nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d.;
- [IRO], nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d.;
- [*Lucchini-SP*], nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d.;
- [*Riva*], nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d.;
- [*Ferriere Nord*], nuo 1993 m. balandžio 1 d. iki 2000 m. liepos 4 d.;

2 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus skiriamos tokios baudos:

- [*Alfa*]: 7,175 mln. EUR;
- [*Feralpi*]: 10,25 mln. EUR;
- [*Ferriere Nord*]: 3,57 mln. EUR;
- [IRO]: 3,58 mln. EUR;
- [*Leali* ir *AFLL*], bendri: 6,093 mln. EUR;
- [*Leali*]: 1,082 mln. EUR;
- [*Lucchini* ir *SP*], bendrai: 14,35 mln. EUR;
- [*Riva*]: 26,9 mln. EUR;
- [*Valsabbia Investimenti* ir *Ferriera Valsabbia*], bendrai: 10,25 mln. EUR;

<...>“

Veiksmai po pirmojo sprendimo

- 42 Nuo 2009 m. lapkričio 20 d. iki lapkričio 23 d. atsiųstais raštais aštuonios iš vienuolikos bendrovių, kurioms skirtas pirmasis sprendimas, t. y. ieškovė, *Riva*, *Feralpi*, *Ferriere Nord*, *Alfa*, *Ferriera Valsabbia*, *Valsabbia Investimenti* ir IRO, nurodė Komisijai, kad sprendimo adresatėms atsiūsto pirmojo sprendimo priede nebuvo lentelių, parodančių kainų skirtumus.
- 43 2009 m. lapkričio 24 d. Komisijos tarnybos pranešė visoms pirmojo sprendimo adresatėms, kad bus stengiamasi atsiūsti joms sprendimą su minėtomis lentelėmis. Minėtos tarnybos taip pat nurodė, kad baudos sumokėjimo ir galimo ieškinio pareiškimo terminai bus pradėti skaičiuoti pateikus „išsamų sprendimą“.

Keičiantis sprendimas

- 44 2009 m. gruodžio 8 d. Komisija priėmė keičiantį sprendimą, jo priede jau buvo pateiktos trūkstamos lentelės ir ištaisytos sunumeruotos nuorodos į minėtas lenteles, pateiktos aštuoniose išnašose. Apie keičiantį sprendimą ieškovei pranešta 2009 m. gruodžio 9 d.
- 45 Keičiančio sprendimo rezoliucinėje dalyje buvo iš dalies pakeistos pirmojo sprendimo išnašos Nr. 102, 127, 198, 264, 312, 362, 405 ir 448. Keičiančio sprendimo priede pateiktos lentelės buvo pridėtos kaip pirmojo sprendimo priedai.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 46 2010 m. vasario 19 d. ieškovė Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė šį ieškinį.
- 47 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:
- pagrindinis reikalavimas: konstatuoti, kad sprendimas yra niekinis arba negaliojantis; bet kuriuo atveju panaikinti sprendimą, kuriuo Komisija jai kartu su bendrove *SP SpA* skyrė 14,35 mln. eurų baudą, remiantis jo neišsamumu, esminių procedūrinių reikalavimų nesilaikymu, kompetencijos neturėjimu ir teisės klaida dėl teisinio pagrindo, taip pat teisės į gynybą pažeidimu ir teisės klaida,
 - papildomas reikalavimas: bet kuriuo atveju, kadangi nebuvo pateikti įrodymai ir taip pažeistas Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnis ir EAPB sutarties 65 straipsnis, panaikinti 2009 m. rugsėjo 30 d. sprendimo 2 straipsnį, kuriuo Komisija jai skyrė 14,35 mln. eurų baudą,
 - nepatenkinus pirmųjų reikalavimų: nustatyti simbolinę 1 000 eurų baudą arba bet kuriuo atveju sumažinti Komisijos jai skirtą baudą atsižvelgiant į jos apyvartą, nes, kalbant apie pažeidimo sunkumą ir trukmę, buvo klaidingai pritaikytas Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnis ir 1998 m. baudų apskaičiavimo metodo gairės,
 - bet kuriuo atveju: priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 48 Komisija Bendrojo Teismo prašo:
- atmesti visą ieškinį,
 - priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.
- 49 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Bendrasis Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį šioje byloje.

- 50 2013 m. vasario 7 d. posėdyje buvo išklaustytos šalių nuomonės ir jų atsakymai į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.
- 51 Remdamasi Bendrojo Teismo Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalimi ieškovė per posėdį paprašė prie bylos medžiagos pridėti 2012 m. gruodžio 21 d. dokumentą, patvirtinantį, kad ji įtraukta į ypatingą administracinę procedūrą. Kadangi Komisija dėl to neprieštaravo, šis prašymas buvo patenkintas. Pastabas dėl minėto dokumento Komisija pateikė per posėdį.

Dėl teisės

- 52 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ieškinyje nurodomi trys reikalavimai, t. y. prašymas pripažinti ginčijamą sprendimą niekiniu arba jį panaikinti, nepatenkinus šio reikalavimo – panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, o nepatenkinus ir šio reikalavimo – sumažinti ieškovei skirtos baudos dydį.
- 53 Grįsdama ieškinį ieškovė nurodo penkis pagrindus. Keturi pirmieji ieškinio pagrindai nurodyti grindžiant reikalavimą pripažinti ginčijamą sprendimą niekiniu arba jį panaikinti, o penktasis nurodytas grindžiant reikalavimą panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį arba sumažinti ieškovei skirtos baudos dydį.
- 54 Pirmasis ieškinio pagrindas susijęs su esminių procedūros reikalavimų pažeidimu. Antrasis ieškinio pagrindas susijęs su Komisijos kompetencijos neturėjimu ir teisės klaida renkantis ginčijamo sprendimo teisinį pagrindą. Trečiasis ieškinio pagrindas susijęs su ieškovės teisės į gynybą pažeidimu ir teisės klaida. Ketvirtasis ieškinio pagrindas susijęs su įrodymų nebuvimu ir materialinės teisės klaidingu taikymu. Galiausiai penktasis ieškinio pagrindas susijęs su per didele bauda, įrodymų ir motyvų nebuvimu, klaidingu Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies ir 1998 m. gairių taikymu bei proporcingumo principo pažeidimu.

1. Dėl dubliko priedų priimtinumų

- 55 Pirmiausia Komisija ginčija ieškovės kartu su dubliku pateiktų dokumentų priimtinumą.
- 56 Reikia pažymėti, kad grįsdama dubliką ieškovė pateikė 186 priedus. Pirma, šiuo klausimu dubliko lydraštyje ji nurodė, kad pateikti du C.8 ir C.13 priedus pasirodė būtina, norint atsakyti į argumentus, pateiktus atsiliepime į ieškinį, „kuriame Komisija nurodė, jog tai, kad pirmoji *Siderpotenza* buvo kontroliuojama *Leali* grupės, negali panaikinti ieškovės solidariosios atsakomybės <...>, ir dar kartą patvirtino, kad *Lucchini*, kaip *Lucchini Siderurgica SpA* teisių perėmėja, yra atsakinga už bendrovių, kurios daugelį metų valdė su gelžbetonio armatūra susijusių įmonės padalinį, elgesį <...>“. Antra, ji nurodė, kad kiti priedai, t. y. C.7, C.9–C.12 ir C.14–C.186, yra dokumentai, kurie jai buvo perduoti prie pranešimo apie kaltinimus pridėtame pastoviosios atminties kompaktiniame diske, kuris buvo prarastas ir kurio kopijos ji paprašė Komisijos konstatavusi, kad jame pateikta informacija yra būtina, norint atsakyti į atsiliepime į ieškinį išdėstytus argumentus.
- 57 Reikia priminti, kad, pirma, pagal Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą ieškinyje turi būti nurodytas bylos dalykas ir teisinių pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Ši nuoroda turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – atitinkamai priimti sprendimą byloje, prireikus – be jokios kitos papildomos informacijos (2007 m. sausio 30 d. Bendrojo Teismo sprendimo *France Télécom / Komisija*, T-340/03, Rink. p. II-107, 166 punktas).
- 58 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką tam, kad ieškinys būtų priimtinas, reikia, kad svarbiausios faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis pagrįstas, būtų bent jau trumpai, bet nuosekliai ir suprantamai nurodytos pačiame ieškinio tekste. Nors ieškinio motyvai specifiniais klausimais gali būti paremti ir

papildyti pateikiant nuorodą į prie jo pridėtų dokumentų ištraukas, bendroji nuoroda į kitus dokumentus, netgi ieškinio priedus, negali kompensuoti pagrindinių teisinės argumentacijos elementų nebuvimo, kurie pagal pirma primintą nuostatą turi būti nurodyti pačiame ieškinyje (1992 m. kovo 31 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / Danija*, C-52/90, Rink. p. I-2187, 17 punktas; 1993 m. lapkričio 29 d. Bendrojo Teismo nutarties *Koelman / Komisija*, T-56/92, Rink. p. II-1267, 21 punktas ir 1999 m. gegužės 21 d. Nutarties *Asia Motor France ir kt. / Komisija*, T-154/98, Rink. p. II-1703, 49 punktas). Į priedus gali būti atsižvelgta tik tiek, kiek juose pagrindžiami arba papildomi šalių procesiniuose dokumentuose aiškiai nurodyti pagrindai arba argumentai, ir tiek, kiek galima tiksliai nustatyti, kurios iš juose nurodytų aplinkybių pagrindžia arba papildoma minėtus pagrindus arba argumentus (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 17 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Microsoft / Komisija*, T-201/04, Rink. p. II-3601, 99 punktą).

- 59 Be to, Bendrasis Teismas, remdamasis ieškinio priedais, neprivalo ieškoti ir nustatyti pagrindų, kuriuos būtų galima laikyti pagrindžiančiais ieškinį, nes priedai atlieka tik įrodomąją ir pagalbinę funkciją (1997 m. lapkričio 7 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Cipeke / Komisija*, T-84/96, Rink. p. II-2081, 34 punktas ir 2002 m. kovo 21 d. Sprendimo *Joyson / Komisija*, T-231/99, Rink. p. II-2085, 154 punktas).
- 60 Toks Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio ir Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto aiškinimas taikomas tiek dublike (58 punkte minėto Sprendimo *Microsoft / Komisija* 95 punktas), tiek procesiniuose dokumentuose išdėstytiems pagrindams ir kaltinimams (1995 m. sausio 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Viho / Komisija*, T-102/92, Rink. p. II-17, 68 punktas ir 57 punkte minėto Sprendimo *France Télécom / Komisija* 166 punktas).
- 61 Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalyje, kurioje numatyta, ką reikia nurodyti ieškinyje Bendrajam Teismui, nustatyta, kad jame turi būti „įrodymai, jeigu jie pateikiami“. Be to, pagal Procedūros reglamento 46 straipsnio 1 dalį atsiliepiame į ieškinį nurodomi įrodymai.
- 62 Šiose proceso etapų, per kurią turi būti pateikti įrodymai, patikslinančiose nuostatose atsižvelgiama į rungimosi principą, šalių lygiateisiškumo principą ir į teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, siekiant gero teisingumo vykdymo. Kalbant apie tai, kad šios nuostatos įpareigoja šalis pateikti įrodymų kartu su ieškiniu arba atsiliepimu į ieškinį, pažymėtina, kad tuo iš tikrųjų siekiama informuoti kitas šalis apie pateiktus įrodymus, kuriais grindžiami teiginiai, ir leisti joms tinkamai parengti atsiliepimą į ieškinį ar dubliką, kaip to reikalaujama pagal minėtus principus. Be to, įrodymų pateikimas pirmame proceso etape reikalingas geram teisingumo vykdymui, nes greitai parengta bylos medžiaga leidžia išnagrinėti bylą per protingą terminą (2005 m. balandžio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Gaki-Kakouri / Teisingumo Teismas*, C-243/04 P, neskelbiamo Rinkinyje, 30 punktas ir 2009 m. spalio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimo *de Brito Sequeira Carvalho / Komisija*, T-40/07 P ir T-62/07 P, Rink. VT p. I-B-1-89 ir II-B-1-551, 113 punktas).
- 63 Šias dvi nuostatas papildoma Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 dalis, kurioje nustatyta:
- „Dublike arba triplike bylos šalys gali papildomai pateikti įrodymų, kad paremtų savo argumentus. Tačiau tuo atveju šalys turi nurodyti priežastis, dėl kurių uždelsė juos pateikti.“
- 64 Šis straipsnis taip pat užtikrina teisingą bylos nagrinėjimą, konkrečiai kalbant – užtikrina teisę į gynybą, nes leidžia pateikti įrodymų ir kitais atvejais, nei nurodytieji to paties reglamento 44 straipsnio 1 dalyje ir 46 straipsnio 1 dalyje (62 punkte minėto Sprendimo *Gaki-Kakouri / Teisingumo Teismas* 32 punktas).

- 65 Kalbant apie įrodymų pateikimo taisyklių išimtį, pažymėtina, kad Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 dalyje šalis įpareigojamos nurodyti priežastis, dėl kurių uždelsė pateikti įrodymų. Ši pareiga reiškia, kad teismui turi būti suteikta teisė kontroliuoti vėlavimo pateikti šiuos įrodymus motyvų pagrįstumą ir kiekvienu atveju įrodymų turinį, ir tada, kai prašymas nepakankamai pagrįstas, – teisė juos atmesti (62 punkte minėto Sprendimo *Gaki-Kakouri / Teisingumo Teismas* 33 punktas).
- 66 Visų pirma reikia konstatuoti, kad ieškovė nenurodė delsimo pateikti C.1–C.6 priedus priežasčių. Be to, šiuose prieduose pateikiamos ieškovės parengtos lentelės, kuriose ji nurodo savo pastabas dėl kitų dokumentų, tik trumpai paminėtų jos dublike. Tačiau, atsižvelgiant į šio sprendimo 57–60 punktuose nurodytą teismų praktiką, priedo pripažinimas ieškovės papildomomis rašytinėmis pastabomis, kuriomis papildomi procesiniai dokumentai, yra nesuderinamas su priedui būdingais požymiais, konkrečiai kalbant, su išimtinai įrodomąja ir pagalbine funkcija. Todėl C.1–C.6 priedus reikia pripažinti nepriimtinais.
- 67 Visų antra, C.8 ir C.13 priedai negali būti laikomi priešingų įrodymų pateikimu, nes Komisijos tvirtinimai atsiliepimo į ieškinį 81 ir 90 punktuose, kuriuos minėtais įrodymais siekiama paneigti, atitinka jau ginčijamo sprendimo 541 konstatuojamojoje dalyje ir 593 išnašoje išdėstytus tvirtinimus. Minėtoje konstatuojamojoje dalyje ir išnašoje apibendrinamos Komisijos pagrindinės išvados dėl to, kad ieškovė ir SP sudarė vieną ekonominį vienetą, ir dėl teisinio bei ekonominio tęstinumo tarp *Lucchini Siderurgica* bei pirmosios *Siderpotenza* ir *Lucchini* bei SP. Todėl C.8 ir C.13 priedai yra nepriimtini.
- 68 Visų trečia, kaip nurodė pati ieškovė, C.7, C.9–C.12 ir C.14–C.186 priedai yra atspausdinti iš jai kartu su pranešimu apie kaltinimus pateiktų dviejų pastoviosios atminties kompaktinių diskų. Šie dokumentai taip pat buvo nurodyti ginčijamame sprendime. Ieškovės nurodyta priežastis, susijusi su minėtų diskų praradimu dėl praėjusio ilgo laiko tarpo nuo jų gavimo ir dėl restruktūrizacijos įmonės viduje, vis dėlto negali pateisinti vėlavimo pateikti šiuos įrodymus, nes ieškovė galėjo pasirūpinti gauti tų pastovios atminties kompaktinių diskų kopijas laiku, t. y. prieš pateikdama ieškinį šioje byloje. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ieškovė laikmenų kopijų Komisijos paprašė tik gavusi atsiliepimą į ieškinį. Todėl C.7, C.9–C.12 ir C.14–C.186 priedai yra nepriimtini.
- 69 Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad procesiniuose dokumentuose daroma bendra nuoroda: a) į C.7, C.10 ir C.14 priedus, kurių turinys „detaliau aprašytas“ C.1 priedo 1 lentelėje; b) į C.7, C.5–C.34 priedus, kurių turinys „detaliau aprašytas“ C.3 priedo 3 lentelėje; c) į C.10, C.14 ir C.34–C.39 priedus, kurių turinys „detaliau aprašytas“ C.5 priedo 5 lentelėje; d) į C.40–C.186 priedus, kurių turinys „apibendrintas“ C.6 priedo 6 lentelėje, todėl šie priedai yra nepriimtini ir pagal šio sprendimo 57–60 punktuose nurodytą teismų praktiką.

2. Dėl reikalavimų pripažinti ginčijamą sprendimą niekiniu arba jį panaikinti

- 70 Dėl ieškovės prašymo, kad Bendrasis Teismas pripažintų pirmąjį sprendimą niekiniu, reikia priminti, jog iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad Europos Sąjungos institucijų priimtiems teisės aktams iš esmės taikoma teisėtumo prezumpcija, todėl jie sukelia teisinių pasekmių, nors juose yra padaryti pažeidimai, kol nepanaikinami ar neatšaukiami (1994 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / BASF ir kt.*, C-137/92 P, Rink. p. I-2555, 48 punktas; 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Hoechst / Komisija*, C-227/92 P, Rink. p. I-4443, 69 punktas ir 2004 m. spalio 5 d. Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-475/01, Rink. p. I-8923, 18 punktas).
- 71 Vis dėlto nukrypstant nuo šio principo, teisės aktai su pažeidimu, kuris toks akivaizdus, kad jo negalima toleruoti Sąjungos teisės sistemoje, turi būti pripažinti nesukėlusiais jokių, net ir laikinų, teisinių pasekmių, t. y. laikytini niekiniais. Šios išimties tikslas yra išlaikyti pusiausvyrą tarp dviejų

fundamentaliųjų, kartais vienas kitam prieštaraujančių reikalavimų, kuriuos turi atitikti teisės sistema, t. y. teisinių santykių pastovumo ir teisėtumo užtikrinimo (70 punkte minėtų sprendimų *Komisija / BASF ir kt.* 49 punktą ir *Hoechst / Komisija* 70 punktą).

- 72 Padarius išvadą, kad Sąjungos institucijos teisės aktas yra niekinis, kyla sunkių pasekmių, todėl tokia išvada siekiant teisinio saugumo galima tik kraštutiniais atvejais (70 punkte minėtų sprendimų *Komisija / BASF ir kt.* 50 punktą ir *Hoechst / Komisija* 76 punktą).
- 73 Be to, šioje byloje reikia konstatuoti, kad dėl toliau pateikiamų priežasčių ieškovės nurodyti pažeidimai nėra tokie dideli ir akivaizdūs, kad ginčijamą sprendimą reikėtų laikyti niekiniu.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su esminių procedūros reikalavimų pažeidimu

- 74 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamas sprendimas turi būti laikomas niekiniu arba būti panaikintas, nes prie jai atsiųstos pirmojo sprendimo patvirtintos kopijos nebuvo pridėti šio sprendimo priedai, todėl buvo galima manyti, kad Komisijos nariai nepatvirtino viso akto, o tai būtų Komisijos darbo tvarkos taisyklių pažeidimas. Be to, ieškovė tvirtina, kad keičiančiu sprendimu buvo tik pateikti trūkstami pirmojo sprendimo priedai ir jame buvo trys nauji straipsniai, kurių numeravimas neatitiko pirmojo sprendimo, todėl atsirado painiavos dėl ginčijamo sprendimo turinio ir buvo pažeistas teisinio saugumo principas ir teisė į gynybą.
- 75 Konkrečiai kalbant, visų pirma ieškovė tvirtina, kad lentelės, kurios nebuvo pridėtos prie pirmojo sprendimo, yra labai svarbios šio sprendimo motyvavimui, todėl jų nepateikimas turėtų lemti ginčijamo sprendimo pripažinimą niekiniu arba bent jo panaikinimą. Ieškovė mano, kad tokio didelio trūkumo negalima ištaisyti priimant keičiantį sprendimą.
- 76 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką motyvavimas turi atitikti ginčijamo akto pobūdį ir aiškiai bei nedviprasmiškai atskleisti institucijos, kuri priėmė šį aktą, argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti priimtą priemonę pagrindžiančius motyvus, o kompetentingas teismas – vykdyti savo kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į bylos aplinkybes, ypač į akto turinį, motyvų, kuriais remiamasi, pobūdį ir interesą gauti paaiškinimus, kurių asmenys, jeigu šis aktas jiems skirtas, arba kiti asmenys, su kuriais šis aktas tiesiogiai bei konkrečiai susijęs, gali turėti. Motyvuojant nebūtina nurodyti visų reikšmingų faktinių ir teisinių aplinkybių, nes klausimas, ar akto motyvavimas atitinka AP 15 straipsnio reikalavimus, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant ne tik į to straipsnio formuluotę, bet ir turinį bei visus nagrinėjamą klausimą reglamentuojančias teisės normas (šiuo klausimu žr. 1996 m. rugsėjo 24 d. Bendrojo Teismo sprendimo *NALOO / Komisija*, T-57/91, Rink. p. II-1019, 298 punktą ir 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni / Komisija*, T-45/98 ir T-47/98, Rink. p. II-3757, 129 punktą; taip pat pagal analogiją žr. 1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 63 punktą ir 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Deutsche Telekom / Komisija*, C-280/08 P, Rink. p. I-9555, 131 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 77 Be to, individualių sprendimų atveju iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad, be tikslo leisti atlikti teisminę kontrolę, pareiga motyvuoti tokį sprendimą siekiama suteikti suinteresuotajam asmeniui pakankamai informacijos, kuri leistų žinoti, ar sprendimas gali turėti trūkumų, dėl kurių jo teisėtumas gali būti ginčijamas (žr. 2011 m. rugsėjo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Elf Aquitaine / Komisija*, C-521/09 P, Rink. p. I-8947, 148 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 78 Taigi iš esmės apie motyvus suinteresuotajam asmeniui turi būti pranešama kartu su jo nenaudai priimtu sprendimu (77 punkte minėto Sprendimo *Elf Aquitaine / Komisija* 149 punktą).

- 79 Reikia konstatuoti, kad prie pirmojo sprendimo nebuvo pridėti jo priedai, kuriuose nurodytos įvairios lentelės, į kurias daromos nuorodos pirmojo sprendimo 451 konstatuojamojoje dalyje (13 lentelė), 513 konstatuojamojoje dalyje (1 ir 3 lentelės), 515 konstatuojamojoje dalyje (1–3 lentelės), 516 konstatuojamojoje dalyje (9, 11–14 ir 16 lentelės) ir 518 konstatuojamojoje dalyje (11, 12 ir 14 lentelės) bei 102 išnašoje (15–17 lentelės), 127 išnašoje (18–21 lentelės), 198 išnašoje (22 ir 23 lentelės), 264 išnašoje (24 ir 25 lentelės), 312 išnašoje (26 lentelė), 362 išnašoje (27 lentelė), 405 išnašoje (28 lentelė), 448 išnašoje (29 ir 30 lentelės) ir 563 išnašoje (visos prie sprendimo pridėtos lentelės). Komisija šiuo klausimu tvirtina, kad tai buvo lentelės, parengtos siekiant lengviau ir greičiau susivokti dėl pirmajame sprendime nurodytų kainų skirtumų, ir jose paprasčiausiai schematiškai buvo pateikta informacija ir duomenys, nurodyti bylos medžiagoje.
- 80 Todėl reikia patikrinti, ar be šio sprendimo 79 punkte minėtų lentelių aptariamose minėto sprendimo konstatuojamosios dalys, kuriose daromos nuorodos į minėtas lenteles, aiškiai ir nedviprasmiškai atskleidžia Komisijos argumentus ir leido ieškovei suprasti, kuo pagrįsta priimta priemonė.
- 81 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip nurodo Komisija, visos prie pirmojo sprendimo nepridėtos lentelės buvo pridėtos prie pranešimo apie kaltinimus.
- 82 Be to, reikia pažymėti, kad keičiančiame sprendime Komisija nepakeitė nė vienos pirmajame sprendime pateiktos nuorodos į trūkstamas lenteles, tik nuorodas, pateiktas minėto sprendimo 102, 127, 198, 264, 312, 362, 405 ir 448 išnašose.
- 83 Pirma, dėl 15–17 lentelių (nurodytų pirmojo sprendimo 102 išnašoje) reikia konstatuoti, kad, remiantis šia išnaša, jose pateikiami „duomenys, susiję su „didelių kainos priedų“, taikytų Italijos gelžbetonio armatūros pramonėje nuo 1989 m. gruodžio mėn. iki 2000 m. birželio mėn., kaita“. Šias lenteles Komisija nurodė grįsdama pirmojo sprendimo 126 konstatuojamosios dalies pirmą sakinį, kuris išdėstytas taip:
- „Per pirmąjį susitikimą, apie kurį žino Komisija (1989 m. gruodžio 6 d. [*Association des industriels de Brescia*] susitikimas), dalyviai vienbalsiai nusprendė nuo pirmadienio, t. y. nuo 1989 m. gruodžio 11 d. padidinti priedus, susijusius su gelžbetonio armatūros strypų arba ričių, skirtų Italijos rinkai, skersmeniu (+10 ITL / kg „priedai“ už 14–30 mm, +15 ITL / kg už 8–12 mm, +20 ITL / kg už 6 mm; bendras kainos padidinimas 5 ITL / kg už ričių įrangą).“
- 84 Reikia konstatuoti, kad Komisija minėtoje konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodė priedų, susijusių su gelžbetonio armatūros skersmeniu, padidinimus, dėl kurių dalyviai nusprendė per 1989 m. gruodžio 6 d. susitikimą, ir jų įsigaliojimo datą. Be to, dėl vėlesnių padidinimų, kurie, remiantis pirmojo sprendimo 102 išnaša, taip pat buvo nurodyti šiose lentelėse (nes jos apėmė laikotarpį nuo 1989 m. iki 2000 m.), reikia pažymėti, kad apie juos nekalbama pirmojo sprendimo 4.1 punkte, į kurį daroma nuoroda 126 konstatuojamojoje dalyje, susijusioje su įmonių elgesiu nuo 1989 m. iki 1992 m. Bet kuriuo atveju šie padidinimai buvo taip pat nurodyti pirmojo sprendimo 126–128 ir 133 konstatuojamosiose dalyse (1989–1992 m.), 93 ir 94 konstatuojamosiose dalyse (1993–1994 m.), 149–151, 162 ir 163 konstatuojamosiose dalyse (1995 m.), 184 ir 185 konstatuojamosiose dalyse (1996 m.), 199, 200 ir 213 konstatuojamosiose dalyse (1997 m.), 269 konstatuojamojoje dalyje (1999 m.), 296–304 konstatuojamosiose dalyse (2000 m.) bei 439 ir 515 konstatuojamosiose dalyse.

85 Antra, dėl 18–21 lentelių, nurodytų pirmojo sprendimo 127 išnašoje, reikia konstatuoti, kad, remiantis šia išnaša, jose pateikti „duomenys apie bazinės tarifines arba agentams nurodytas kainas dėl laikotarpio nuo 1989 m. pabaigos iki 1992 m. pabaigos, kuriuos turėjo Komisija“. Šias lenteles Komisija nurodė grįsdama pirmojo sprendimo 131 konstatuojamąją dalį, joje nurodyta:

„Dėl gelžbetonio armatūros bazinių kainų, taikytų minėto susitarimo galiojimo laikotarpiu, pažymėtina, kad IRO ir (buvusi) *Ferriera Valsabbia SpA* nuo 1992 m. balandžio 16 d. taikė 210 ITL / kg kainą, o nuo 1992 m. gegužės 1 d./6 d. – 225 ITL / kg kainą. Nuo 1992 m. birželio 1 d. iki 8 d. IRO, (buvusi) *Ferriera Valsabbia SpA*, *Acciaieria di Darfo SpA* ir *Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA* taikė 235 ITL / kg kainą.“

86 Todėl reikia konstatuoti, kad remdamasi pirmojo sprendimo 126 išnašoje nurodytais penkiais administracinės bylos puslapiais Komisija minėtoje konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodė bazines kainas, kurias nustatė joje minimos įmonės, ir jų įsigaliojimo datą. Be to, reikia pažymėti, kad Komisija pirmojo sprendimo 419 konstatuojamojoje dalyje nusprendė, jog pirmą kartą bazinės kainos buvo nustatytos ne vėliau kaip 1992 m. balandžio 16 d. Todėl pirmojo sprendimo 18–21 lentelėse pateikti duomenys apie bazines kainas nuo „1989 m. pabaigos“ iki 1992 m. balandžio 16 d., kaip nurodyta pirmojo sprendimo 127 išnašoje, yra nereikšmingi norint suprasti Komisijos pirmojo sprendimo 131 konstatuojamojoje dalyje nurodytus kaltinimus.

87 Trečia, dėl 22 ir 23 lentelių, nurodytų pirmojo sprendimo 198 išnašoje, reikia konstatuoti, kad, remiantis šia išnaša, jose pateikti „duomenys apie bazinės tarifines arba agentams nurodytas kainas dėl 1993 m. ir 1994 m., kuriuos turėjo Komisija“. Šias lenteles Komisija nurodė grįsdama pirmojo sprendimo 145 konstatuojamąją dalį, joje nurodyta:

„Kaip numatyta 1994 m. lapkričio 25 d. *Federacciai* faksimiliniame pranešime, naujas susitikimas įvyko 1994 m. gruodžio 1 d. Brešoje, per jį buvo priimti sprendimai, nurodyti kitame *Federacciai* faksimiliniame pranešime, kurį įmonės gavo 1994 m. gruodžio 5 d. Šie sprendimai priimti dėl:

- gelžbetonio armatūros kainų (320 ITL / kg, bazinė kaina Brešoje, taikoma iš karto),
- mokėjimų (nuo 1995 m. sausio 1 d. maksimalus terminas bus 60/90 dienų nuo mėnesio pabaigos; nuo 1995 m. kovo 1 d. terminas sumažinamas iki 60 dienų) ir nuolaidų,
- gamybos (kiekvienos įmonės pareiga iki 1994 m. gruodžio 7 d. pranešti *Federacciai* 1994 m. rugsėjo, spalio ir lapkričio mėn. pagamintos gelžbetonio armatūros svorį tonomis).

1994 m. gruodžio 7 d. *Alfa Acciai Srl* nustatė naują bazinę kainą. 1994 m. gruodžio 21 d. *Acciaieria di Darfo SpA* taip pat nustatė šią kainą, o *Alfa Acciai Srl* iš naujo patvirtino tą pačią kainą. Bazinė [*Lucchini-SP*] kaina 1995 m. sausio mėn. taip pat buvo 320 ITL / kg.“

88 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pirmojo sprendimo 198 išnašoje nurodytas lenteles Komisija paminėjo grįsdama tvirtinimą, kad „*Alfa Acciai Srl* naują bazinę kainą nustatė 1994 m. gruodžio 7 d.“, „1994 m. gruodžio 21 d. *Acciaieria di Darfo SpA* taip pat nustatė šią kainą, o *Alfa Acciai Srl* iš naujo patvirtino tą pačią kainą“. Minima „nauja bazinė kaina“ ir „ta pati kaina“ yra 320 Italijos lirų už kilogramą (ITL / kg), nurodyta minėtos konstatuojamosios dalies pirmoje įtraukoje. Todėl pirmojo sprendimo 22 ir 23 lentelėse pateikti duomenys apie bazines kainas nuo 1993 m. iki 1994 m. gruodžio 7 d. yra nereikšmingi, norint suprasti Komisijos pirmojo sprendimo 145 konstatuojamojoje dalyje nurodytus kaltinimus.

89 Ketvirta, dėl 24 ir 25 lentelių, nurodytų pirmojo sprendimo 264 išnašoje, reikia konstatuoti, kad, remiantis šia išnaša, jose pateikti „duomenys apie bazines tarifines arba agentams nurodytas kainas (o *Lucchini Siderurgica* atveju – duomenys apie mėnesio situaciją) dėl 1995 m., kuriuos turėjo Komisija“. Šias lenteles Komisija nurodė grįsdama pirmojo sprendimo 174 konstatuojamąją dalį, joje nurodyta:

„Vėliau dokumente, parengtame 1995 m. spalio pirmosiomis dienomis, kurį turėjo *Federacciai* (generalinio direktoriaus pareigas einančio asmens sekretorės rankraštis), tvirtinama, kad:

- klientai ginčijosi dėl mokėjimų (todėl kyla komunikavimo poreikis, kuris patvirtintų mokėjimų stabilumą),
- nuo praėjusios savaitės gelžbetonio armatūros kaina sumažėjo dar 5/10 ITL / kg ir yra apie 260/270 ITL / kg Brešos zonoje, o už šios zonos ribų ji mažesnė nei 250 ITL / kg,
- dėl neaiškios situacijos rinkoje sunku pateikti tikslius skaičius dėl kainos,
- reikėjo prašyti įmonių pateikti duomenis apie 39 (nuo 1995 m. rugsėjo 25 d. iki 29 d.) ir 40 (nuo 1995 m. spalio 2 d. iki 6 d.) savaičių užsakymus.“

90 Taigi reikia pažymėti, kad pirmojo sprendimo 174 konstatuojamojoje dalyje Komisija tik pateikė 1995 m. spalio mėn. parengto generalinio direktoriaus pareigas einančio asmens sekretorės rankraštinio dokumento turinį. Šiuo klausimu ji 24 ir 25 lentelėmis rėmėsi tik grįsdama šiame dokumente išdėstytą tvirtinimą, kad „dėl neaiškios situacijos rinkoje sunku pateikti tikslius skaičius dėl kainos“. Todėl 24 ir 25 lentelės yra nereikšmingos norint suprasti Komisijos pirmojo sprendimo 174 konstatuojamojoje dalyje nurodytus kaltinimus.

91 Penkta, dėl 26 lentelės, nurodytos pirmojo sprendimo 312 išnašoje, reikia konstatuoti, kad, remiantis šia išnaša, joje pateikti „duomenys apie bazines tarifines arba agentams nurodytas kainas (o *Lucchini Siderurgica* atveju – duomenys apie mėnesio situaciją) dėl 1996 m., kuriuos turėjo Komisija“. Šią lentelę Komisija nurodė grįsdama pirmojo sprendimo 200 konstatuojamojoje dalyje išdėstytą tvirtinimą, kad „nuo 1996 m. spalio 22 d. iki 1997 m. liepos 17 d. įvyko mažiausiai dvylika už įmonių prekybą atsakingų asmenų susitikimų [<...> konkrečiai] antradienį 1996 m. spalio 22 d., per kurį buvo patvirtinta bazinė kaina Brešoje (230 ITL / kg) 1996 m. lapkričio mėnesiui ir palikta 210 ITL / kg kaina tik pristatymams spalio mėnesį“.

92 Todėl reikia konstatuoti, kad, nepaisant pirmojo sprendimo 26 lentelės nebuvimo, Komisija šio sprendimo 200 konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodė bazines kainas aptariamam laikotarpiui ir šių kainų įsigaliojimo datą.

93 Šešta, dėl 27 lentelės, nurodytos pirmojo sprendimo 362 išnašoje, reikia konstatuoti, kad, remiantis šia išnaša, joje pateikti „duomenys apie bazines tarifines arba agentams nurodytas kainas (o *Lucchini Siderurgica* atveju – duomenys apie mėnesio situaciją) dėl 1997 m., kuriuos turėjo Komisija“. Šią lentelę Komisija nurodė grįsdama pirmojo sprendimo 216 konstatuojamąją dalį, joje nurodyta:

„Bet kuriuo atveju [*Lucchini-SP* <...>], *Acciaieria di Darfo SpA*, *Alfa Acciai Srl*, *Feralpi Siderurgica Srl*, *IRO*, *Riva Prodotti Siderurgici SpA* ir (buvusi) *Ferriera Valsabbia SpA* yra septynios įmonės, kurioms skirtas Pierluigi Leali pranešimas (parengtas 1997 m. lapkričio 24 d.) „Susitarimas dėl pristatymo kainų“ <...> „270 ITL / kg kainą taikė tik kelios įmonės, veltui – toliau nurodyta pranešime –, nors iš tikrųjų kaina stabilizavosi ties 260 ITL / kg su keliais nuosmukiais, kaip daugelis nurodė per paskutinį už prekybą atsakingų asmenų susitikimą. Vis dėlto iš dalies patenkinti pažymime, kad [kainų] kritimas sustojo dėl tiekimo kvotų, kurių mes visi laikomės ir kurios, kaip numatyta susitarimuose, bus patikrintos šiuo tikslu paskirtų nepriklausomų inspektorių“. „Šio mėnesio pabaigoje – toliau teigiama pranešime, – nuo šiol iš inercijos, būtina įsikišti nedelsiant padidinant minimalų tarifą iki 260 ITL / kg (kuris tikrai neturės įtakos nedideliame šiuo laikotarpiu pirkimui). Planuodami sutartus gruodžio

mėnesio pristatymus (– 20 %, palyginti su lapkričio mėn.) mes, be abejonės, galime palaikyti sutartą kainą; vis dėlto būtina – kaip galiausiai nurodo Pierluigi Leali – kad niekas netaikytų išimčių nustatytai minimaliai kainai (260 ITL / kg).“

94 Taigi iš minėtos konstatuojamosios dalies teksto matyti, kad Komisija tik pakartojo minimo 1997 m. lapkričio 24 d. pranešimo ištrauką. Todėl 27 lentelė yra nereikšminga, norint suprasti Komisijos pirmojo sprendimo 216 konstatuojamojoje dalyje nurodytus kaltinimus.

95 Septinta, dėl 28 lentelės, nurodytos pirmojo sprendimo 405 išnašoje, reikia konstatuoti, kad, remiantis šia išnaša, joje pateikti „duomenys apie bazines tarifines arba agentams nurodytas kainas (o *Lucchini / Siderpotenza* atveju – duomenys apie mėnesio situaciją) dėl 1998 m., kuriuos turėjo Komisija“. Šią lentelę Komisija nurodė grįsdama pirmojo sprendimo 241 konstatuojamąją dalį, joje nurodyta:

„1998 m. rugsėjo 11 d. Pierluigi Leali išsiuntė pranešimą <...>, kuriame, kalbant apie ketinimą (pateiktą per 1998 m. rugsėjo 9 d. susitikimą) išlaikyti minimalias „170 ITL atskaitos“ kainas, buvo nurodyta: „nenormali padėtis, t. y. kainos mažesnės vidutiniškai 5 ITL / kg už nustatytą lygį, o tam tikrose Pietų zonose jos dar mažesnės“. Pierluigi Leali nurodė: „mes laikomės sutarto minimalaus lygio atitinkamai sumažindami užsakymų srautą“. Pranešime pažymima: „mes tikimės, kad per už prekybą atsakingų asmenų susitikimą antradienį (15 d.) bus galima įvertinti gerą kainų lygį ir galbūt pakelti tarifus.“

96 Taigi iš minėtos konstatuojamosios dalies teksto matyti, kad Komisija tik pakartojo minimo 1998 m. rugsėjo 11 d. pranešimo turinį. Todėl 28 lentelė yra nereikšminga, norint suprasti Komisijos pirmojo sprendimo 241 konstatuojamojoje dalyje nurodytus kaltinimus.

97 Aštunta, dėl 29 ir 30 lentelių, nurodytų pirmojo sprendimo 448 išnašoje, reikia konstatuoti, kad, remiantis šia išnaša, jose pateikti „duomenys apie bazines tarifines arba agentams nurodytas kainas (o *Lucchini / Siderpotenza* atveju taip pat duomenys apie mėnesio situaciją) dėl 1999 m., kuriuos turėjo Komisija“. Šias lenteles Komisija nurodė grįsdama pirmojo sprendimo 276 konstatuojamąją dalį, joje nurodyta:

„Papildoma informacija apie situaciją Italijos gelžbetonio armatūros rinkoje šiuo laikotarpiu pateikta 1999 m. lapkričio 10 d. Pierluigi Leali dokumente, konkrečiai – šio dokumento skyriuje „1999 m. komercinio susitarimo nauda ir ribos“, kuriame nurodoma: „Tarp nacionalinių gamintojų sudarytas pagrindų susitarimas leido 1999 m. pakeisti mažų kainų situaciją, kuri buvo susidariusi per dvejus ankstesnius finansinius metus (1997 ir 1998 m.), ir susigrąžinti daugiau nei 50 ITL / kg grynųjų pajamų. 1998 m. grynosios vidutinės pajamos (pardavimo kaina – žaliavų kaina) buvo 70 ITL / kg, o 5 mėnesius ji buvo net mažesnė“. „Susitarimas leido stabilizuoti pardavimo kainas einamaisiais metais ir gamintojai galėjo pasinaudoti situacija žaliavų rinkoje bei padidinti grynąsias pajamas daugiau nei 50 ITL / kg, gaunant 122 ITL / kg gryno pelno.“

98 Taigi iš 276 konstatuojamosios dalies teksto matyti, kad Komisija tik pakartojo minimo 1999 m. lapkričio 10 d. pranešimo ištrauką. Todėl 29 ir 30 lentelių nebuvimas nereikšmingas, norint suprasti Komisijos pirmojo sprendimo 276 konstatuojamojoje dalyje nurodytus kaltinimus.

99 Devinta, pirmojo sprendimo 451 konstatuojamojoje dalyje nurodyta 13 lentelė cituojama grindžiant tvirtinimą, kad, „kalbant apie 1997 m., reikia konstatuoti, jog šių metų pirmąjį pusmetį nuolat buvo didinama bazinė kaina, nustatyta antikonkurencinio kartelio: 190 ITL / kg nustatyta per sausio 30 d. susitikimą; 210 ITL / kg nustatyta per vasario 14 d. susitikimą; 250 ITL / kg nustatyta per liepos 10 d. susitikimą (200 konstatuojamoji dalis)“ ir kad „tuo pačiu laikotarpiu vidutinė bazinė rinkos kaina taip pat nuolat didėjo: nuo 170 ITL / kg sausio mėn. iki 240 ITL / kg liepos mėn. (pridėta 13 lentelė); tų pačių metų rugsėjo mėn. vidutinė bazinė rinkos kaina dar padidėjo ir pasiekė 290 ITL / kg (pridėta 13 lentelė)“. Todėl reikia konstatuoti, kad Komisija minėtoje konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodė 1997 m. bazinės kainos didėjimus, todėl minėta lentelė nebuvo būtina, norint suprasti Komisijos vertinimus.

- 100 Dešimta, reikia pažymėti, kad pirmojo sprendimo 496 konstatuojamojoje dalyje (pirmojo sprendimo išnaša Nr. 563) Komisija, grįsdama tvirtinimą, kad „jos turima informacija <...> rodo, jog visos šioje procedūroje dalyvaujančios įmonės aptariamam laikotarpiui paskelbė tarifus“, darė bendrą nuorodą į „prie šio sprendimo pridėtas lenteles“. Vis dėlto reikia pažymėti, kad pirmojo sprendimo 496 konstatuojamojoje dalyje taip pat daroma nuoroda į 419–433 konstatuojamąsias dalis, kuriose „pateikiamas sąrašas nustatytų atvejų, kuomet buvo tariamasi tarp įmonių (įskaitant ir asociaciją) dėl bazinės kainos“. Šiuo klausimu Komisija pažymėjo, kad „tam tikri atvejai jau buvo paminėti, kalbant apie valios tam tikru būdu elgtis rinkoje suderinimą (473–475 konstatuojamosios dalys)“, kad „dėl kitų atvejų (1993–2000 m.) reikia atsižvelgti į koncentracijos sąvoką“ ir kad „šios koncentracijos tikslas buvo daryti įtaką gamintojų elgesiui rinkoje ir paviešinti kiekvieno jų veiksmus, kurių jie ketino konkrečiai imtis nustatant bazinę kainą“. Taigi nė vienas pirmojo sprendimo priedas nėra būtinas suprasti Komisijos kaltinimus.
- 101 Vienuoliktą, dėl pirmojo sprendimo 513, 515, 516 ir 518 konstatuojamosiose dalyse daromos nuorodos į 1–3, 9, 11–14 ir 16 lenteles reikia pažymėti, kad minėtos konstatuojamosios dalys priklauso pirmojo sprendimo daliai, susijusiai su ribojamojo elgesio įtaka rinkai, ir kad iš jų turinio analizės matyti, jog jose nurodytose lentelėse arba tik pakartojami konstatuojamosiose dalyse minimi duomenys, arba jos nėra būtinos suprasti Komisijos vertinimus dėl kartelio poveikio.
- 102 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, negalima tvirtinti, kad, nepridėjus prie pirmojo sprendimo šio sprendimo 79 punkte minėtų lentelių, ieškovė negalėjo suprasti tame sprendime pateiktų kaltinimų.
- 103 Visų antra, ieškovė primena Sąjungos teismų praktiką, pagal kurią atsiūsto sprendimo rezoliucinė dalis ir motyvai turi atitikti Komisijos narių kolegijos priimto sprendimo konstatuojamąsias dalis ir motyvus, išskyrus paprastus rašybos ir gramatinių klaidų ištaisymus, kurie gali būti padaryti Komisijos narių kolegijos galutinai priimtame akte. Nagrinėjamu atveju ieškovei atsiūstas pirmasis sprendimas buvo neišsamus, nes nebuvo pridėti visi jo priedai. Todėl galima manyti, kad Komisijos narių kolegija nepatvirtino viso akto, o tai būtų Komisijos darbo tvarkos taisyklių pažeidimas, konkrečiai kalbant, autentiškumo patikrinimo procedūros ir kolegialumo principo pažeidimas.
- 104 Klausinėjama šiuo klausimu per posėdį ieškovė nurodė atsisakanti savo ieškinio pagrindo, susijusio su pirmojo sprendimo autentiškumo patikrinimo procedūros pažeidimu. Dėl įtariamo kolegialumo principo pažeidimo ieškovė iš esmės nurodė, kad jos ieškinio pagrindas siejamas su aplinkybe, kad Komisijos nariai neturėjo galimybės priimti sprendimo išsamiai susipažinę su byla.
- 105 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad šio sprendimo 79 punkte nurodytų lentelių nepridėjimas prie pirmojo sprendimo, gali lemti ginčijamo sprendimo neteisėtumą tik jei dėl šio nepridėjimo Komisijos nariai nustatydami sankcijas už ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytą elgesį negalėjo išsamiai susipažinti su byla, t. y. jeigu jie dėl netikslumų ir trūkumų buvo suklaidinti dėl esminių klausimų (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 1991 m. liepos 10 d. Bendrojo Teismo sprendimo *RTE / Komisija*, T-69/89, Rink. p. II-485, 23–25 punktus; 1997 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Kaysersberg / Komisija*, T-290/94, Rink. p. II-2137, 88 punktą; 2000 m. kovo 15 d. Sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. / Komisija*, T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 742 punktą ir 2011 m. vasario 17 d. Sprendimo *Zhejiang Xinshiji Foods ir Hubei Xinshiji Foods / Taryba*, T-122/09, neskelbiamo Rinkinyje, 104 ir 105 punktus).
- 106 Kadangi, neatsižvelgiant į tai, kad minėtos lentelės nepridėtos, informacija, kuria grindžiamas pirmasis sprendimas, yra pakankama jau pačiame sprendimo tekste (žr. šio sprendimo 81–102 punktus), negalima tvirtinti, kad priimdami pirmąjį sprendimą Komisijos nariai neturėjo visos išsamios informacijos apie priemonės pagrindą. Todėl toks nepridėjimas negalėjo pakenkti ginčijamo sprendimo priėmimo procedūrai ir turėti įtakos minėto sprendimo teisėtumui.

- 107 Visų trečia, ieškovė tvirtina, kad keičiančiu sprendimu buvo tik pateikti trūkstami pirmojo sprendimo priedai ir kad jame yra trys straipsniai, kurių numeracija „dubliuojasi“ su pirmojo sprendimo straipsnių numeracija. Pirma, Komisija turėjo priimti sprendimą ne dėl „ pridėto ir neišsamaus teksto“, o dėl viso ginčijamo sprendimo teksto. Antra, keičiančio sprendimo 2 straipsnis, kuriame nurodomi sprendimo adresatai, sunkiai suderinamas su pirmojo sprendimo 2 straipsniu, kuriame buvo nurodyti baudų dydžiai. Toks prieštaravimas yra nepriimtinas remiantis teisinio saugumo principu ir teisės į gynybą apsauga.
- 108 Pirmiausia pažymėtina, kad Komisijos įgaliojimas priimti reikalingą aktą būtinai apima įgaliojimą pakeisti šį aktą laikantis kompetencijos ir formą bei procesą reglamentuojančių nuostatų, įtvirtintų Sutartyje (šiuo klausimu žr. 2004 m. liepos 13 d. generalinio advokato M. Tizzano išvados Teisingumo Teismo sprendimui *Komisija / Taryba, C-27/04*, Rink. p. I-6649, I-6653, 134 ir 143 punktus). Iš to matyti, kad Komisija pagrįstai galėjo priimti keičiantį sprendimą, kad pateiktų prie ginčijamo sprendimo nepridėtas lenteles. Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad Komisija keičiančio sprendimo įžanginėje dalyje aiškiai nurodė pirmąjį sprendimą, kurį priimant nebuvo pridėti priedai.
- 109 Antra, dėl ieškovės argumento dėl tariamo painumo, kurį sukėlė keičiančio sprendimo rezoliucinė dalis, pakanka konstatuoti, kad iš keičiančio sprendimo rezoliucinės dalies aiškiai matyti, kad ji „[nesi]dubliuoja“ su pirmojo sprendimo rezoliucine dalimi. Keičiančio sprendimo 1 straipsnyje, kuris vienintelis įtvirtinta pirmojo sprendimo pakeitimus, aiškiai nurodomi minėti pakeitimai, susiję su: a) šioje nuostatoje nurodytomis ir pataisytomis aštuoniomis išnašomis; ir b) prie keičiančio sprendimo pridėtų lentelių pripažinimu ginčijamo sprendimo priedais. Be to, keičiančio sprendimo 2 straipsnyje tik nurodomi minėto sprendimo adresatai.
- 110 Iš to matyti, kad kartu aiškinant pirmąjį ir keičiantį sprendimus nelieta painumo, todėl neįrodytas ir ieškovės teisinio saugumo principo ir teisės į gynybą pažeidimas, kuris būtų, jei būtų nustatytas minėtas painumas.
- 111 Todėl pirmąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

Dėl ieškinio antrojo pagrindo, susijusio su Komisijos kompetencijos neturėjimu ir teisės klaida renkantis ginčijamo sprendimo teisinį pagrindą

- 112 Nurodydama antrąjį ieškinio pagrindą ieškovė tvirtina, kad ginčijamas sprendimas yra neteisėtas, nes pasibaigus EAPB sutarties galiojimui Komisija nebeturėjo kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo pagal AP 65 straipsnio 1 dalį.
- 113 Visų pirma EAPB sutarties galiojimo pasibaigimas neišvengiamai lėmė, kad Komisija prarado galimybę taikyti šios sutarties nuostatas.
- 114 Pirma, pagal 1969 m. gegužės 23 d. Vienos konvencijos dėl sutarčių teisės 54 ir 70 straipsnius valstybių sutartis, kurios galiojimas jau pasibaigęs, negali sukurti pareigų ir būti kompetencijos pagrindas, išskyrus tuos atvejus, kai susitariančiosios valstybės išreiškia priešingą valią. Taigi AP 65 straipsnis, „net ir jo materialinės normos“, atgaline data galėjo būti taikomas tik esant konkrečioms pereinamojo pobūdžio nuostatom, tačiau tokių nebuvo.
- 115 Antra, grįsdama savo kompetenciją nubausti ieškovę Komisija negali remtis AP 65 straipsnio ir EB 81 straipsnio, kurie nėra visiškai „persidengiantys“, „panašumais“.
- 116 Trečia, bendras Reglamento Nr. 1/2003 ir AP 65 straipsnio taikymas, nors pastarasis nebegaliojo, taip pat nėra tinkamas pagrindas skiriant baudas, ir taip pažeidžiamas teisinio saugumo, jurisdikcijos ir teisės pažeidimų bei bausmių apibrėžtumo principai (*nullum crimen nulla poena sine lege*), nes iš Reglamento Nr. 1/2003 nuostatų neginčijamai išplaukia, kad šis reglamentas leidžia Komisijai tik

nustatyti baudas už EB 81 ir 82 straipsnių pažeidimus. Grįsdama ginčijamą sprendimą Reglamento Nr. 1/2003 7 ir 23 straipsniais Komisija, užuot vykdžiusi 21 punkte minėtą Sprendimą *SP ir kt. / Komisija*, kuriuo buvo panaikintas 2002 m. sprendimas, iš naujo pratęsė AP 65 straipsnio 1 dalies taikymą laiko atžvilgiu ir taip akivaizdžiai pažeidė Tarybos kompetenciją.

- 117 Ieškovė dublike priduria, kad principai, reglamentuojantys vienu normų keitimą kitomis laiko atžvilgiu negali šioje byloje pateisinti AP 65 straipsnio taikymo faktinėms aplinkybėms, susiklosčiusioms, kol šis tekstas dar galiojo, nes nuostatų, kurios jau nebegalioja, taikymas negalimas, kai dėl to pažeidžiamas jurisdikcijos principas. Ji tvirtina, kad Komisija negalėjo pradėti naujos Reglamento Nr. 1/2003 taikymo procedūros, nes jos įgaliojimai atlikti tyrimą ir skirti sankciją jau buvo pasibaigę pagal to paties reglamento 25 straipsnį.
- 118 Visų antra, ieškovė tvirtina, kad dėl to, jog priimant keičiantį sprendimą SESV jau galiojo, dėl su teisinio saugumo principu ir principais, reglamentuojančiais vienu normų keitimą kitomis laiko atžvilgiu, susijusių priežasčių Komisija turėjo iš naujo priimti ginčijamą sprendimą remdamasi nauja sutartimi.
- 119 Pirmiausia Komisija triplike nurodo, kad kaltinimas, susijęs su jos įgaliojimų konstatuoti aptariamą pažeidimą ir nubausti už jį pasibaigimu, nebuvo nurodytas ieškinyje, todėl yra nepriimtinas.
- 120 Iš Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies matyti, kad proceso metu negalima pateikti naujų ieškinio pagrindų, išskyrus tuos atvejus, kai jie pagrindžiami teisinėmis arba faktinėms aplinkybėms, kurios tapo žinomos vykstant procesui. Vis dėlto pagrindas, kuris toliau plėtoja anksčiau tiesiogiai ar netiesiogiai ieškinyje nurodytą pagrindą ir yra glaudžiai su juo susijęs, turi būti pripažintas priimtiniu (2000 m. rugsėjo 19 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Dürbeck / Komisija*, T-252/97, Rink. p. II-3031, 39 punktas, apeliacine tvarka patvirtintas 2001 m. lapkričio 13 d. Teisingumo Teismo nutarties *Dürbeck / Komisija*, C-430/00 P, Rink. p. I-8547, 17 punkte). Tas pats taikytina ir kaltinimui, nurodytam grindžiant ieškinio pagrindą (59 punkte minėto Sprendimo *Joyson / Komisija* 156 punktas).
- 121 Tačiau kaltinimas, nurodytas dublike, kuris negali būti vertinamas kaip ieškinio pagrindo išplėtojimas dėl naujų teisinių ir fakto argumentų ir kuris grindžiamas įrodymais, kuriuos ieškovas žinojo jau pateikdamas ieškinį, turi būti pripažintas nepriimtiniu (2010 m. spalio 21 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Umbach / Komisija*, T-474/08, neskelbiamo Rinkinyje, 60 punktas).
- 122 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad kaltinimas, susijęs su pasibaigusiais Komisijos įgaliojimais skirti baudą, nebuvo nurodytas ieškinyje ir nėra jame nurodyto pagrindo išplėtojimas. Todėl jis nepriimtinas.
- 123 Be to, remiantis šio sprendimo 57 punkte nurodyta teismų praktika reikia taip pat atmesti ieškovės kaltinimą, susijusį su SESV įsigaliojimu prieš priimant keičiantį sprendimą, nes jis yra visiškai nepagrįstas.

Dėl ginčijamo sprendimo teisinio pagrindo pasirinkimo

- 124 Reikia priminti, kad Bendrijos sutartys sukūrė naują teisinę sistemą, kurios labai valstybės, nors ir ne visose srityse, apribojo savo suverenias teises, ir šios teisinės sistemos subjektai yra ne tik valstybės narės, bet ir jų piliečiai (šiuo klausimu žr. 1963 m. vasario 5 d. Teisingumo Teismo sprendimą *van Gend & Loos*, 26/62, Rink. p. 1; 1964 m. liepos 15 d. Sprendimą *Costa*, 6/64, Rink. p. 1141, 1159; 1991 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo nuomonės 1/91, Rink. p. I-6079, 21 punktą; 21 punkte minėto Bendrojo Teismo sprendimo *SP ir kt. / Komisija* 70 punktą ir 2009 m. liepos 1 d. Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija*, T-24/07, Rink. p. II-2309, 63 punktą).

- 125 Bendrijos teisinėje sistemoje institucijos turi tik priskirtą kompetenciją. Todėl Bendrijų teisės aktų konstatuojamosiose dalyse yra nurodomas teisinis pagrindas, kurio pagrindu atitinkama institucija veikia atitinkamoje srityje. Iš tikrųjų tinkamo teisinio pagrindo parinkimas turi konstitucinę reikšmę (žr. 21 punkte minėto Sprendimo *SP ir kt. / Komisija*, 71 punktą ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 64 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 126 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad pirmojo sprendimo konstatuojamojoje dalyje yra nuorodų į EAPB sutarties nuostatas, konkrečiai kalbant, į AP 36, 47 ir 65 straipsnius, tačiau minima ir EB sutartis, Reglamentas Nr. 17, būtent šio reglamento 11 straipsnis, Reglamentas Nr. 1/2003, būtent šio reglamento 7 straipsnio 1 dalis, 18 straipsnis ir 23 straipsnio 2 dalis, ir 1998 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2842/98 dėl šalių išklausymo nagrinėjant tam tikras bylas pagal [EB 81] ir [EB 82] straipsnius (OL L 354, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 4 t., p. 204).
- 127 Reikia pažymėti, kad motyvuodama ginčijamą sprendimą Komisija jo 1 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad „šiuo sprendimu konstatuojamas [AP] 65 straipsnio 1 dalies pažeidimas ir kad jis [buvo] priimtas pagal Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnio 1 dalį“. Ginčijamo sprendimo 3 konstatuojamojoje dalyje Komisija pridūrė, kad „šiuo sprendimu [<...> ji] baudas įmonėms adresatėms [skyrė] pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį“.
- 128 Ginčijamo sprendimo 350 konstatuojamojoje dalyje Komisija taip pat nurodė mananti, kad „Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnio 1 dalis ir 23 straipsnio 2 dalis yra tinkamas teisinis pagrindas, leidžiantis priimti šį sprendimą“, ir kad „pagal 7 straipsnio 1 dalį [ji <...>] [konstatavo] [AP] 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą ir [įpareigojo] šio sprendimo adresates jį nutraukti, bei, remdamasi 23 straipsnio 2 dalimi, [skyrė] joms baudas“ (taip pat žr. ginčijamo sprendimo 361 konstatuojamąją dalį).
- 129 Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad ginčijamo sprendimo, kuriuo Komisija nustatė AP 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą ir skyrė ieškovei baudą, teisinis pagrindas yra Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnio 1 dalis (dėl pažeidimo nustatymo) ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalis (dėl baudos paskyrimo).
- Dėl Komisijos kompetencijos konstatuoti ir sankcionuoti AP 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą pasibaigus EAPB sutarties galiojimui, remiantis Reglamentu Nr. 1/2003
- 130 Visų pirma reikia priminti, kad nuostata, kuri yra akto teisinis pagrindas ir leidžia Sąjungos institucijai priimti atitinkamą aktą, turi galioti tuo metu, kai priimamas minėtas aktas (2000 m. balandžio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / Taryba*, C-269/97, Rink. p. I-2257, 45 punktas; 2011 m. kovo 29 d. Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.*, C-201/09 P ir C-216/09 P, Rink. p. I-2239, 75 punktas ir Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija*, C-352/09 P, Rink. p. I-2359, 88 punktas; 21 punkte minėto Sprendimo *SP ir kt. / Komisija* 118 punktas ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 74 punktas); būtent taip ir buvo Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnio 1 dalies ir 23 straipsnio 2 dalies, kurios yra pirmojo sprendimo teisinis pagrindas, atveju.
- 131 Visų antra, reikia pažymėti, kad Bendrijų sutartyse įtvirtinta viena teisinė sistema, kurioje, kaip matyti iš EB 305 straipsnio 1 dalies, EAPB sutartis nustato specialią sistemą, nukrypstančią nuo EB sutartimi įtvirtintos bendrosios sistemos (žr. 2009 m. kovo 31 d. Bendrojo Teismo sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija*, T-405/06, Rink. p. II-771, 57 punktą ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 75 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 132 Remiantis EB sutarties 305 straipsnio 1 dalimi, EAPB sutartis yra *lex specialis*, kuri nukrypsta nuo *lex generalis*, t. y. EB sutarties (1985 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Gerlach*, 239/84, Rink. p. 3507, 9–11 punktai; 1994 m. lapkričio 15 d. Teisingumo Teismo nuomonės 1/94 Rink. p. I-5267, 25–27 punktai; 21 punkte minėto Sprendimo *SP ir kt. / Komisija* 111 punktas ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 76 punktas, apeliacine tvarka patvirtintas 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija*, 70 ir 73 punktuose).
- 133 Iš to išplaukia, kad, kalbant apie bendrosios rinkos veikimą, EAPB sutarties taisyklės ir visos jai įgyvendinti skirtos nuostatos liko galioti, nepaisant EB sutarties (132 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Gerlach* 9 punktas ir 2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *Falck ir Acciaierie di Bolzano / Komisija*, C-74/00 P ir C-75/00 P, Rink. p. I-7869, 100 punktas; 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 77 punktas, apeliacine tvarka patvirtintas 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 70 ir 73 punktuose).
- 134 Vis dėlto, kadangi klausimai nebuvo susiję su EAPB sutarties nuostatomis arba šios sutarties pagrindu priimtais teisės aktais, EB sutartis ir jai įgyvendinti skirtos nuostatos galėjo, net prieš pasibaigiant EAPB sutarties galiojimui, būti taikomos prekėms, kurioms taikoma EAPB sutartis (1987 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Deutsche Babcock*, 328/85, Rink. p. 5119, 10 punktas ir 133 punkte minėto Sprendimo *Falck ir Acciaierie di Bolzano / Komisija* 100 punktas; 2007 m. spalio 25 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Ferriere Nord / Komisija*, T-94/03, neskelbiamo Rinkinyje, 83 punktas ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 78 punktas, apeliacine tvarka patvirtintas 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija*, 70 ir 73 punktuose).
- 135 Pagal EAPB 97 straipsnį šios sutarties galiojimas pasibaigė 2002 m. liepos 23 d. Todėl nuo 2002 m. liepos 24 d. bendros EB sutarties sistemos taikymo sritis išsiplėtė ir apėmė sektorius, kurie anksčiau buvo reglamentuojami pagal EAPB sutartį (131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 58 punktas ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 79 punktas, apeliacine tvarka patvirtinti 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 59 ir 63 punktuose ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 70 ir 73 punktuose).
- 136 Nors EAPB sutarties normas pakeitus EB sutartimi nuo 2002 m. liepos 24 d. pakito taikytini teisiniai pagrindai, procedūros ir materialinės normos, vis dėlto EAPB sutarčiai būdingas Bendrijos teisinės sistemos ir jos tikslų vientisumas ir tęstinumas (2007 m. rugsėjo 12 d. Bendrojo Teismo sprendimo *González y Díez / Komisija*, T-25/04, Rink. p. II-3121, 55 punktas; 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 59 punktas ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 80 punktas, apeliacine tvarka patvirtinti 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 60 ir 63 punktuose ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 71 ir 73 punktuose).
- 137 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad laisvos konkurencijos sistemos, kurioje yra užtikrinamos normalios konkurencijos sąlygos ir priimamos normos valstybės pagalbos ir įmonių kartelių srityje, sukūrimas ir išlaikymas yra vienas iš pagrindinių tiek EB sutarties, tiek EAPB sutarties tikslų (žr. 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 60 punktą ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 81 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką, apeliacine tvarka patvirtintus 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 60 ir 63 punktuose ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 71 ir 73 punktuose).
- 138 Todėl, nors EAPB sutarties ir EB sutarties normos, reglamentuojančios kartelių sritį, šiek tiek skiriasi, reikia pabrėžti, kad susitarimų ir suderintų veiksmų pagal EAPB sutarties 65 straipsnio 1 dalį sąvokos atitinka susitarimų ir suderintų veiksmų sąvokas, kaip jos suprantamos pagal EB 81 straipsnį, ir kad Sąjungos teismas vienodai aiškina abi šias nuostatas. Taigi neiškraipytos konkurencijos tikslo siekimas,

iš pradžių bendrosios rinkos anglies ir plieno sektoriuose, nenutrūko pasibaigus EAPB sutarties galiojimui, nes ta pati institucija, Komisija, t. y. administracinės valdžios institucija, įgaliota įgyvendinti ir plėtoti konkurencijos politiką siekiant Europos bendrijos bendrojo intereso, to paties tikslo siekia ir pagal EB sutartį (žr. 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 61 punktą ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 82 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką, apeliacine tvarka patvirtintus 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 60 ir 63 punktuose ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 71 ir 73 punktuose).

- 139 Bendrijos teisinės sistemos ir ja siekiamų tikslų tęstinumas reikalauja, kad esant situacijoms, susiklosčiusioms galiojant EAPB sutarčiai, Europos bendrija, kaip Europos anglies ir plieno bendrijos teisių perėmėja, pagal jai būdingas procedūras užtikrintų, kad ir valstybės narės, ir asmenys laikytųsi teisių ir pareigų, *eo tempore* atsiradusių iš EAPB sutarties ir ją taikant priimtų normų. Šis reikalavimas visų pirma taikomas, kai dėl normų kartelių srityje nesilaikymo iškraipyta konkurencija gali turėti pasekmių po to, kai EAPB sutartis nustojo galioti ir ėmė galioti EB sutartis (žr. 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 63 punktą ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 83 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką, apeliacine tvarka patvirtintus 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 62 ir 63 punktuose ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 72 ir 73 punktuose).
- 140 Teisingumo Teismas taip pat priminė, kad EAPB, EB ir SESV sutarčių seka siekiant užtikrinti laisvą konkurenciją patvirtinama, kad siekdama užtikrinti laisvą konkurenciją Komisija galėjo skirti sankcijas už bet kokius AP 65 straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą atitinkančius veiksmus, įvykdytus iki 2002 m. liepos 23 d. ar po šios datos, ir gali toliau tai daryti (130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 65–67 ir 77 punktai ir 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 55–57 ir 65 punktai).
- 141 Be to, iš teismo praktikos matyti, pirma, kad atsižvelgiant į valstybių narių teisinėms sistemoms, kurių ištakos siekia romėnų teisę, bendrą principą, keičiant teisės aktus reikia užtikrinti teisinių struktūrų tęstinumą, nebent teisės aktų leidėjas nurodo kitaip, antra, kad šis principas taikomas Sąjungos pirminės teisės pakeitimams (1969 m. vasario 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Klomp*, 23/68, Rink. p. 43, 13 punktas ir 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 63 punktas).
- 142 Tačiau nėra jokių įrodymų, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs, kad už EAPB sutartimi draudžiamus suderintus veiksmus visai nebūtų baudžiama šiai Sutarčiai nustojus galioti (130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 64 punktas).
- 143 Iš tikrųjų, pirma, Teisingumo Teismas nurodė, kad Tarybos ir valstybių narių vyriausybės atstovai pažymėjo, jog yra pasirengę imtis visų priemonių, būtinų pasiruošti minėtos Sutarties nustojimo galioti pasekmėms. Antra, jis pažymėjo, kad Komisija patikslino, jog ji turėjo pasiūlyti pereinamąsias nuostatas tik tuo atveju, jei tai būtų būtina, o atsižvelgusi į taikytinus bendruosius teisės principus ji nusprendė, jog kartelių teisės srityje tokios būtinybės nėra (130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 75 punktas).
- 144 Todėl darytina išvada, kad ieškovė negali remtis argumentu dėl pereinamųjų nuostatų šioje srityje nebuvimo (šiuo klausimu žr. 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 76 punktą).

- 145 Šiomis aplinkybėmis Sutarčių tikslams ir nuoseklumui prieštarautų ir būtų nesuderinama su Sąjungos teisės sistemos tęstinumu, jei Komisija neturėtų kompetencijos užtikrinti su EAPB sutartimi susijusių teisės normų, net ir šiai Sutarčiai nustojus galioti toliau sukuriančių teisinių padarinių, vienodo taikymo (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Lucchini*, C-119/05, Rink. p. I-6199, 41 punktą).
- 146 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad, priešingai, nei tvirtina ieškovė, Reglamentas Nr. 1/2003, ypač jo 7 straipsnio 1 dalis ir 23 straipsnio 2 dalis, turi būti aiškinamas kaip leidžiantis Komisijai po 2002 m. liepos 23 d. nustatyti kartelius ir nubausti už juos sektoriuose, kurie patenka į EAPB sutarties taikymo sritį *ratione materiae* ir *ratione temporis*, nepaisant to, kad minėtose reglamento nuostatose tiesiogiai neminimas AP 65 straipsnis (žr. 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 64 punktą ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 84 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką, apeliacine tvarka patvirtintus 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 74 punkte ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 72, 73 ir 87 punktuose). Šiuo klausimu pateikti ieškovės argumentai, kuriais ji siekia įrodyti, kad Reglamento Nr. 1/2003 ir AP 65 straipsnio, kuris jau nebegaliojo, bendras taikymas nėra tinkamas pagrindas skiriant baudas ir taip pažeidžiamas jurisdikcijos principas, turi būti atmesti.
- 147 Be to, reikia pabrėžti, kad Sąjungos teisinėje sistemoje EB sutarties normos toje srityje, kurią iš pradžių reglamentavo EAPB sutartis, turi būti taikomos laikantis teisės aktų taikymo laiko atžvilgiu principų. Šiuo klausimu iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad nors procedūros normos iš esmės yra taikomos visiems jų įsigaliojimo metu nagrinėjamiems ginčams, taip nėra materialinių normų atveju. Iš tikrųjų, siekiant užtikrinti teisinio saugumo principo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principo laikymąsi, Bendrijos teisės materialinės normos turi būti aiškinamos taip, kad jos taikomos iki jų įsigaliojimo susiklosčiusioms situacijoms, jeigu iš šio normų turinio, tikslo ar struktūros aiškiai matyti, kad joms turi būti pripažintas toks poveikis (1981 m. lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Meridionale Industria Salumi ir kt.*, 212/80-217/80, Rink. p. 2735, 9 punktas ir 1982 m. vasario 10 d. Sprendimo *Bout*, 21/81, Rink. p. 381, 13 punktas; 1998 m. vasario 19 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Eyckeler & Malt / Komisija*, T-42/96, Rink. p. II-401, 55 punktas; 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 65 punktas ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 85 punktas, apeliacine tvarka patvirtintas 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 79 punkte).
- 148 Šiuo požiūriu, kalbant apie materialines nuostatas, taikomas teisiniui faktui, galutinai įvykusiam iki EAPB sutarties galiojimo termino pabaigos, Sąjungos teisinės sistemos tęstinumas ir su teisinio saugumo bei teisėtų lūkesčių apsaugos principais susiję reikalavimai numato pagal EAPB sutartį priimtų materialinių nuostatų taikymą faktinėms aplinkybėms, patenkančioms į šios sutarties taikymo sritį *ratione materiae* ir *ratione temporis*. Aplinkybė, kad pasibaigus EAPB sutarties galiojimui nagrinėjamos nuostatos nebegalioja nuo to momento, kai buvo įvertinta faktinė situacija, nepakeičia šio teiginio, nes šis vertinimas susijęs su teisine situacija, susiklosčiusia tada, kai buvo taikomos pagal EAPB sutartį priimtoms materialinėms nuostatom (131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 66 punktas ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 86 punktas, apeliacine tvarka patvirtintas 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 79 punkte; šiuo klausimu taip pat žr. 134 punkte minėto Sprendimo *Ferriere Nord / Komisija* 96 punktą).
- 149 Kalbant apie materialines nuostatas, pažymėtina, kad ginčijamas sprendimas susijęs su teisine situacija, susiklosčiusia iki EAPB sutarties galiojimo pabaigos 2002 m. liepos 23 d., nes pažeidimas truko nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. liepos 4 dienos (žr. šio sprendimo 37 punktą). Kadangi nuo 2002 m. liepos 24 d. taikytina materialinė konkurencijos teisė netaikoma atgaline data, darytina išvada, kad AP 65 straipsnio 1 dalis yra taikytina materialinė norma, kurią Komisija iš tikrųjų ir taikė ginčijamame sprendime, primenant, jog iš EB sutarties, kaip *lex generalis* EAPB sutarties atžvilgiu, pobūdžio, įtvirtinto EB 305 straipsnyje, matyti, kad EAPB sutarties ir jai taikyti priimtų normų sistema,

- remiantis principu *lex specialis derogat legi generali*, yra vienintelė, taikoma situacijoms, susiklosčiusioms iki 2002 m. liepos 24 dienos (šiuo klausimu žr. 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 68 punktą ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 89 punktą, apeliacine tvarka patvirtintus 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 77 punkte ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 79 punkte).
- 150 Darytina išvada, kad ieškovė negali tvirtinti, jog remiantis teisės pažeidimų ir bausmių apibrėžtumo principu materialinė norma, už kurios pažeidimą skiriama sankcija, turi galioti ne tik neteisėtos veikos padarymo metu, bet ir priimant sprendimą, kuriuo skiriama bauda.
- 151 Be to, Teisingumo Teismas priminė, kad pagal teisės pažeidimų ir bausmių apibrėžtumo principą, įtvirtintą, be kita ko, pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 1 dalyje, reikalaujama, kad Sąjungos teisės aktuose būtų aiškiai apibrėžti pažeidimai ir sankcijos (žr. 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 80 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 152 Taip pat pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad remdamiesi tokiais teisės aktais suinteresuotieji asmenys tiksliai žinotų juose nustatytų pareigų turinį ir iš jo kylančias teises ir atitinkamai imtųsi veiksmų (žr. 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 81 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 153 Kadangi iki neteisėtų veiksmų padarymo datos Sutartyse buvo aiškiai apibrėžti pažeidimai ir už juos įmonėms skiriamų sankcijų pobūdis ir dydis, minėtais principais nesiekama garantuoti, kad dėl vėlesnių teisinių pagrindų ir procedūros taisyklių pakeitimų joms nebus taikoma jokių sankcijų, susijusių su jų ankstesniu neteisėtu elgesiu (130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 70 punktas ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 83 punktas).
- 154 Reikia pažymėti, kad rūpestinga įmonė, esanti tokioje padėtyje kaip ieškovė, negali visai nežinoti savo elgesio pasekmių ar tikėtis, kad dėl EAPB sutarties teisinio reglamentavimo srities perėmimo EB sutartimi ji galėtų išvengti bet kokių sankcijų už anksčiau padarytus AP 65 straipsnio pažeidimus (130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 73 punktas ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 86 punktas).
- 155 Be to, vykdant procedūrą pagal Reglamentą Nr. 17 ir Reglamentą Nr. 1/2003 ginčijamas sprendimas buvo priimtas remiantis Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnio 1 dalimi ir 23 straipsnio 2 dalimi. Nuostatos, susijusios su teisiniu pagrindu ir su procedūra, per kurią buvo priimtas ginčijamas sprendimas, yra procedūros normos, kaip jos suprantamos pagal šio sprendimo 147 punkte minėtą teismų praktiką. Kadangi ginčijamas sprendimas buvo priimtas pasibaigus EAPB sutarties galiojimui, Komisija pagrįstai taikė Reglamente Nr. 1/2003 įtvirtintas normas (žr. 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 67 punktą ir 124 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Stainless / Komisija* 87 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką, apeliacine tvarka patvirtintus 130 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija ir Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* 74 punkte ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 90 punkte; taip pat šiuo klausimu žr. 134 punkte minėto Sprendimo *Ferriere Nord / Komisija* 96 punktą).
- 156 Darytina išvada, kad šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

Dėl ieškinio trečiojo pagrindo, susijusio su ieškovės teisės į gynybą pažeidimu ir teisės klaida

- 157 Nurodydama šį ieškinio pagrindą ieškovė prieštarauja dėl to, kad nebuvo pradėta nauja procedūra ir neatsiųstas naujas pranešimas apie kaltinimus prieš priimant ginčijamą sprendimą, taip pat dėl šioje byloje klaidingai taikyto *lex mitior* principo.
- 158 Pirmiausia pažymėtina, kad triplike Komisija tvirtina, jog dublike ieškovė nurodo kaltinimus, kurie nebuvo nurodyti ieškinyje ir kurie susiję su tariamu iki 2002 m. sprendimo priimtų aktų neteisėtumu, tyrimo dėl kartelio poveikio prekybai tarp valstybių narių nebuvimu ir tariamu nacionalinės valdžios institucijoms Reglamente Nr. 1/2003 pripažintos diskrecijos pažeidimu.
- 159 Atsižvelgiant į šio sprendimo 120 ir 121 punktuose nurodytą teismų praktiką reikia konstatuoti, kad, pirma, kaltinimas, grindžiamas iki 2002 m. sprendimo priimtų aktų neteisėtumu, turi būti vertinamas kaip kaltinimo, grindžiamo Komisijos negalėjimu teisėtai priimti ginčijamą sprendimą iš naujo nepraėjus administracinės procedūros, išplėtojimas, todėl yra priimtinas.
- 160 Antra, kaltinimas, susijęs su tariamu tyrimo dėl kartelio poveikio prekybai tarp valstybių narių neatlikimu, jau buvo nurodytas ieškinyje ir juo papildomi argumentai, nurodyti grindžiant šio ieškinio pagrindą antrą dalį, pagal kurią EB 81 straipsnio 1 dalyje numatytos papildomos sąlygos dėl poveikio prekybai tarp valstybių narių, palyginti su atitinkamomis EAPB sutarties nuostatomis. Todėl jis taip pat yra priimtinas.
- 161 Trečia, kaltinimas, grindžiamas nacionalinės valdžios institucijoms Reglamentu Nr. 1/2003 suteiktos diskrecijos tariamu pažeidimu, nebuvo nurodytas ieškinyje ir nėra jame nurodyto kaltinimo išplėtojimas. Todėl jis nepriimtinas.

Dėl pirmos dalies, susijusios su naujos administracinės procedūros nepraėjimu ir naujo pranešimo apie kaltinimus nepateikimu

- 162 Ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė jos teisę į gynybą, nes neatnaujino administracinės procedūros ir nepateikė naujo pranešimo apie kaltinimus prieš iš naujo priimdama ginčijamą sprendimą.
- 163 Reikia priminti, kad Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Komisija, prieš priimdama sprendimus, kaip numatyta 7, 8, 23 straipsniuose ir 24 straipsnio 2 dalyje, suteikia įmonėms ar įmonių asociacijoms, esančioms Komisijos nagrinėjamos bylos subjektu, galimybę būti išklaustyti klausimais, dėl kurių Komisija buvo pareiškusi prieštaravimus. Komisija grindžia savo sprendimus tik tais prieštaravimais, dėl kurių suinteresuotos šalys galėjo pareikšti pastabų. Pareiškėjai turi būti įtraukti į bylos nagrinėjimą.“

- 164 Iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, jog teisės į gynybą užtikrinimas per visą procedūrą, galinčią pasibaigti sankcija, konkrečiai – vienkartinių arba periodinių baudų, skyrimu, yra vienas iš pagrindinių Sąjungos teisės principų, kurio turi būti laikomasi net per administracinę procedūrą. Šiuo atžvilgiu pranešimas apie kaltinimus yra procesinė garantija taikant pagrindinį Sąjungos teisės principą, kuris įpareigoja per bet kokią procedūrą užtikrinti teisę į gynybą. Pagal šį principą, be kita ko, reikalaujama, kad įmonei, kuriai Komisija ketina skirti sankciją už konkurencijos taisyklių pažeidimą, adresuotame pranešime apie kaltinimus būtų nurodyti visi duomenys, kuriais remdamasi ji kaltina įmonę, kaip antai faktinės aplinkybės, kuriomis kaltinama, jų kvalifikavimas ir įrodymai, kuriais remiasi Komisija, kad ši įmonė turėtų galimybę pateikti savo argumentus per jos atžvilgiu pradėtą administracinę procedūrą (šiuo klausimu žr. 2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Papierfabrik August Koehler ir kt. / Komisija*, C-322/07 P, C-327/07 P ir C-338/07 P, Rink. p. I-7191, 34 ir 36 punktus ir juose nurodytą teismų praktiką ir Sprendimo *Prym ir Prym Consumer / Komisija*, C-534/07 P, Rink. p. I-7415, 26–28 punktus).

- 165 Teisės į gynybą užtikrinimas reikalauja, kad atitinkamai įmonei per administracinę procedūrą būtų suteikta galimybė veiksmingai pareikšti savo nuomonę dėl nurodytų faktų ir aplinkybių tikrumo ir reikšmingumo, taip pat dėl dokumentų, kuriais Komisija grindžia teiginį, kad pažeidimas buvo padarytas (žr. 2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 66 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 166 Visų pirma ieškovė tvirtina, jog net pripažinus, kad Komisijos klaida pasirenkant sprendimo teisinį pagrindą gali būti paprasčiausias procedūrinis trūkumas, vienašališka šioje byloje taikytinų normų peržiūra pagal *lex mitior* principą ir ginčijamo sprendimo 5 punktą, esantis jo III skyriuje „Teisinis vertinimas“, pažeidžia Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnį. Iš tikrųjų į ieškovę niekada nebuvo kreiptasi dėl AP 65 straipsnio ir EB 81 straipsnio analizės ir bendro taikymo, o Komisijos vertinimai nebuvo pateikti pranešime apie kaltinimus; jie buvo nurodyti tik vis dar „galiojančiame“ pranešime apie papildomus kaltinimus.
- 167 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 5 punkte kalbama apie EAPB sutarties galiojimo pasibaigimo teisinės pasekmės, atsižvelgiant į 21 punkte minėtą Sprendimą *SP ir kt. / Komisija*.
- 168 Šiame punkte Komisija pirmiausia nurodė savo komunikatą dėl kai kurių konkurencijos bylų, susijusių su EAPB sutarties galiojimo pasibaigimu, nagrinėjimo aspektų (OL C 152, 2002, p. 5) ir pranešimą apie papildomus kaltinimus, kuriuo ji informavo atitinkamas įmones apie ketinimą laikytis pirmojo komunikato. Ji taip pat priminė 21 punkte minėto Sprendimo *SP ir kt. / Komisija* motyvus ir tai, kad informavo atitinkamas įmones apie ketinimą iš naujo priimti sprendimą po to, kai Bendrasis Teismas panaikino 2002 m. sprendimą, ir pataisyti teisinį pagrindą. Antra, Komisija paaiškino skirtumą tarp teisinio pagrindo pasirinkimo, kuris leidžia priimti aktą, ir procesinių bei materialinių normų nustatymo. Dėl teisinio pagrindo pasirinkimo ji nurodė priežastis, dėl kurių mano esanti kompetentinga nagrinėti konkurencijos taisyklių pažeidimus sektoriuose, kuriems taikoma EAPB sutartis. Dėl procesinių normų Komisija priminė, kad buvo taikomos priimant aktą galiojusios procesinės normos. Galiausiai dėl materialinių normų Komisija nurodė principus, reglamentuojančius vienu normų keitimą kitomis laiko atžvilgiu, kurie gali lemti taikymą tų materialinių nuostatų, kurios jau nebegalioja priimant aktą ir kurios ribojamos *lex mitior* principu.
- 169 Pirmą, ieškovė negali tvirtinti, kad į ją niekada nebuvo kreiptasi dėl AP 65 straipsnio ir EB 81 straipsnio „analizės ir bendro taikymo“. Nors iš tikrųjų pranešime apie kaltinimus, išsiųstame prieš EAPB sutarties galiojimo pabaigą, nebuvo vertinimų, susijusių su EAPB sutarties galiojimo pabaigos pasekmėmis ir AP 65 straipsnio bei EB 81 straipsnio tyrimu atsižvelgiant į *lex mitior* principą, pranešime apie papildomus kaltinimus, kuris buvo išsiųstas jau pasibaigus EAPB sutarties galiojimui, jau buvo konkrečiai kalbama apie šias pasekmes nagrinėjamoje byloje.
- 170 Pranešimo apie papildomus kaltinimus 11 punkte Komisija nurodė, kad dvi EAPB nuostatos, kurios apskritai galėtų būti laikomos mažiau palankiomis už atitinkamas EB sutarties nuostatas, yra AP 65 straipsnio 1 dalis, palyginti su EB 81 straipsnio 1 dalimi, ir AP 65 straipsnio 5 dalis, palyginti su Reglamento Nr. 17 15 straipsniu. Šio pranešimo 12–15 punktuose Komisija išnagrinėjo atitinkamas nuostatas atsižvelgdama į faktines bylos aplinkybes ir nusprendė, kad šioje byloje EB sutartis nėra *in concreto* palankesnė nei EAPB sutartis, ir kad dėl tos priežasties negalima pagrįstai remtis *lex mitior* principu ginčijant EAPB materialinių normų taikymą šioje byloje.
- 171 Iš tikrųjų pranešime apie papildomus kaltinimus Komisija nenagrinėjo klausimo, ar AP 65 straipsnio 2 dalis dėl tam tikrų susitarimų teisėtumo apskritai galėjo būti laikoma mažiau palankia nei EB 81 straipsnio 3 dalis. Vis dėlto tai, kad nebuvo nagrinėjama, paaiškina aplinkybė, kad minėto pranešimo 11 punkte (žr. šio sprendimo 170 punktą) Komisija nusprendė, jog tik AP 65 straipsnio 1 ir 5 dalis apskritai galima laikyti ne tokiomis palankiomis nei EB sutarties nuostatos. Be to, pranešimo apie papildomus kaltinimus 6 punkte Komisija nurodė, kad AP 65 straipsnio 2 dalis netaikoma šioje byloje dėl pranešime apie kaltinimus išdėstytų priežasčių. Todėl ieškovė negali tvirtinti, kad jei būtų

turėjusi galimybę, būtų galėjusi įrodyti, kad tam tikras jos elgesys, susijęs su kainomis, galėjo turėti teigiamos įtakos SP klientams. Iš tikrųjų iš pranešimo apie papildomus kaltinimus matyti, kad Komisija manė, jog nagrinėjamo kartelio vienintelis tikslas buvo riboti konkurenciją, todėl jam negalėjo būti taikoma jokia išimtis.

- 172 Šiuo klausimu 21 punkte minėtame Sprendime *SP ir kt. / Komisija* Bendrasis Teismas nusprendė, kad nuostata, kuri yra teisės akto teisinis pagrindas, turi galioti šio teisės akto priėmimo metu ir kad pagal AP 97 straipsnį, AP 65 straipsnio 4 ir 5 dalis ši sutartis nustojo galioti 2002 m. liepos 23 d., todėl Komisija nebegalėjo grįsti savo kompetencijos minėtomis nuostatomis, kurios nebegaliojo, kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas, kad konstatuotų AP 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą ir skirtų baudas įmonėms, dalyvavusioms darant minėtą pažeidimą. Taigi Bendrasis Teismas nenagrinėjo ginčo iš esmės ir nieko nenusprendė dėl prieš ginčijamą sprendimą priimtų procesinių aktų galiojimo.
- 173 Kadangi pagal nusistovėjusią teismų praktiką panaikinus Sąjungos teisės aktą nebūtinai panaikinami ir jo parengiamieji teisės aktai, nes procedūra, kuri taikoma keičiant panaikintą teisės aktą, iš esmės gali būti tęsiama tiksliai nuo to momento, nuo kurio padarytas pažeidimas (1998 m. lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-415/96, Rink. p. I-6993, 31 ir 32 punktai ir 2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 73 punktas; žr. 1998 m. spalio 15 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Industrie des poudres sphériques / Taryba*, T-2/95, Rink. p. II-3939, 91 punktą ir 2010 m. birželio 25 d. Sprendimo *Imperial Chemical Industries / Komisija*, T-66/01, Rink. p. II-2631, 125 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką), reikia konstatuoti, kad 21 punkte minėtas Sprendimas *SP ir kt. / Komisija* neturėjo įtakos pranešimo apie kaltinimus ir pranešimo apie papildomus kaltinimus teisėtumui ir kad Komisija pagrįstai galėjo atnaujinti procedūrą būtent nuo to momento, nuo kurio padarytas pažeidimas, t. y. nuo 2002 m. sprendimo priėmimo.
- 174 Antra, reikia priminti, kad 2008 m. birželio 30 d. Komisija taip pat nusiuntė ieškovei ir kitoms atitinkamoms įmonėms raštą, kuriuo jas informavo apie savo ketinimą iš naujo priimti sprendimą ir pataisyti jo teisinį pagrindą, palyginti su tuo, kuris buvo nurodytas 2002 m. sprendime. Šiame rašte, kuriame nepateikiami kaltinimai jo adresatėms, Komisija nurodė ketinanti iš naujo priimti sprendimą po 2002 m. sprendimo panaikinimo 21 punkte minėtu Sprendimu *SP ir kt. / Komisija* ir pakartoto argumentus dėl *lex mitior* principo pridurdama, kad AP 65 straipsnio 2 dalies taikymo sritis buvo siauresnė nei EB 81 straipsnio 3 dalies taikymo sritis. Šiuo klausimu ji nurodė, kaip ir pranešimo apie papildomus kaltinimus 6 punkte, kad vis dėlto šioje byloje netaikytina nė viena iš šių dviejų nuostatų. Net atsakydama į šį raštą ieškovė nepateikė nei pastabų, nei informacijos, kuri leistų įrodyti, kad tenkinamos EB 81 straipsnio 3 dalyje numatytos sąlygos.
- 175 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovė negali tvirtinti, jog buvo pažeista jos teisė į gynybą dėl to, kad į ją niekada nebuvo kreiptasi dėl AP 65 straipsnio ir EB 81 straipsnio „analizės ir bendro taikymo“.
- 176 Visų antra, ieškovė negali tvirtinti, kad 2008 m. birželio 30 d. Komisijos raštas negali būti laikomas galiojančiu pranešimu apie kaltinimus, nes neatitinka sąlygų, kadangi yra labai glaustas ir nustato vieno mėnesio terminą į jį atsakyti, nors paprastai atsakyti į pranešimą apie kaltinimus numatomas dviejų mėnesių terminas.
- 177 Reikia pažymėti, kad, kaip nurodo Komisija ir kaip jau buvo konstatuota šio sprendimo 174 punkte, 2008 m. birželio 30 d. rašte nebuvo pateikta naujų kaltinimų; atitinkamos įmonės juo buvo tik informuotos apie Komisijos ketinimą iš naujo priimti sprendimą pataisius teisinį pagrindą. Pagal teismų praktiką, kai panaikinus sprendimą konkurencijos teisės srityje Komisija nusprendžia ištaisyti tai, dėl ko jis buvo neteisėtas, ir priimti kitą identišką, bet jau teisėtą sprendimą, šis sprendimas yra susijęs su tais pačiais kaltinimais, dėl kurių įmonės jau pateikė savo vertinimus (173 punkte minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* 98 punktas).

- 178 Kadangi 2008 m. birželio 30 d. raštas nebuvo pranešimas apie kaltinimus, kaip tai, be kita ko, matyti iš ginčijamo sprendimo 6, 122 ir 123, 390 ir 391 konstatuojamųjų dalių, ieškovės argumentai, kad Komisija pažeidė jos teisę į gynybą suteikusi jai tik vieno mėnesio terminą pateikti savo pastabas ir kad šis pranešimas per glaustas, yra nereikšmingi.
- 179 Visų trečia, ieškovė tvirtina, kad jos teisė į gynybą buvo pažeista, nes Komisija nelaukė, kol ji pareikš savo poziciją ir dar prieš pasibaigiant jos pačios nustatytam terminui pateikti pastabas atsiuntė ieškovei prašymą pateikti informacijos apie apyvartą. Toks prašymas paprastai yra „paskutinis etapas“ prieš priimant sprendimą.
- 180 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad Komisija neturi pareigos sulaukti atitinkamų įmonių pastabų prieš išsiųsdama joms prašymus pateikti informacijos pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 2 dalį. Be to, vienintelė aplinkybė, kad Komisija išsiuntė ieškovei prašymą pateikti informacijos 2008 m. liepos 24 d., t. y. tą pačią dieną, kurią pastaroji pateikė savo pastabas dėl 2008 m. birželio 30 d. rašto, neįrodo, kad Komisija neatsižvelgė į šiose pastabose pateiktus ieškovės argumentus. Ieškovės tvirtinimą, be kita ko, paneigia aplinkybė, kad Komisija ginčijamo sprendimo 388–394 konstatuojamosiose dalyse aiškiai atsakė į suinteresuotųjų įmonių pastabas, pateiktas atsakant į 1998 m. birželio 30 d. raštą.
- 181 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ieškovės argumentas, grindžiamas tariamu Bendrojo Teismo argumentų, išdėstytų 131 punkte minėtame Sprendime *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* ir 124 punkte minėtame Sprendime *ThyssenKrupp Stainless / Komisija*, netaikymu šioje byloje, yra nereikšmingas. Pirmiausia iš to, kas išdėstyta, matyti, kad šioje byloje nebuvo pažeistos ieškovės procesinės teisės. Antra, Komisija neturėjo pareigos pateikti ieškovei naujo pranešimo apie kaltinimus. Trečia, ieškovė nepagrįstai tvirtina, kad negalėjo pateikti pastabų dėl AP 65 straipsnio ir EB 81 straipsnio analizės ir bendro taikymo.
- 182 Todėl darytina išvada, kad ieškinio trečiojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.
- Dėl antros dalies, susijusios su teisės klaida taikant AP 65 straipsnio 1 dalį, kaip palankesnę normą už EB 81 straipsnį
- 183 Antroje šio ieškinio pagrindo dalyje ieškovė tvirtina, kad Komisija padarė teisės klaidą taikydama AP 65 straipsnio 1 dalį, o ne EB 81 straipsnio 1 dalį. Panašu, jog šioje byloje AP 65 straipsnio 1 dalį Komisija laikė *lex mitior*, nepaisant to, kad EB 81 straipsnio 1 dalyje numatoma papildoma sąlyga, palyginti su AP 65 straipsnio 1 dalimi; sąlyga, susijusi su poveikiu prekybai tarp valstybių narių.
- 184 Ieškovė šiuo klausimu ginčija Komisijos vertinimą, pagal kurį šios institucijos jai inkriminuojamas pažeidimas bet kuriuo atveju darė poveikį prekybai tarp valstybių narių. Ji nurodo, kad Komisijos gairėse dėl poveikio prekybos koncepcijai pagal [EB]81 ir [EB]82 straipsnius (OL C 101, 2004, p. 81) nustatytos sąlygos, kad būtų pripažinta žala prekybai tarp valstybių narių, šioje byloje nėra tenkinamos.
- 185 Pirmiausia, atsižvelgiant į šio sprendimo 169–175 punktus, reikia atmesti ieškovės argumentą, kad jos teisė į gynybą buvo pažeista dėl to, jog nebuvo pradėta nauja procedūra siekiant įvertinti nagrinėjamo kartelio poveikį.
- 186 Reikia priminti, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs: kad būtų daromas poveikis prekybai tarp valstybių narių, įmonių sprendimai, susitarimai ar veiksmai, atsižvelgiant į objektyvių faktinių ir teisinių aplinkybių visumą, turi leisti pakankamai tiksliai numatyti, kad jie gali tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai daryti poveikį prekybai tarp valstybių narių ir kliudyti kurti vieningą valstybių narių rinką. Be to, šis poveikis neturi būti mažas (žr. 2006 m. lapkričio 23 d. Teisingumo Teismo

sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, C-238/05, Rink. p. I-11125, 34 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir 2009 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P ir C-137/07 P, Rink. p. I-8681, 36 punktą).

- 187 Taigi Bendrijos vidaus prekybai poveikis paprastai daromas, kai veikia keli veiksniai, kurie, nagrinėjami atskirai, nebūtinai yra lemiami. Norint nustatyti, ar kartelis daro didelį poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, jį reikia nagrinėti atsižvelgiant į visą jo ekonominį ir teisinį kontekstą (186 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija* 37 punktas; žr. 186 punkte minėto Sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado* 35 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 188 Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog aplinkybė, kad kartelio objektas yra tik prekyba produktais vienoje valstybėje narėje, nėra pakankama norint atmesti poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai galimybę. Iš tikrųjų visoje vienos valstybės narės teritorijoje veikiantis kartelis dėl savo pobūdžio sustiprina valstybės rinkos uždarumą ir taip trukdo EB sutartimi siekiamai ekonominei skvarbai (žr. 186 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija* 38 punktą ir 186 punkte minėto Sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado* 37 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 189 Reikia pažymėti, kad nustatydamas *lex mitior* ginčijamo sprendimo 373–375 ir 385–387 konstatuojamosiose dalyse Komisija rėmėsi šia informacija: a) nagrinėjamas kartelis apėmė visą Italijos teritoriją, kurioje kartelio veikimo laikotarpiu buvo pagaminta 29–43 % visos Bendrijoje pagamintos gelžbetonio armatūros; b) eksporto (iš Italijos) dalis, palyginti su visu tiekimu (tiekimas Italijoje ir eksportas), visada buvo didelė (6–34 % pažeidimo laikotarpiu); c) aplinkybėmis, kad dėl įmonių asociacijos *Federacciai* dalyvavimo nuo 1989 m. gruodžio mėn. iki 1998 m. liepos mėn. kartelio poveikis apėmė visus Italijos gelžbetonio armatūros gamintojus, o kai *Federacciai* jame nebedalyvavo, kartelis vis tiek apėmė pagrindines Italijos įmonės, bendrai turinčias 80 % visos rinkos; d) mažiausiai dvi didelės karteliui priklausančios įmonės taip pat veikė mažiausiai dar vienoje geografinėje gelžbetonio armatūros rinkoje; e) kartelis taip pat išsiskyrė tuo, kad jo, kaip atitinkamos laikino ir suderinto gamybos sumažinimo priemonės, tikslas buvo suderintas eksportas už Italijos teritorijos ribų; f) Italijos dalis Bendrijos vidaus rinkoje svyravo nuo 32,5 % 1989 m. ir 18,1 % 2000 m. iki mažiausiai 13,4 % 1998 m. Ieškovė neginčija šių faktinių aplinkybių.
- 190 Visų pirma, atsižvelgiant į šio sprendimo 188 punkte nurodytą teismų praktiką, ieškovės argumentas, kad šioje byloje reikšminga geografinė rinka apima tik Italijos teritoriją, turi būti atmestas.
- 191 Visų antra, ieškovė tvirtina, kad nėra jokių įrodymų, kad ji pati ir kitos bendrovės ginčijamo sprendimo adresatės būtų derėjusios dėl kainų kitose valstybėse narėse ar stebėjusios konkurentų elgesį užsienyje arba dariusios jiems antikonkurencinį spaudimą. Šis argumentas neturi prasmės, nes dėl to, kad poveikio prekybai koncepcija apima ir potencialią įtaką, nėra svarbu žinoti, ar kartelyje dalyvaujančios įmonės imasi priemonių apsaugoti nuo konkurentų kitose valstybėse narėse (žr. Gairių dėl poveikio prekybos koncepcijai pagal [EB]81 ir [EB]82 straipsnius 79 ir 80 punktus).
- 192 Visų trečia, ieškovė tvirtina, kad reali ar potenciali žala priklauso ir nuo natūralių prekybos rinkoje kliūčių. Nagrinėjamu atveju šias kliūtis sudaro labai mažas tarptautinės prekybos gelžbetonio armatūra potencialas dėl skirtingų standartų. Užsienio įmonės sprendimą nesisteigti Italijoje lemia rinkų nacionalinis pobūdis, o ne antikonkurencinis elgesys. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad, kaip nurodo Komisija, skirtingos standartizavimo taisyklės negalėjo būti pakankama kliūtis, kad būtų galima atmesti žalos galimybę, nes, nepaisant minėtų skirtumų, eksportas iš Italijos ir eksporto dalis, palyginti su visu tiekimu aptariamam laikotarpiu, buvo dideli.
- 193 Visų ketvirta, ieškovė nurodo, kad Komisijos tvirtinimas ginčijamo sprendimo 375 ir paskesnėse konstatuojamosiose dalyse, kad buvo derinamas eksportas iš Italijos, turėtų būti sugretintas su tvirtinimu ginčijamo sprendimo 183 konstatuojamojoje dalyje, pagal kurį Europos anglies ir plieno

bendrijos valstybių narių derinamas eksportas neapėmė. Šis tvirtinimas, net jei būtų pripažintas teisingu, atsižvelgiant į šio sprendimo 189 punkte pateiktą informaciją negali įrodyti galimo poveikio prekybai tarp valstybių narių nebuvimo.

- 194 Visų penkta, ieškovės pastabos dėl aplinkybės, kad priimant keičiantį sprendimą jau galiojo SESV, pagal kurios 101 straipsnio 1 dalį baudžiami tik tie karteliai, kurie gali daryti poveikį prekybai tarp valstybių narių, yra nereikšmingos, nes EB 81 straipsnio 1 dalies tekstas yra identiškas SESV 101 straipsnio 1 dalies tekstui.
- 195 Iš visų pateiktų vertinimų matyti, kad nuspręsdama, jog šioje byloje EB 81 straipsnio 1 dalies taikymas nėra palankesnis nei AP 65 straipsnio 1 dalies taikymas, Komisija nepadarė jokios teisės klaidos. Todėl trečiojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti.
- 196 Taigi atmestinas visas trečiasis ieškinio pagrindas.

Dėl ieškinio ketvirtojo pagrindo, susijusio su įrodymų nebuvimu ir klaidingu materialinės teisės taikymu

- 197 Ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė AP 65 straipsnio 1 dalį, nes jai kaip vienai įmonei *Lucchini-SP* priskyrė pažeidimą už visą jo laikotarpį, t. y. nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d. Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai dėl vieno ekonominio vieneto neišskyrė trijų pažeidimo laikotarpių, t. y. laikotarpio nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 1991 m. kovo 5 d., laikotarpio nuo 1991 m. kovo 5 d. iki 1997 m. spalio 31 d. ir laikotarpio nuo 1997 m. spalio mėn. iki 2000 m. birželio 27 d. Komisija taip pat nesugebėjo tinkamai nustatyti „teisių perėmimo ryšio“ tarp pirmosios *Siderpotenza*, *Lucchini Siderurgica*, *SP* ir ieškovės.
- 198 Pirmiausia reikia priminti, kad Sąjungos konkurencijos teisė taikoma įmonių veiklai ir sąvoka „įmonė“ apima bet kurį ūkinę veiklą vykdančią subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ar finansavimo būdus (2007 m. gruodžio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ETI ir kt.*, C-280/06, Rink. p. I-10893, 38 punktas; 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. / Komisija*, C-97/08 P, Rink. p. I-8237, 54 ir 55 punktai ir 77 punkte minėto Sprendimo *Elf Aquitaine / Komisija* 53 punktas).
- 199 Sąjungos teismų praktikoje taip pat pažymėta, kad sąvoka „įmonė“ šiomis aplinkybėmis turi būti suprantama kaip reiškianti ūkio subjektą, net jei teisiniu požiūriu šį ūkio subjektą sudaro keli fiziniai ar juridiniai asmenys (2006 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio* C-217/05, Rink. p. I-11987, 40 punktas ir 77 punkte minėto Sprendimo *Elf Aquitaine / Komisija* 53 punktas).
- 200 Teismai taip pat yra pabrėžę, kad, taikant konkurencijos taisykles, formalus dviejų bendrovių atskyrimas dėl to, kad jos turi atskirą teisinį subjektiškumą, nėra lemiamas veiksnys, o svarbiausia tai, ar jos rinkoje veikia kaip vienas asmuo. Todėl gali prireikti nustatyti, ar dvi atskirą teisinį subjektiškumą turinčios bendrovės sudaro arba priklauso vienai įmonei ar ekonominiam vienetui, formuojantiems bendrą elgesį rinkoje (1972 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Imperial Chemical Industries / Komisija*, 48/69, Rink. p. 619, 140 punktas ir 2005 m. rugsėjo 15 d. Bendrojo Teismo sprendimo *DaimlerChrysler / Komisija*, T-325/01, Rink. p. II-3319, 85 punktas).
- 201 Kai toks ūkio subjektas pažeidžia konkurencijos taisykles, remiantis asmeninės atsakomybės principu, jis turi atsakyti už šį pažeidimą (žr. 198 punkte minėto Sprendimo *ETI ir kt.* 39 punktą; 198 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. / Komisija* 56 punktą ir 77 punkte minėto Sprendimo *Elf Aquitaine / Komisija* 53 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 202 Vadovaujantis nusistovėjusia teismų praktika, už įmonės padarytą pažeidimą paprastai turi atsakyti tas fizinis ar juridinis asmuo, kuris vadovavo įmonei darant pažeidimą, net jei sprendimo, kuriame nustatytas šis pažeidimas, priėmimo momentu įmonės valdymas buvo patikėtas kitam asmeniui

(2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimų *KNP BT / Komisija*, C-248/98 P, Rink. p. I-9641, 71 punktas; *Cascades / Komisija*, C-279/98 P, Rink. p. I-9693, 78 punktas; *Stora Kopparbergs Bergslags / Komisija*, C-286/98 P, Rink. p. I-9925, 37 punktas ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 143 punktas).

- 203 Dėl klausimo, kokiomis aplinkybėmis pažeidimo nepadaręs subjektas vis tiek gali būti nubaustas už šį pažeidimą, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad taip yra tuomet, kai pažeidimą padaręs subjektas nustojo egzistuoti teisiniu arba ekonominiu požiūriu, nes įmonei, kuri nebevykdo ūkinės veiklos, skirta sankcija gali neturėti atgrasomojo poveikio (198 punkte minėto Sprendimo *ETI ir kt.* 40 punktas ir 130 punkte minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* 144 punktas).
- 204 Taip pat reikia pažymėti, kad jeigu nebūtų numatyta jokios kitos galimybės skirti sankcijos kitam subjektui nei tas, kuris padarė pažeidimą, įmonės galėtų išvengti sankcijų paprasčiausia pakeitusios savo tapatybę restruktūrizacija, perdavimu arba kitomis teisinėmis arba organizacinėmis reformomis. Taip būtų pakenkta tikslui perseikoti už konkurencijos taisyklėms prieštaraujančius veiksmus ir, taikant atgrasančias sankcijas, užkirsti kelią jų pasikartojimui (žr. 198 punkte minėto Sprendimo *ETI ir kt.* 41 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 205 Taigi, pirma, jeigu nuo pažeidimo padarymo iki momento, kai atitinkama įmonė turi už jį atsakyti, už šios įmonės veiklą atsakingas asmuo nustojo teisiškai egzistuoti, pirmiausia reikia apibrėžti visus materialius ir žmogiškuosius veiksnius, prisidėjusius padarant pažeidimą, kad vėliau būtų nustatytas asmuo, tapęs atsakingas už jų veiklą, siekiant išvengti, jog, išnykus už šią veiklą pažeidimo padarymo metu atsakingam asmeniui, įmonė galėtų neatsakyti už pažeidimą (1999 m. balandžio 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija*, T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 953 punktas; taip pat šiuo klausimu žr. 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SCA Holding / Komisija*, C-297/98 P, Rink. p. I-10101, 27 punktą).
- 206 Antra, visiško arba dalinio teisės subjekto ekonominės veiklos perdavimo kitam subjektui atveju atsakomybė už vykdant nagrinėjamą veiklą pirminio valdytojo padarytą pažeidimą gali būti priskiriama naujam valdytojui, jeigu jie taikant konkurencijos taisykles bendrai sudaro tą patį ekonominį vienetą ir net jei pirminis valdytojas tebeegzistuoja kaip teisės subjektas (šiuo klausimu žr. 165 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* 354–359 punktus; 2006 m. rugsėjo 27 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Jungbunzlauer / Komisija*, T-43/02, Rink. p. II-3435, 131–133 punktus ir 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 109 punktą).
- 207 Toks sankcijos skyrimas visų pirma priimtinas tuomet, kai šiuos subjektus kontroliavo tas pats asmuo ir jie, atsižvelgiant į glaudžius ryšius, juos vienijančius ekonominiu ir organizaciniu aspektu, iš esmės laikėsi tokių pačių komercinių gairių. Tai visų pirma taikoma tokiai įmonių grupės reorganizacijai, per kurią pirminis valdytojas nebūtinai nustoja egzistuoti teisiniu požiūriu, tačiau daugiau nebevykdo jokios reikšmingesnės ūkinės veiklos rinkoje. Iš tiesų, jei tarp pirminio ir naujojo kartelyje dalyvavusios įmonės valdytojo egzistuoja struktūrinis ryšys, suinteresuotieji asmenys, tikslingai ar to nesiekdami, gali išvengti atsakomybės pagal kartelių teisės normas, pasinaudodami jiems prieinamomis teisinėmis struktūrinio pertvarkymo galimybėmis (žr. 131 punkte minėto Sprendimo *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. / Komisija* 110 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 208 Šį ieškinio pagrindą reikia nagrinėti remiantis išdėstytais argumentais.
- 209 Visų pirma ieškovė tvirtina, kad nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 1991 m. kovo 5 d. pirmoji *Siderpotenza* buvo kontroliuojama *Leali. Lucchini*, kuri iš pradžių buvo smulki akcininkė, o vėliau įgijo 50 % akcijų (50 % likusių akcijų priklausė *Leali*), nesikišo nei į bendrą pirmosios *Siderpotenza* valdymą, nei į komercinį valdymą, kurie buvo patikėti *Leali*. Priešingai nei *Leali, Lucchini* negamino gelžbetonio

armatūros ir neturėjo jokių specialių žinių ir jokių rinkos dalių šioje srityje. Bendras ir komercinės dalies valdymas buvo patikėtas asmeniui, susijusiam su *Leali*. Galiausiai pirmoji *Siderpotenza* niekada nebuvo įtraukta į bendrą metinį *Leali* balansą.

- 210 Kaip ginčijamo sprendimo 541 konstatuojamojoje dalyje ir 592 išnašoje nurodė Komisija, pirmosios *Siderpotenza* elgesio inkriminavimas *Lucchini Siderurgica* ir *Lucchini* grindžiamas tuo, kad pirmosios *Siderpotenza* teises perėmė *Lucchini Siderurgica* ir *Lucchini*. Todėl ieškovės argumentas grindžiamas klaidinga prielaida, kad Komisija nurodė, jog realiai kontroliavo pirmąją *Siderpotenza*.
- 211 Atsižvelgiant į šio sprendimo 205 punkte nurodytą teismų praktiką ir, kadangi ieškovė neginčija, kad visus materialius ir žmogiškuosius pirmosios *Siderpotenza* veiksmus valdė *Lucchini Siderurgica* po to, kai ją prisijungė, t. y. nuo 1991 m. kovo 5 d., Komisija pagrįstai galėjo nuspręsti, kad *Lucchini Siderurgica* yra pirmosios *Siderpotenza* teisių perėmėja.
- 212 Ieškovės dublike pateiktas argumentas, kad taip Komisija pažeidė asmeninės atsakomybės principą, yra nepriimtinas. Iš tikrųjų iš Komisijos išvadų matyti, kad šio sprendimo 209 punkte nurodomu laikotarpiu pirmoji *Siderpotenza* darė nagrinėjamą pažeidimą. Šiuo klausimu pažymėtina, kad nors aplinkybės, jog dukterinė bendrovė turi atskirą subjektiškumą, neužtenka atmesti tikimybės, kad jos elgesys gali būti inkriminuojamas patronuojančiajai bendrovei, vis dėlto Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Komisija iš principo negali būti įpareigota pirmiausia atlikti tokį patikrinimą prieš galėdama įvertinti galimybę imtis veiksmų prieš pažeidimą padariusią įmonę, net jei ši patyrė pakeitimų kaip teisės subjektas. Asmeninės atsakomybės principas nedraudžia Komisijai pirmiausia nuspręsti skirti sankciją šiai įmonei, o tada aiškintis, ar pažeidimas gali būti priskirtas patronuojančiajai bendrovei. Jei būtų kitaip, Komisijos tyrimus labai apsunkintų būtinybė kiekvienu įmonės kontrolės perėmimo atveju patikrinti, kiek jos veiksmai gali būti inkriminuojami ankstesnei patronuojančiajai bendrovei (186 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt.* / Komisija 81 ir 82 punktai).
- 213 Kadangi Komisija galėjo pagrįstai už aptariamą elgesį skirti baudą pirmajai *Siderpotenza*, o atsakomybę už šios bendrovės veiksmus priskirti *Lucchini Siderurgica* kaip pirmosios *Siderpotenza* teisių perėmėjai, ji neprivalėjo nustatyti, ar pirmosios *Siderpotenza* elgesys galėjo būti inkriminuotas *Leali*. Todėl ieškovės argumentai, kad pirmąją *Siderpotenza* realiai kontroliavo *Leali*, yra nereikšmingi (šiuo klausimu žr. 186 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt.* / Komisija 85 punktą).
- 214 Visų antra, kalbant apie laikotarpį nuo 1991 m. kovo 5 d., t. y. nuo tada, kai *Lucchini Siderurgica* prisijungė pirmąją *Siderpotenza*, iki 1997 m. spalio 31 d., kai *Lucchini Siderurgica* veiklos padalinį „gelžbetonio armatūra“ perleido naujai *Siderpotenza*, ieškovė pripažįsta turėjusi kontrolinį *Lucchini Siderurgica* akcijų paketą. Vis dėlto ji ginčija, kad toks akcijų priklausymas gali būti kokiais nors atsakomybės prezumpcijos pagrindais.
- 215 Reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 540 konstatuojamosios dalies, norėdama priskirti ieškovei atsakomybę už *Lucchini Siderurgica* elgesį Komisija rėmėsi ne prezumpcija, kad 1991 m. ir 1997 m. ieškovė kontroliavo *Lucchini Siderurgica*, o teisių perėmimo principu, nurodytu šio sprendimo 205 punkte. Todėl ginčijamo sprendimo 541 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, jog buvo akivaizdu, kad *Lucchini Siderurgica* teisiniu požiūriu pakeitė pirmąją *Siderpotenza* po jos prisijungimo 1991 m. kovo 5 d. ir kad *Lucchini* tokiu pačiu būdu po 1998 m. gruodžio 1 d. prisijungimo pakeitė *Lucchini Siderurgica*. Komisija pridūrė, kad materialus ir žmogiškasis *Lucchini Siderurgica* valdomas Potencos gamyklos kapitalas grupės viduje buvo perleistas naujai *Siderpotenza* po to, kai ši buvo įsteigta 1997 m. (taip pat žr. šio sprendimo 28–31 punktus). Kadangi Komisija nesirėmė tariama atsakomybės prezumpcija, tariamai atsirandančia remiantis aplinkybe, kad *Lucchini* turėjo kontrolinį *Lucchini Siderurgica* akcijų paketą, ieškovės argumentas taip pat neturi prasmės. Tokia pati išvada taikytina ir ieškovės argumentui, kad 1998 m. sausio 2 d. įgaliojimo sutartis nėra struktūrinių *Lucchini* ir SP ryšių 1991 m.–1997 m. įrodymas.

- 216 Be to, nurodydama argumentus dėl laikotarpio nuo 1991 m. kovo 5 d. iki 1997 m. spalio 31 d. ieškovė taip pat tvirtino, kad, priešingai, nei ginčijamo sprendimo 540 konstatuojamojoje dalyje nurodė Komisija, jos solidari su SP atsakomybė negalėjo būti nustatyta vien dėl to, kad Lucchini šeima turėjo abiejų bendrovių akcijų. Ieškovė šiuo atžvilgiu turi įrodymų, leidžiančių paneigti ginčijamo sprendimo 538 konstatuojamojoje dalyje pateiktą „apytikrį“ sąrašą. Kadangi minėtoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta informacija siekiama įrodyti, kad ieškovė ir naujoji *Siderpotenza*, kuri buvo įsteigta tik 1997 m., sudarė vieną ekonominį vienetą, ji bus nagrinėjama vėliau.
- 217 Visų trečia, ieškovė tvirtina, kad, kalbant apie laikotarpį nuo 1997 m. spalio mėn. iki 2000 m. birželio 27 d., aplinkybė, jog naujosios *Siderpotenza* akcijos priklausė pačiai *Lucchini Siderurgica* (iki pastaroji buvo prie jos prijungta) ir kitoms Lucchini šeimos bendrovėms, ir tai, jog tam tikri socialiniai įsipareigojimai buvo bendri, nėra pakankamas įrodymas, kad ji ir SP sudarė vieną ekonominį vienetą.
- 218 Šiuo klausimu reikia priminti, kad norėdama nustatyti ieškovės ir SP solidarią atsakomybę šio sprendimo 217 punkte nurodytu laikotarpiu ginčijamo sprendimo 538 konstatuojamojoje dalyje Komisija, be kita ko, rėmėsi šia informacija:
- SP ir *Lucchini* kapitalas priklausė Lucchini šeimai,
 - tie patys asmenys įvairias pareigas užėmė tiek *Lucchini*, tiek SP,
 - buvo sudaryta įgaliojimo sutartis, pagal kurią SP įsipareigojo pardavimo sutartyse su klientais laikytis *Lucchini* savo klientams nustatytų sąlygų dėl apimtys, kainų ir mokėjimo terminų,
 - aplinkybė, kad 1999 m. lapkričio mėn. nuspręsti organizaciniai pakeitimai, susiję su gelžbetonio armatūros veiklos segmentu, buvo įforminti *Lucchini* komercijos direktoriau pranešime tuometiniam *Lucchini* viceprezidentui (šiuo metu prezidentas),
 - aplinkybė, kad 1999 m. kovo 9 d. restorano, kur vyko atsakingų asmenų susitikimas, kuriame dalyvavo *Lucchini* komercijos direktorius, sąskaita išrašyta *Lucchini* vardu ir įtraukta į išlaidų ataskaitą, kurią minėtas direktorius pateikė *Lucchini*,
 - *Lucchini* atsakingų asmenų prižiūrimų mėnesinių ataskaitų („Aire 20“), susijusių su gelžbetonio armatūra, rengimas,
 - 2000 m. vasario 28 d. *Lucchini* vidaus dokumentas dėl „galimybės pertvarkyti Italijos gelžbetonio armatūros rinką“, kuriame *Lucchini* minima kaip gelžbetonio armatūros gamintoja,
 - aplinkybė, kad vienas iš su gelžbetonio armatūra susijusių įvairių pranešimų adresatų ar įvairių susitikimų dalyvių nuo 1997 m. lapkričio mėn. iki 2000 m. buvo *Lucchini* komercijos direktorius,
 - *Lucchini* tinklalapio puslapyje „gelžbetonio armatūra“ 2000 m. spalio 9 d. pateiktas pranešimas: „*Lucchini* grupei priklausanti *Siderpotenza* gamina gelžbetonio armatūrą“.
- 219 Pirma, ieškovė primena, kad kontrolinio akcijų paketo priklausymas Lucchini šeimai nėra pakankamas įrodymas, kad ji su SP sudarė ekonominį vienetą. Ji tvirtina niekada neturėjusi kontrolinio SP akcijų paketo ir kad abiejų bendrovių akcininkai nebuvo tie patys.
- 220 Kaip ginčijamo sprendimo 540 konstatuojamojoje dalyje nurodė Komisija, „ši byla ypatinga tuo, kad visą pažeidimo laikotarpį nebuvo tiesioginės kapitalo kontrolės tarp *Lucchini* <...> ir [naujosios] *Siderpotenza* <...>, priešingai, abiejų bendrovių bendras kontrolinis akcijų paketas priklausė Lucchini šeimai“.

- 221 Taip pat reikia konstatuoti, jog ieškovė neneigia, kad nagrinėjamu laikotarpiu Lucchini šeimai priklausantys fiziniai ar juridiniai asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliavo ją ir *Siderpotenza*, o tik tvirtina, kad jos ir *Siderpotenza* akcininkai nebuvo tie patys. Be to, tai, kad abiejų bendrovių akcinį kapitalą kontroliavo Lucchini šeimai priklausantys fiziniai ar juridiniai asmenys, patvirtina pačios ieškovės pateiktas dokumentas.
- 222 Antra, ieškovė tvirtina, kad tam tikrų asmenų pareigos abiejose bendrovėse taip pat nėra toks įrodymas, nes pareigos keliose bendrovėse yra įprastas dalykas visoje bendrovių grupėje ir tai tik natūrali priklausymo tai pačiai bendrovių grupei pasekmė.
- 223 Reikia konstatuoti, kad Komisija, kuri pati ginčijamo sprendimo 540 konstatuojamojoje dalyje nurodė, jog paprasčiausia aplinkybė, kad dviejų bendrovių akcinis kapitalas priklauso tam pačiam asmeniui ar tai pačiai šeimai, savaime nėra pakankama įrodyti, jog šios dvi bendrovės sudaro ekonominę vienetą, teisingai nusprendė, jog tokio ekonominio vieneto egzistavimą gali lemti įvairūs veiksniai.
- 224 Tarp tokių veiksnių gali būti aplinkybė, kad tam tikri asmenys tuo pačiu metu ėjo pareigas ir SP, ir *Lucchini*. Iš teismų praktikos matyti, kad reikšmingų pareigų skirtingų bendrovių valdymo organuose užėmimas yra veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti vertinant, ar minėtos bendrovės sudarė ekonominę vienetą (2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 119 ir 120 punktai). Šioje byloje ieškovė neneigia, kad tie patys asmenys užėmė svarbias pareigas ir jos bendrovėje, ir SP ir kad šie asmenys dalyvavo kartelio susitikimuose. Ieškovės nurodytos aplinkybės, kad aptariamais asmenimis ėjo pareigas ir kitose *Lucchini* grupės bendrovėse ir kad jų ieškovė tiesiogiai neskyrė, negali paneigti šios išvados.
- 225 Trečia, aplinkybė, kad *Lucchini* negamino gelžbetonio armatūros, taip pat neturi reikšmės, nes klausimas, ar fizinis arba juridinis asmuo pats gamina daiktą, kuris yra kartelio dalykas, nėra lemiamas inkriminuojant elgesį, laikomą AP 65 straipsnio pažeidimu. Iš esmės svarbu, kad atitinkamas juridinis asmuo vykdytų veiklą, kaip ji suprantama pagal AP 80 straipsnį. Taigi, nors ieškovė tiesiogiai negamino gelžbetonio armatūros, nes ši veikla grupėje buvo patikėta naujai *Siderpotenza*, neginčijama, kad ji šia armatūra prekiaavo.
- 226 Ketvirta, iš 2002 m. gegužės 7 d. *Lucchini* Komisijai išsiųsto rašto matyti, kad asmenims, kurie dirbo SP, ši bendrovė nedavė jokių nurodymų dėl savo veiklos. Vis dėlto šis tvirtinimas paneigtas ieškovės ir naujosios *Siderpotenza* įgaliojimo sutarties nuostatose, kuriose numatyta, kad pastaroji įsipareigoja teikti užsakymus laikantis ieškovės su klientais ir tiekėjais nustatytų sąlygų.
- 227 Penkta, ieškovė tvirtina, kad nuoroda į sąskaitas ir išlaidų atlyginimą jos vadovui, nėra ekonominio vieneto egzistavimo įrodymas, nes minėtos sąskaitos, kaip ir visos sąskaitos kiekvienų metų pabaigoje, buvo paskirstytos skirtingoms atitinkamoms bendrovėms grupės viduje. Ši argumentą taip pat reikia atmesti. Be to, kad 1999 m. kovo 31 d. prašymas apmokėti išlaidas akivaizdžiai nėra paprasčiausias išlaidų paskirstymas metų pabaigoje, šis prašymas, kuris susijęs su išlaidų už kartelio dalyvių 1999 m. kovo 9 d. susitikimą priskyrimu *Lucchini*, kartu su kitais Komisijos surinktais įrodymais patvirtina *Lucchini* dalyvavimą nustatant prekybos gelžbetonio armatūra politiką.
- 228 Šešta, ieškovė tvirtina, kad 1998 m. sausio 2 d. įgaliojimo sutartis, sudaryta vieniems metams ir vėliau pagal nutylėjimą atnaujinta kartu su paralelinių paslaugų teikimo sutartimi, nėra reikšminga vertinant, ar ieškovė su SP sudarė vieną ekonominę vienetą. Dėl paslaugų teikimo sutarties reikėtų pažymėti, kad *Lucchini* grupė per bendrovę *Lucchini Servizi Srl* teikė tas pačias paslaugas ir kitoms su grupe susijusioms įmonėms, tačiau nėra tvirtinama, kad ji su minėtomis bendrovėmis sudarė vieną įmonę.
- 229 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad įgaliojimo ir paslaugų teikimo sutartys buvo pasirašytos 1997 m. lapkričio 3 d. už 1997 m. ir raštu atnaujintos 1998 m. sausio 2 d. už 1998 m. Taip pat neginčijama, kad jos vėliau pagal nutylėjimą buvo atnaujintos.

- 230 Taip pat iš šių sutarčių sąlygų matyti, kad naujoji *Siderpotenza* buvo atsakinga tik už techninę gamybą ir savarankiškai nesprendė dėl savo elgesio rinkoje. Pagal įgaliojimo sutarties 2 straipsnio 4 dalį naujoji *Siderpotenza* išipareigojo „daryti užsakymus remdamasi įgaliojimo [*Lucchini*] sutartyse su tiekėjais ir klientais nustatytais sąlygomis (kiekiai, kainos ir mokėjimo terminai)“. Taigi šios sutartys negali būti SP ir ieškovės organizacinės nepriklausomybės įrodymas; priešingai, jos gali būti įrodymas, kad šios dvi bendrovės sudarė ekonominį vienetą. Aplinkybė, kad *Lucchini* grupė per bendrovę *Lucchini Servizi* teikė tas pačias paslaugas ir kitoms su grupe susijusioms bendrovėms, negali paneigti šios išvados. Todėl ieškovės argumentai šiuo klausimu turi būti atmesti.
- 231 Šiuo klausimu pažymėtina, jog tvirtinimas, kad SP, kalbant apie gamybą, buvo visiškai savarankiška bendrovė ir turėjo savo organizacinę struktūrą, kuri naudojosi *Lucchini Siderurgica* ir ieškove tik tam, kad už atlygį gautų tam tikrų administracinių ir valdymo paslaugų, ir kuri *Lucchini Siderurgica* paslaugomis naudojosi tam, kad savo veiklos pradžioje galėtų tiekti savo prekes, nėra įtikinamas.
- 232 Septinta, ieškovė nurodo įvairias kitas aplinkybes, į kurias Komisija neatsižvelgė ginčijamame sprendime.
- 233 Viena, nurodoma, kad *Lucchini* grupė buvo suskirstyta pagal prekių sektorius, pasižyminčius dideliu savarankiškumu. Vis dėlto, atsižvelgiant į *Lucchini* ir SP įgaliojimo sutarties sąlygas, šis tvirtinimas negali įrodyti, jog minėtos bendrovės nesudarė ekonominio vieneto. Be to, ieškovė gaudavo grupės vidaus mėnesines ataskaitas ir žinojo apie veiklą gelžbetonio armatūros sektoriuje.
- 234 Kita, aplinkybės, kad prekių ženklo gelžbetonio armatūrai paraišką pateikė *Siderpotenza*, o ne *Lucchini*, ir kad pagal taikytinus teisės aktus nustatytas ženklinimo kodas buvo susietas tik su *Siderpotenza*, negali įrodyti, kad abi bendrovės nesudarė ekonominio vieneto, veikiau priešingai – jos patvirtina vertinimą, kad *Siderpotenza* buvo atsakinga tik už techninę gamybą.
- 235 Galiausiai, kaip matyti iš teismų praktikos, tai, kad ieškovei ir per SP administracinę procedūrą, ir per teismo procesą atstovavo skirtingi advokatai, kurie savarankiškai sprendė dėl gynybos būdo, negali paneigti aplinkybės, kad šios dvi bendrovės sudarė vieną ekonominį vienetą (šiuo klausimu žr. 2011 m. liepos 13 d. Bendrojo Teismo sprendimo *ThyssenKrupp Liften Ascenseurs / Komisija*, T-144/07, T-147/07-T-150/07 ir T-154/07, Rink. p. II-5129, 98 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 236 Aštunta, kaip teisingai pažymi Komisija, tai, kad naujoji *Siderpotenza* neturėjo realaus savarankiškumo *Lucchini* atžvilgiu nei grupės viduje, nei už jos ribų, patvirtina įvairi kita bylos medžiaga. Pavyzdžiui, *Lucchini* buvo laikoma kartelio kontaktų centru santykiams tarp konkurentų; jai buvo siunčiami kvietimai į antikonkurencinius susitikimus ir visa kita su karteliais susijusi korespondencija (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 217, 220, 221–226, 228, 229, 232, 233, 241, 242, 258, 261, 262, 271, 277, 289, 299 ir 304 konstatuojamąsias dalis). Be to, 2000 m. *Federacciai* narių sąrašė *Lucchini* ir naujoji *Siderpotenza* adresas ir telefono bei fakso numeriai buvo identiški. Šiuo klausimu dublike ieškovė tvirtina (tačiau šio tvirtinimo niekuo nepagrindžia), kad šią išvadą paneigia „kiti dokumentai, esantys dviejuose pastoviosios atminties kompaktiniuose diskuose, pridėtuose prie pranešimo apie kaltinimus <...>, kurių kopija pateikiama C.7, C.15–C.34 prieduose <...> ir kurių turinys detalčiau aprašytas C.3 priedo 3 lentelėje“. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad ieškovės nurodyti priedai ir minėtos pastabos buvo pripažinti nepriimtinais (žr. šio sprendimo 66–68 punktus).
- 237 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, ketvirtasis ieškinio skundo pagrindas yra atmestinas.

3. Dėl prašymų sumažinti baudos dydį

Pirminės pastabos

- 238 Reikia priminti, jog iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad Komisija turi didelę diskreciją pasirinkti baudų dydžio apskaičiavimo metodą. Šiame 1998 m. gairėse apibrėžtame metode yra įvairių lankstumo nuostatų, leidžiančių Komisijai naudotis savo diskrecija laikantis Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies (šiuo klausimu žr. 164 punkte minėto Sprendimo *Papierfabrik August Koehler ir kt.* / *Komisija* 112 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 239 Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimų sunkumas turi būti vertinamas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, konkrečiomis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų atgrasomuoju poveikiu, tačiau privalomo ir baigtinio kriterijų, į kuriuos reikia atsižvelgti bet kuriuo atveju, sąrašo nėra (2009 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland / Komisija*, C-510/06 P, Rink. p. I-1843, 72 punktas ir 164 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer / Komisija* 54 punktas).
- 240 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 33 punkte, Komisija šioje byloje baudų dydį nustatė taikydama 1998 m. gairėse apibrėžtą metodą.
- 241 Nors 1998 m. gairės negali būti kvalifikuojamos kaip teisės norma, kurios administracinės valdžios institucijos turi paisyti bet kuriuo atveju, vis dėlto jose nustatyta elgesio taisyklė, nurodanti administracinės valdžios institucijų praktiką, nuo kurios konkrečiu atveju jos negali nukrypti, nenurodydamos priešasčių, atitinkančių vienodo požiūrio principą (žr. 224 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt.* / *Komisija* 209 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir 2008 m. spalio 8 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Carbone-Lorraine / Komisija*, T-73/04, Rink. p. II-2661, 70 punktą).
- 242 Priėmusi tokias elgesio taisykles ir apie jas pranešusi viešai paskelbdama, jog nuo šio momento taikys jas atvejams, kuriems skirtos šios normos, Komisija savanoriškai apribojo savo diskreciją ir negali nukrypti nuo šių taisyklių, nes priešingu atveju gali būti nubausta už bendrųjų teisės principų, pavyzdžiui, vienodo požiūrio ar teisėtų lūkesčių apsaugos principų, pažeidimą (žr. 224 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt.* / *Komisija* 211 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką ir 241 punkte minėto Sprendimo *Carbone-Lorraine / Komisija* 71 punktą).
- 243 Be to, 1998 m. gairėse bendrai ir abstrakčiai nustatytas metodas, kurio Komisija įsipareigojo laikytis nustatydamą baudų dydį, todėl jomis užtikrinamas įmonių teisinis saugumas (224 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt.* / *Komisija* 211 ir 213 punktai).
- 244 Pagal 1998 m. gaires baudos dydžio nustatymo metodas grindžiamas bazinio baudos dydžio nustatymu, kuriam taikomi padidiniai dėl sunkinančių aplinkybių arba sumažinimai dėl lengvinančių aplinkybių.
- 245 Pagal 1998 m. gairių 1 punktą bazinis baudos dydis nustatomas atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę.
- 246 Kalbant apie pažeidimo sunkumo vertinimą, 1998 m. gairių 1 punkto A dalies pirmoje ir antroje pastraipose nurodyta:
- „Vertinant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į jo pobūdį, įtaką rinkai, kur tai gali būti įvertinta, ir susijusios geografinės rinkos dydį. Pažeidimai skirstomi į tris kategorijas: lengvi pažeidimai, sunkūs pažeidimai ir labai sunkūs.“
- 247 Iš 1998 m. gairių matyti, kad lengvi pažeidimai „dažniausia yra vertikalūs prekybos apribojimai, turintys ribotos įtakos rinkai ir veikiantys reikšmingą, tačiau palyginti nedidelę Bendrijos rinkos dalį“ (1998 m. gairių 1 punkto A dalies antrosios pastraipos pirmoji įtrauka). Dėl sunkių pažeidimų Komisija pažymi,

kad „dažniausia tai yra horizontalūs arba vertikalūs [tokio paties] tipo [kaip ir lengvų pažeidimų atveju] apribojimai, tačiau jie įgyvendinami griežčiau, turi didesnę įtaką rinkai ir veikia didesnes bendrosios rinkos sritis“. Ji taip pat nurodo, kad „jiems gali priklausyti piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi“ (1998 m. gairių 1 punkto A dalies antros pastraipos antroji įtrauka). Dėl labai sunkių pažeidimų Komisija nurodo, kad prie tokių „pažeidimų iš esmės priskiriami horizontalūs apribojimai, pavyzdžiui, kainų karteliai, rinkos pasidalijimo kvotos ir tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui pavojų keliantys veiksmai, pavyzdžiui, nacionalinių rinkų atskyrimas bei aiškus įmonių, turinčių kvazimonopolinę padėtį, piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi“ (1998 m. gairių 1 punkto A dalies antros pastraipos trečioji įtrauka).

248 Komisija taip pat pažymi, kad, pirma, kiekvienos šios kategorijos, visų pirma sunkių ir labai sunkių pažeidimų, atveju siūlomų baudų skalė leidžia skirti įmonėms skirtingas baudas pagal jų padaryto pažeidimo pobūdį ir, antra, būtina atsižvelgti į faktinę ekonominę pažeidėjų galimybę padaryti pastebimos žalos kitiems ūkio subjektams, visų pirma vartotojams, ir nustatyti tokio dydžio baudą, kuri turėtų pakankamą atgrasantį poveikį (1998 m. gairių 1 punkto A dalies trečia ir ketvirta pastraipos).

249 Pagal 1998 m. gaires už „labai sunkius“ pažeidimus galimas pradinis baudos dydis – daugiau kaip 20 mln. eurų; už „sunkius“ pažeidimus minėtas dydis gali būti nuo 1 iki 20 mln. eurų; galiausiai už „lengvus“ pažeidimus galimas pradinis baudos dydis – nuo 1 000 iki 1 mln. eurų (1998 m. gairių 1 punkto A dalies antros pastraipos pirmoji ir trečioji įtrauka).

250 Kalbant apie pažeidimo trukmę, remiantis 1998 m. gairių 1 punkto B dalimi į ją reikia atsižvelgti, kad būtų išskirti:

- trumpos trukmės pažeidimai (paprastai trunkantys trumpiau nei vienus metus): bauda nedidinama,
- vidutinės trukmės pažeidimai (paprastai trunkantys nuo vieno iki penkerių metų): už pažeidimo sunkumą numatyta bauda gali būti padidinta iki 50 %,
- ilgos trukmės pažeidimai (paprastai trunkantys ilgiau nei penkerius metus): už pažeidimo sunkumą numatyta bauda gali būti padidinta iki 10 % už metus.

251 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, kaip Teisingumo Teismas jau yra nurodęs 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *KME Germany ir kt. / Komisija* (C-389/10 P) 129 punkte ir Sprendimo *KME ir kt. / Komisija* (C-272/09 P) 102 punkte, Sąjungos teismas turi atlikti jam priskiriamą teisėtumo kontrolę remdamasis ieškovo nurodytomis aplinkybėmis pateiktiems ieškinio pagrindams pagrįsti. Atlikdamas šią kontrolę teismas negali remtis Komisijos turima diskrecija – nei kiek tai susiję su pasirinktais elementais, į kuriuos atsižvelgta taikant gairėse nurodytus kriterijus, nei kiek tai susiję su šių elementų vertinimu, kad atsisakytų vykdyti išsamią tiek teisinę, tiek faktinę kontrolę.

252 Remiantis išdėstytais argumentais reikia nagrinėti šį ieškinio pagrindą.

Dėl Komisijos pateiktų prieštaravimų dėl priimtinumų

253 Pirmiausia reikia nuspręsti dėl Komisijos pateiktų prieštaravimų dėl priimtinumų, pagal kuriuos ieškovė dublike išplėtė penktojo ieškinio pagrindo apimtį pateikdama naujus kaltinimus, susijusius su skirtos baudos dydžio neproporcingumu atsižvelgiant į SP ir jos pirmtakių elgesį, ir su neteisingu baudos padidinimu 200 % siekiant atgrasinti. Komisijos nuomone, šie kaltinimai nepriimtini pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį.

- 254 Reikia pažymėti, kad ieškinyje grįsdama penktąjį ieškinio pagrindą ieškovė nurodė keturias jo dalis: simbolinės baudos neskyrimą, klaidingą pažeidimo sunkumo vertinimą, klaidingą baudos padidinimą 105 % dėl pažeidimo trukmės ir neatsižvelgimą į tam tikras lengvinančias aplinkybes. Tačiau ieškovė nenurodė kaltinimo, konkrečiai susijusio su proporcingumo principo pažeidimu, o toks pažeidimas papildomai buvo nurodytas tik dublike.
- 255 Pirma, kaltinimas dėl skirtos baudos dydžio neproporcingumo atsižvelgiant į SP ir jos pirmtakių elgesį negali būti laikomas ieškinio pagrindo papildymu ir nėra glaudžiai su tokiu pagrindu susijęs. Nors iš tikrųjų ieškovė savo ieškinyje pažymėjo, kad, „kalbant apie *Siderpotenza*, tapusią *SP SpA* (šiuo metu likviduojama), per susitikimus sutartų kainų ir nuspręstų gamybos sustabdymų netaikymo Komisija tinkamai nenagrino, kad įvertintų pažeidimo sunkumą“, šis kaltinimas susijęs tik su pažeidimo pripažinimu „labai sunkiu“, o ne su dublike nurodytu tariamu baudos dydžio neproporcingumu ir neteisingumu, „atsižvelgiant į [SP] elgesį“ ir „pasyvų bei nereikšmingą vaidmenį“. Taigi šis kaltinimas yra nepriimtinas. Bet kuriuo atveju ieškovės argumentai, susiję su SP elgesiu, nurodyti ne dubliko tekste, o pateikti iš esmės prie dubliko pridėtoje lentelėje ir 147 prieduose, kurie buvo pripažinti nepriimtiniais (žr. šio sprendimo 66, 68 ir 69 punktus).
- 256 Antra, reikia konstatuoti, kad kaltinimas dėl tariamai neteisingo baudos padidinimo 200 % siekiant atgrasinti nebuvo nurodytas ieškinyje, jis negali būti laikomas jame nurodyto pagrindo papildymu ir nėra glaudžiai su juo susijęs. Todėl šis kaltinimas nepriimtinas.

Dėl klaidingo pažeidimo sunkumo įvertinimo, nemotyvuotumo ir įrodymų nebuvimo

- 257 Ieškovė tvirtina, kad vertindama pažeidimo sunkumą Komisija netinkamai pritaikė 1998 m. gaires. Ji taip pat tvirtina, kad ginčijamas sprendimas šiuo klausimu visiškai nemotyvuotas ir jame nepateikta įrodymų.
- 258 Visų pirma dėl tariamo pareigos motyvuoti nesilaikymo, kalbant apie baudų dydžio apskaičiavimą, reikia priminti, kad 1998 m. gairėse nustatyta, į kokius veiksnius Komisija atsižvelgia vertindama pažeidimo sunkumą ir trukmę. Šiomis aplinkybėmis motyvavimo pareiga, kuri yra esminis procedūrinis reikalavimas, tenkinama, kai Komisija savo sprendime nurodo veiksnius, į kuriuos atsižvelgė taikydama gaires ir kurie jai leido nustatyti pažeidimo sunkumą ir trukmę apskaičiuojant baudos dydį (2003 m. liepos 9 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Cheil Jedang / Komisija*, T-220/00, Rink. p. II-2473, 217 ir 218 punktai).
- 259 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad Komisija įvykdė šį reikalavimą. Iš tikrųjų ji ginčijamo sprendimo 582–605 konstatuojamosiose dalyse nurodė veiksnius, kuriais rėmėsi pripažindama kartelį „labai sunkiu“ pažeidimu.
- 260 Visų antra, dėl Komisijos vertinimo, susijusio su pažeidimo pripažinimu „labai sunkiu“, pagrįstumo reikia pažymėti, pirma, jog ieškovė nurodo, kad nustatydamas pažeidimo sunkumą ir baudos dydį Komisija neatsižvelgė į kartelio šalių, konkrečiai kalbant, į SP elgesio konkretų poveikį. Ieškovė mano, kad kainų kartelių atveju Komisija turėtų nustatyti, kad kartelis iš tikrųjų leido suinteresuotoms įmonėms nustatyti didesnes kainas, nei jos būtų buvusios nesant kartelio. Šioje byloje Komisija nesugebėjo pateikti tokio pobūdžio įrodymų, o pažeidimą pripažino „labai sunkiu“ tik dėl jo tikslo. Ieškovė taip pat tvirtina, kad kartelio poveikis buvo ribotas, ir tai matyti iš realios kainų rinkoje kaitos nagrinėjamu laikotarpiu ir tam tikrų įmonių pateiktos ataskaitos bei nacionalinės geležies apdirbimo įmonių asociacijos deklaracijos, kuriose patvirtinamas kartelio poveikio nebuvimas.
- 261 Pirmiausia reikia atmesti ieškovės argumentą, kad vertindama pažeidimo sunkumą Komisija turėjo atsižvelgti konkrečiai į SP elgesį, t. y. į tai, kad ji netaikė sutartų kainų. Kaip matyti iš nusistovėjusios teismų praktikos, realus įmonės nurodomas elgesys nėra svarbus vertinant kartelio poveikį rinkai, nes reikia atsižvelgti tik į viso pažeidimo pasekmes (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo

Komisija / Anic Participazioni, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 152 punktas; 2003 m. liepos 9 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients / Komisija*, T-224/00, Rink. p. II-2597, 167 punktas; 2010 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Gütermann ir Zwicky / Komisija*, T-456/05 ir T-457/05, Rink. p. II-1443, 133 punktas ir 251 punkte minėto Sprendimo *KME Germany ir kt. / Komisija* 72 punktas).

- 262 Taigi į ieškovės neteisėtą elgesį Komisija turėjo atsižvelgti tik vertindama jos individualią situaciją, tačiau tai negalėjo turėti jokios įtakos priskiriant pažeidimą prie „labai sunkių“ pažeidimų kategorijos (šiuo klausimu žr. 261 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky / Komisija* 134 punktą). Ieškovės argumentas, kad SP ir jos pirmtakės negalėjo laikytis kartelio susitarimų, konkrečiai kalbant, taikyti nustatytos „bazinės kainos Brešoje“, nes jos veikė beveik vien „pietuose“, taip pat yra nereikšmingas kvalifikuojant pažeidimą kaip „labai sunkų“.
- 263 Taip pat reikia priminti, kad nors į konkrečią pažeidimo įtaką rinkai reikia atsižvelgti vertinant minėto pažeidimo sunkumą, tai yra tik vienas iš veiksnių, nurodytas kartu su kitais, pavyzdžiui, paties pažeidimo pobūdis ir geografinės rinkos dydis, į kuriuos reikia atsižvelgti. Be to, iš 1998 m. gairių 1 punkto A dalies pirmos pastraipos matyti, kad į šį poveikį reikia atsižvelgti tik tada, jeigu jį galima įvertinti (2009 m. liepos 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland / Komisija*, C-511/06 P, Rink. p. I-5843, 125 punktas ir 164 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer / Komisija* 74 punktas).
- 264 Dėl horizontalių kainų kartelių arba rinkų padalijimo kartelių 1998 m. gairėse numatyta, kad šiuos pažeidimus galima kvalifikuoti kaip labai sunkius remiantis tik pačiu pažeidimo pobūdžiu, ir Komisija neprivalo įrodyti konkretaus pažeidimo poveikio rinkai. Šiais atvejais konkretus pažeidimo poveikis yra tik vienas iš veiksnių, kuris, jeigu jį galima įvertinti, gali leisti Komisijai nustatyti didesnę pradinę baudą, nei mažiausia numatyta 20 mln. eurų pradinė bauda (164 punkte minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer / Komisija* 75 punktas).
- 265 Dėl šio aspekto reikia konstatuoti, kad iš Reglamente Nr. 17 nustatytos ir teismų praktikoje išaiškintos sankcijų už konkurencijos taisyklių pažeidimą sistemos matyti, jog už kartelius dėl paties jų pobūdžio skirtingos griežčiausios baudos. Galimas konkretus poveikis rinkai, ypač klausimas, koku mastu konkurencijos ribojimas lėmė didesnę rinkos kainą nei ta, kuri būtų nesant kartelio, nėra lemiamas kriterijus nustatant baudos dydį. Reikia pridurti, jog iš 1998 m. gairių išplaukia, kad susitarimai ir suderinti veiksmai, kuriais, kaip šioje byloje, siekiama nustatyti kainas, vien dėl savo pobūdžio gali būti kvalifikuojami kaip „labai sunkūs“, tad nebėra būtinybės šio elgesio apibūdinti konkretaus poveikio ar geografinės rinkos dydžio požiūriu. Šią išvadą patvirtina tai, kad aprašant „sunkius“ pažeidimus aiškiai nurodoma, jog jie turi įtakos rinkai ir veikia didesnes bendrosios rinkos sritis, o „labai sunkių“ pažeidimų aprašyme neminimas joks konkrečios įtakos rinkai arba poveikio tam tikroje konkrečioje teritorijoje reikalavimas (žr. 2009 m. gegužės 6 d. Bendrojo Teismo sprendimo *KME Germany ir kt. / Komisija*, T-127/04, Rink. p. II-1167, 65 ir 66 punktus ir juose nurodytą teismų praktiką).
- 266 Nagrinėjamu atveju aptariamo kartelio tikslas buvo nustatyti kainas ir šis tikslas įgyvendinamas įvairias būdais, pavyzdžiui, ribojant ar kontroliuojant gamybą ar pardavimus, todėl šis pažeidimas galėjo būti kvalifikuojamas kaip labai sunkus pažeidimas, net nereikalaujant iš Komisijos įrodyti jo konkretaus poveikio rinkai. Be to, atsižvelgiant į šio sprendimo 265 punkte minėtą teismų praktiką, ieškovė negali tvirtinti, kad Komisija šioje byloje turėjo nustatyti, ar kartelis iš tikrųjų leido atitinkamoms įmonėms pasiekti didesnę kainą, nei jos būtų galėjusios nustatyti nesant kartelio.
- 267 Bet kuriuo atveju dėl tariamai riboto pažeidimo poveikio, kurį „akivaizdžiai [lemia] reali kainų rinkoje kaita nagrinėjamu laikotarpiu“, t. y. sumažėjimas atitinkamu laikotarpiu, kaip tai matyti iš prie ginčijamo sprendimo pridėtų lentelių, reikia pažymėti, kad ieškovė savo argumento visiškai nepagrindžia, pavyzdžiui, konkrečiais minėtose lentelėse pateiktais duomenimis. Ginčijamo sprendimo

513 ir 514 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė, jog, be to, kad nebuvo įmanoma vienodai atgaminti visų realių kainų, ji nusprendė, kad net jei didelės bazinės kainos nuolaidos turėtų būti vertinamos realiai, kainos priedai realiai padidėjo mažiausiai 40 %.

- 268 Kita vertus, kalbant apie ieškovės argumentą, kad Komisija turėjo „įvairios informacijos, iš kurios aiškiai buvo matyti, kad preziumuojamas kartelis neturėjo jokios įtakos ne tik prekybai tarp valstybių narių, bet ir atitinkamai rinkai“, reikia pažymėti, kad *Lear* („Laboratorio di Economia, Antitrust, Regolamentazione“) tyrimo ataskaitos „Gelžbetonio armatūros pramonė Italijoje 1989–2000 m.“, kurią užsakė įmonės *Alfa*, *Feralpi*, *IRO*, *SP* ir *Valsabbia* ir kurioje kalbama apie ieškovę, tačiau kuri nėra pridėta prie šio ieškinio, išvadas Komisija atmetė ginčijamo sprendimo 42, 50–56, 62, 513, 521 ir 585 konstatuojamosiose dalyse, nurodžiusi, jog, panašu, kad duomenys neatitinka *Lear* ataskaitos teiginio dėl bendro realaus kainos įsimažėjimo 32 % (taip pat žr. šio sprendimo 267 punktą). Be to, ginčijamo sprendimo 490 konstatuojamojoje dalyje argumentą, kad kainos priedų padidėjimas neturėjo reikšmės, nes jį kompensavo bazinės kainos sumažėjimas, Komisija paneigė nurodžiusi, kad bendrą gelžbetonio armatūros kainą sudaro bazinė kaina ir kainos priedai, o kadangi pastarieji buvo laikomi ne konkurencijos dalyku ir dėl jų nebuvo deramasi, jų padidinimas reiškt bendros kainos kintamos dalies sumažėjimą, taigi ir neaiškumo dėl šios kainos sumažėjimą. Ieškovė nepateikė jokių įrodymų, kurie paneigtų šias išvadas.
- 269 Be to, kalbant apie nacionalinės geležies apdirbimo įmonių asociacijos deklaraciją, pagal kurią konkurenciją ribojantį poveikį turinčių kartelių veikimas nagrinėjamojoje rinkoje liko nepastebėtas, pakanka konstatuoti, kad ši ataskaita neįrodo konkrečios pažeidimo įtakos rinkoje.
- 270 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ieškovės tvirtinimas, jog tam, kad nuspręstų dėl konkrečios įtakos rinkai, Komisija tik nurodė, kad susitarimas buvo vykdomas, yra nereikšmingas. Šis tvirtinimas bet kuriuo atveju nepagrįstas, nes Komisija ginčijamo sprendimo 512–524 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, kad kartelis Italijoje nagrinėjamu laikotarpiu darė įtaką gelžbetonio armatūros pardavimo kainai, konkrečiai kalbant, jos priedui dėl apimties.
- 271 Antra, ieškovė tvirtina, jog Komisija neatsižvelgė į aplinkybę, kad kartelis veikė tik Italijos teritorijoje, o aptariamoms įmonėms turėjo nepastovias rinkos dalis, bet kuriuo atveju iki 1996 m. nesudarančias 50 %.
- 272 Šis argumentas pagrįstas klaidinga prielaida, nes, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 592 konstatuojamosios dalies, Komisija nusprendė, kad kartelio poveikis tik Italijos rinkai neleidžia pažeidimo laikyti ne „labai sunkiu“, o „sunkiu“, nes reikia atsižvelgti į Italijos gamybos apimtį. Vis dėlto Komisija ginčijamo sprendimo 599 konstatuojamojoje dalyje apskaičiuodama pradinį baudos dydį aiškiai atsižvelgė į tai, kad kartelis apėmė tik nacionalinę rinką, kurioje tuo metu buvo taikomos specialios EAPB sutarties nuostatos ir kurioje nagrinėjamos įmonės pažeidimo pradžioje turėjo nedideles rinkos dalis.
- 273 Šiuo klausimu pažymėtina, kad iš teismų praktikos matyti, jog geografinės rinkos dydis pagal 1998 m. gaires yra tik vienas iš trijų reikšmingų bendro pažeidimo sunkumo laipsnio įvertinimo kriterijų. Iš šių tarpusavyje susijusių kriterijų svarbiausias vaidmuo tenka pažeidimo pobūdžiui. Geografinės rinkos dydis savo ruožtu nėra savarankiškas kriterijus ta prasme, kad tik tie pažeidimai, kurie susiję su daugeliu valstybių narių, galėtų būti kvalifikuojami kaip „labai sunkūs“. Nei EB sutartis, nei Reglamentas Nr. 17, nei Reglamentas Nr. 1/2003, nei 1998 m. gairės ar teismų praktika neleidžia manyti, kad tik labai didelės geografinės apimties ribojimai gali būti taip kvalifikuojami (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. / Komisija*, T-259/02-T-264/02 ir T-271/02, Rink. p. II-5169, 311 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Todėl Komisija teisingai nusprendė, jog aplinkybės, kad kartelis apėmė tik Italijos rinką, nepakanka kvalifikuoti šio pažeidimo kaip „sunkaus“.

- 274 Trečia, ieškovė tvirtina, jog panašu, kad nustatydamą pažeidimo sunkumą Komisija neatsižvelgė į inkriminuojamo elgesio teisinį ir ekonominį kontekstą. Nuo 1990 m. iki 2000 m. Italijos gelžbetonio armatūros rinkoje buvo didelė krizė, kuri lėmė paklausos sumažėjimą ir pasiūlos stabilumą, daugelio įmonių pasitraukimą iš rinkos, įmonių gamintojų rinkos dalių nestabilumą ir kainų kritimą.
- 275 Šis argumentas taip pat grindžiamas klaidinga prielaida ir turi būti atmestas.
- 276 Visų pirma ginčijamo sprendimo 64 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad žinojo situaciją Sąjungos plieno sektoriuje, konkrečiai kalbant, gelžbetonio armatūros sektoriuje. Ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje dėl akivaizdžios krizės plieno sektoriuje Komisija taip pat nusprendė, o ieškovė neginčijo, kad gelžbetonio armatūrai, kuri nuo 1986 m. sausio 1 d. nebepateko į kvotų sistemos taikymo sritį, nebuvo taikoma „priežiūros sistema“, nes daugiau nei 80 % gelžbetonio armatūros mažomis sąnaudomis gamino mažosios įmonės, kurios iš esmės neturėjo sunkumų.
- 277 Taip pat reikia pažymėti, jog ginčijamo sprendimo 74 ir 596 konstatuojamosiose dalyse Komisija teisingai nurodė, kad pasibaigus akivaizdžios krizės laikotarpiui plieno pramonės ūkio subjektai negalėjo nesuprasti konkurenciją ribojančio jų elgesio pasekmių, ir priminė, jog ant tam tikrų *Federacciai* pranešimų buvo nurodyta: „Perskaičius sunaikinti“, o tai nekelia jokių abejonių dėl jų neteisėtumo.
- 278 Galiausiai šio sprendimo 272 punkte jau buvo nurodyta, kad apskaičiuodama pradinį baudos dydį Komisija atsižvelgė į tai, kad kartelis apėmė tik nacionalinę rinką, kurioje tuo metu buvo taikomos specialios EAPB sutarties nuostatos. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Komisija ieškovei nustatė 3,5 mln. eurų pradinę baudą, kuri sudaro mažiau nei penktadalį minimalios 20 mln. eurų baudos, paprastai skiriamos už labai sunkius pažeidimus pagal 1998 m. gaires (žr. 1998 m. gairių 1 punkto A dalies antros pastraipos trečiąją įtrauką). Todėl ieškovė negali tvirtinti, kad Komisija neatsižvelgė į šioje byloje inkriminuojamo elgesio teisinį ir ekonominį kontekstą.
- 279 Iš to matyti, kad Komisija pagrįstai nusprendė, jog tariama sunki ekonominė krizė Italijos gelžbetonio armatūros sektoriuje neleido pažeidimo kvalifikuoti kaip „sunkaus“.
- 280 Iš visų pateiktų vertinimų matyti, kad ši ieškinio penktojo pagrindo dalis turi būti atmesta.

Dėl klaidingo baudos padidinimo 105 % už pažeidimo trukmę

- 281 Ieškovė tvirtina, kad Komisija nepagrįstai padidino jai skirtiną baudą 105 % už pažeidimo trukmę.
- 282 Visų pirma ieškovė tvirtina, kad Komisija padarė klaidą, kai ginčijamo sprendimo 607 konstatuojamojoje dalyje nurodė, jog visos įmonės (išskyrus *Ferriere Nord*) pažeidimą darė ilgiau nei 10 metų ir 6 mėnesius, todėl padidino bazinę jos baudą 105 %. Komisija ieškovei nepagrįstai inkriminavo pažeidimą už laikotarpį nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 1991 m. kovo 5 d., nes šiuo laikotarpiu pirmąją *Siderpotenza* kontroliavo *Leali*.
- 283 Vis dėlto iš šio sprendimo 209–213 punktuose pateiktų vertinimų matyti, kad pažeidimą už laikotarpį nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 1991 m. kovo 5 d. Komisija ieškovei inkriminavo pagrįstai.
- 284 Dublike ieškovė taip pat tvirtina, jog Komisija neįrodė, kad SP ar jos pirmtakės nuo 1989 m. iki 1991 m. savo elgesiu būtų ribojusios konkurenciją.
- 285 Net pripažinus, kad šis kaltinimas, kuris nebuvo nurodytas ieškinyje, yra priimtinas, reikėtų konstatuoti, kad jis nepagrįstas. Pirmą, Komisija nustatė, kad SP buvo 1989 m. gruodžio 6 d. *Federacciai* pranešimo, susijusio su kainos „priedais už apimtį“, adresatė ir kad ji pakeitė savo kainų tarifus atsižvelgusi į tai, kas buvo numatyta minėtame pranešime. Antra, Komisija konstatavo, kad šešios įmonės, tarp kurių

buvo ir SP, daug kartų ir beveik identiškai keitė kainų priedų dydžius: 1990 m. kovo 21 d. ir balandžio 2 d., 1990 m. rugpjūčio 1 d. ir 20 d., 1991 m. sausio 17 d. ir vasario 1 d. ir 1991 m. birželio 1 d. ir rugpjūčio 28 d.

- 286 Šiuo klausimu reikia priminti, kad prezumpciją, jog įmonės, kurios dalyvauja derinant veiksmus ir nustatydamos savo elgesį rinkoje atsižvelgia į informaciją, kuria buvo pasikeista su konkurentais, turi paneigti suinteresuoti ūkio subjektai (261 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 121 punktą ir 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Hüls / Komisija*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 162 punktą). Nesant jokios informacijos šiuo klausimu, ieškovės argumentas, susijęs su įrodymų dėl jos dalyvavimo kartelyje 1989 m. ir 1990 m. nebuvimu, turi būti atmestas.
- 287 Visų antra, dublike ieškovė taip pat nurodė, kad Komisija nepateikė SP prisijungimo prie susitarimų dėl bazinių kainų ir kainų priedų už apimtį įrodymų.
- 288 Pripažinus, kad šis kaltinimas taip pat yra priimtinas, nors nebuvo nurodytas ieškinyje, jis turėtų būti atmestas, nes ieškovė nepateikė jokios informacijos, paneigiančios vertinimus, kuriais Komisija rėmėsi ginčijamo sprendimo 220, 233, 240, 241, 245–267 ir 562 konstatuojamosiose dalyse, siekdama įrodyti minėtą prisijungimą.
- 289 Visų trečia, ieškovė tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 606 konstatuojamojoje dalyje Komisija pripažino, jog ieškovė nuo 1998 m. birželio 9 d. iki lapkričio 30 d. buvo sustabdžiusi dalyvavimą kartelio dalyje, susijusioje su gamybos ar pardavimų ribojimu ar kontrole. Remiantis tuo būtų galima daryti išvadą, kad Komisija padarė klaidą kaltindama ją nepertraukiamu dalyvavimu kartelyje ir pradiniam jos baudos dydžiui taikydama tokį patį koeficientą kaip ir kitoms bendrovėms. Šiuo klausimu pažymėtina, jog aplinkybės, kad, Komisijos nuomone, nagrinėjamas pažeidimas buvo vienas ir tęstinis, nepakanka pateisinti vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principų pažeidimą.
- 290 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ginčijamame sprendime Komisija nusprendė, jog nustatyti veiksmai sudarė vieną, kompleksinį ir tęstinį pažeidimą, kuris galėjo būti kvalifikuojamas kaip vienas pažeidimas, pasireiškęs tęstiniu elgesiu sudarant susitarimus ir derinant veiksmus, siekiant to paties tikslo, t. y. padidinti gelžbetonio armatūros kainas.
- 291 Dėl ieškovės Komisija nurodė esanti tikra, kad ji kartelyje dalyvavo mažiausiai nuo 1989 m. gruodžio 6 d. iki 2000 m. birželio 27 d. Vis dėlto ji pažymėjo, kad nuo 1998 m. birželio 9 d. iki 1998 m. lapkričio 30 d. *Lucchini-SP* nedalyvavo kartelio dalyje, susijusioje su gamybos ar pardavimų ribojimu arba kontrole.
- 292 Kalbant apie ieškovės argumentus dėl jai inkriminuojamo pažeidimo trukmės, reikia pažymėti, kad, pirma, ieškovė tiesiogiai neginčija kartelio pripažinimo vienu ir tęstiniu pažeidimu.
- 293 Antra, reikia priminti, kad įmonė, dalyvavusi vykdant vieną kompleksinį pažeidimą ir atlikusi veiksmus, kurie atitinka susitarimo arba suderintų veiksmų, turinčių antikoncepcinį tikslą, kaip tai suprantama pagal AP 65 straipsnį, sąvokas ir kuriais siekiama prisidėti prie viso pažeidimo įgyvendinimo, taip pat gali būti atsakinga už kitų įmonių veiksmus atliekant tą patį pažeidimą per visą jos dalyvavimo vykdant šį pažeidimą laikotarpį, kai nustatoma, kad atitinkama įmonė žino apie kitų dalyvių neteisėtą elgesį arba gali protingai jį numatyti ir yra pasirengusi prisiimti su tuo susijusią riziką (261 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 203 punktą ir 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Komisija / Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, 42 punktą; 2002 m. kovo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Brugg Rohrsysteme / Komisija*, T-15/99, Rink. p. II-1613, 73 punktą ir 261 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky / Komisija* 50 punktą).
- 294 Todėl tai, kad įmonė dalyvavo ne visose kartelio dalyse ar kad jos vaidmuo buvo nesvarbus, neturi reikšmės norint įrodyti pažeidimą. Kai nustatoma, kad atitinkama įmonė žinojo apie kitų dalyvių neteisėtą elgesį arba galėjo protingai jį numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti su tuo susijusią riziką, ji

taip pat laikoma atsakinga už kitų įmonių veiksmus darant tą patį pažeidimą per visą jos dalyvavimo vykdant šį pažeidimą laikotarpį (165 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* 328 punktą ir 261 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky / Komisija* 156 punktą).

- 295 Taigi ieškovės nedalyvavimas kartelio dalyje, susijusioje su gamybos ar pardavimų ribojimu arba kontrole nuo 1998 m. birželio 9 d. iki lapkričio 30 d., neturi reikšmės vertinant jos atžvilgiu nustatyto pažeidimo trukmę. Taigi ieškovė negali tvirtinti, kad Komisija šiuo atžvilgiu pažeidė vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principus.
- 296 Tačiau kalbant apie ieškovės individualios atsakomybės vertinimą, reikia priminti, kad nors tai, jog įmonė nedalyvavo visose kartelio dalyse ar vaidino nereikšmingą vaidmenį tuose aspektuose, kuriuose dalyvavo, neturi reikšmės nustatant pažeidimo buvimo faktą, į tokią aplinkybę būtina atsižvelgti vertinant pažeidimo sunkumą ir prireikus nustatant baudos dydį (šiuo klausimu žr. 261 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni* 90 punktą ir 165 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* 292 punktą).
- 297 Nagrinėjamu atveju ieškovė nedalyvavo kartelio dalyje, susijusioje su gamybos ar pardavimų ribojimu arba kontrole nuo 1998 m. birželio 9 d. iki lapkričio 30 d.
- 298 Ginčijamo sprendimo 613 konstatuojamojoje dalyje Komisija vis dėlto paaiškino, kad šis trumpas nedalyvavimas tiesiogiai vienoje iš kartelio dalių neleidžia sumažinti baudos dydžio. Ji pirmiausia pažymėjo, kad gamybos ar pardavimo ribojimo arba kontrolės vienintelis tikslas buvo nustatyti didesnes bazines kainas, kaip tai matyti, iš vidaus dokumentų ir *Lucchini-SP* pareiškimų. Komisija taip pat pridūrė, kad nagrinėjamas pažeidimas nebuvo mažiau sunkus dėl to, kad vienas ar kitas ginčijamo sprendimo adresatas trumpai nedalyvavo vienoje iš kartelio dalių. Galiausiai ji priminė, kad *Lucchini* nedalyvavimas buvo susijęs tik su vienu arba daugiausia su dviem konsultacijų bendrovės K. 1998 m. balandžio ir liepos mėn. vadinamaisiais pasiūlymais.
- 299 Reikia konstatuoti, kad ši Komisijos išvada nėra klaidinga.
- 300 Iš tikrųjų reikia pažymėti, kad ieškovė nepateikė jokios informacijos, kuri leistų paneigti ginčijamo sprendimo 613 konstatuojamojoje dalyje Komisijos nurodytus motyvus, kodėl ši atsisakė pripažinti jos atžvilgiu lengvinančias aplinkybes dėl trumpo nedalyvavimo tiesiogiai kartelio dalyje, susijusioje su gamybos ar pardavimo ribojimu arba kontrole nuo 1998 m. birželio 9 d. iki lapkričio 30 d.
- 301 Taip pat reikia pažymėti, kad ieškovė neginčija Komisijos išvadų, kad, pirma, remiantis 1998 m. balandžio mėn. *Lucchini-SP* vidaus dokumentu galima teigti, jog „gamintojų susitarimas turėjo leisti pakelti kainą apie 15–20 ITL gegužės mėn.“, ir „kadangi paklausa nebuvo labai didelė, šis mėginimas turėjo būti palaikomas visų gamintojų gamybos sumažinimu (apie 20 % nuo jų atitinkamos mėnesinės gamybos)“; antra, iš karto po konsultacijų bendrovės K. kontrolės ji rodė tam tikrą užtikrintumą, kad situacija gamintojams leis pasiekti norimą pardavimo kainų augimą; ir, trečia, patikrinta ir dokumentais patvirtinta aplinkybė, kad net gamybos sumažinimo sistemoje, įtvirtintoje per konsultacijų bendrovės K. kontrolę, nedalyvavusios, tačiau prie jos prisiderinusios įmonės žinojo apie šią sistemą ir jos naudą suderintai keliant gelžbetonio armatūros kainas.
- 302 Remiantis tuo darytina išvada, kad šią penktojo ieškinio pagrindo dalį taip pat reikia atmesti.

Dėl neatsižvelgimo į kitas lengvinančias aplinkybes

- 303 Ieškovė tvirtina, kad baudos dydis turi būti sumažintas dėl lengvinančių aplinkybių, į kurias Komisija turėjo atsižvelgti pagal 1998 m. gairių 3 punktą.

- 304 Visų pirma ieškovė aktyviai bendradarbiavo per visą administracinę procedūrą, kuri pasižymėjo įvairiomis Komisijos klaidomis ir nuolatinais prašymais pateikti informacijos, į kuriuos ieškovė visada atsakydavo per nustatytą laiką.
- 305 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad 1998 m. gairės, kiek jose numatytas atsižvelgimas į aktyvų įmonės bendradarbiavimą tyrimo metu kaip į lengvinančią aplinkybę, susijusios su atvejais, kurie „[nepatenka] į [1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo] taikymo sritį“ (1998 m. gairių 3 punkto šeštoji įtrauka). Negalima ginčyti, kad ši byla patenka į 1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo sritį, kurio A skyriaus 1 punkto pirmoje pastraipoje numatytas slapto kartelio dėl kainų ir gamybos ar pardavimo kvotų nustatymo, rinkų pasidalijimo arba importo ar eksporto draudimo atvejis. Todėl ieškovė negali kaltinti Komisijos, kad neatsižvelgė į jos tariamą bendradarbiavimą kaip į lengvinančią aplinkybę, nepatenkančią į 1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2002 m. kovo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *HFB ir kt.* / *Komisija*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 609 ir 610 punktus, apeliacine tvarka patvirtintus 224 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt.* / *Komisija* 380–382 punktuose).
- 306 Be to, Sąjungos teismas yra nurodęs, kad bendradarbiavimas tyrimo metu, kuris neviršija to, ką įmonės privalo daryti pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį arba Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį, neleidžia sumažinti baudos dydžio (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Weig / Komisija*, T-317/94, Rink. p. II-1235, 283 punktą ir 2005 m. liepos 18 d. Sprendimo *Scandinavian Airlines System / Komisija*, T-241/01, Rink. p. II-2917, 218 punktą).
- 307 Visų antra, ieškovė tariamai neturėjo jokios naudos iš kartelio.
- 308 Tokiam argumentui negalima pritarti. Iš tikrųjų ieškovė nepateikia jokios informacijos, kuri leistų įrodyti aplinkybę, kad ji neturėjo naudos iš kartelio, o tik nurodo didelį gamybos sumažėjimą, didelius nuostolius, finansinę įtampą 2009 m. ir SP likvidavimą.
- 309 Bet kuriuo atveju, net jei ieškovė negavo jokios naudos iš veiksmų, kuriais kaltinama, iš teismų praktikos matyti, kad jei įmonei skirta bauda turi būti proporcinga pažeidimo trukmei ir kitiems veiksniams, turintiems įtakos vertinant pažeidimo sunkumą, tarp kurių yra ir pelnas, kurį atitinkama įmonė galėjo gauti iš savo veiklos, aplinkybė, kad dėl pažeidimo įmonė negavo jokios naudos, nesudaro kliūčių jai skirti baudą, nes priešingu atveju ši bauda netektų atgrasomojo poveikio. Iš to matyti, kad norėdama nustatyti baudų dydžius Komisija neprivalo atsižvelgti į tai, kad įmonė negavo jokios naudos iš nagrinėjamo pažeidimo. Be to, su pažeidimu susijusios finansinės naudos nebuvimas negali būti laikomas lengvinančia aplinkybe (šiuo klausimu žr. 2005 m. lapkričio 29 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Heubach / Komisija*, T-64/02, Rink. p. II-5137, 184–186 punktus ir juose nurodytą teismų praktiką). Taip pat nustatydama baudų dydį Komisija neprivalo atsižvelgti į tariamai nedidelę pardavimo grąžą atitinkamoje pramonėje (2010 m. gegužės 19 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Wieland-Werke ir kt.* / *Komisija*, T-11/05, neskelbiamo Rinkinyje, 227 punktas).
- 310 Trečia, ieškovė nurodo nevykdžiusi veiklos gelžbetonio armatūros rinkoje.
- 311 Šiam argumentui negalima pritarti, nes šio sprendimo 209–237 punktuose buvo nustatyta, kad Komisija pagrįstai nusprendė, jog ieškovė ir SP sudarė vieną ekonominį vienetą, kuriam buvo priskirtinas ne tik jų pačių elgesys, bet ir teisiškai pasibaigusios pirmosios *Siderpotenza* ir *Lucchini Siderurgica* veiksmų. Tačiau akivaizdu, kad pirmoji ir naujoji *Siderpotenza* bei *Lucchini Siderurgica* gamino gelžbetonio armatūrą kartelio veikimo laikotarpiu ir kad ieškovė veikė aptariamoje rinkoje būtent per minėtas įmones.
- 312 Visų ketvirta, ieškovė tvirtina, kad nors pagal 1998 m. gaires bendra apyvarta, į kurią turėjo atsižvelgti Komisija, buvo metų prieš sprendimo priėmimo metus arba prieš tai buvusių metų apyvarta, atsižvelgimas šioje byloje į 2007 m. apyvartą neatitinka nei teisinio saugumo principo, nei politikos

konkurencijos srityje esmės, nes ši apyvarta nesusijusi su pažeidimo laikotarpiu, t. y. 1989–2000 m., o į ją buvo atsižvelgta dėl nenormaliai ilgos administracinės procedūros ir dėl to, kad Komisija padarė daug klaidų.

- 313 Šis argumentas taip pat yra nepagrįstas, nes šioje byloje Komisija atsižvelgė į aplinkybę, kad ji jau buvo nustaciusi baudų dydį, kurį ketino skirti atitinkamoms įmonėms priimdama 2002 m. sprendimą. Be to, kaip teisingai pažymėjo Komisija, naujesnių duomenų apie *Lucchini-SP* apyvartą panaudojimas turėjo teigiamą įtaką koeficiento siekiant atgrasinti nustatymui, nes Komisija manė esant pagrįsta padidinti bazinį baudos dydį 200 %, o ne 225 %, kadangi santykis tarp *Lucchini-SP* ir didžiausios iš likusių įmonių apyvartų sumažėjo nuo 1:3 2001 m. iki 1:2 2008 m., todėl bendra ieškovei ginčijamu sprendimu skirtos baudos suma buvo mažesnė už 2002 m. sprendime nustatytą baudą.
- 314 Bet kuriuo atveju reikia pažymėti, kad dėl įmonių skaidymo ar jungimo per gana trumpą laiką, visų pirma laikotarpiu nuo pažeidimo užbaigimo iki sprendimo dėl baudos skyrimo, bendri įmonės ištekliai gali pasikeisti: labai padidėti arba sumažėti. Iš to išplaukia, kad minėti ištekliai, siekiant tinkamo atgrasymo tikslo ir laikantis proporcingumo principo, turi būti įvertinti baudos skyrimo momentu (2006 m. balandžio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Degussa / Komisija*, T-279/02, Rink. p. II-897, 285 punktas).
- 315 Be to, kalbant apie administracinės procedūros trukmę, reikia konstatuoti, kad dėl to, jog nuo pirmųjų Komisijos patikrinimų pagal AP 47 straipsnį iki 2002 m. sprendimo priėmimo praėjo dveji metai (žr. šio sprendimo 17–23 punktus), ieškovė negali pagrįstai teigti, kad ši procedūra truko pernelyg ilgai.
- 316 Todėl ieškovė negali priekaištauti dėl to, kad Komisija atsižvelgė į ieškovės prieš ginčijamo sprendimo priėmimąėjusių metų apyvartą.
- 317 Remiantis tuo, kas pasakyta, darytina išvada, kad reikia atmesti šią ieškinio penktojo pagrindo dalį.

Dėl simbolinės baudos netaikymo

- 318 Ieškovė tvirtina, kad šios bylos aplinkybėmis Komisija turėjo jai skirti tik simbolinę baudą.
- 319 Visų pirma ieškovė tvirtina, kad nagrinėjamas pažeidimas yra naujo pobūdžio, nes tai pirmas atvejis, kai bendrovė, nors negamino produkto, kuris buvo kartelio dalykas, nubausta už AP 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą. Jos nuomone, reikėjo *mutatis mutandis* taikyti argumentus, išdėstytus 2003 m. gruodžio 10 d. Komisijos sprendime dėl proceso pagal EB Sutarties 81 straipsnį ir EEE Sutarties 53 straipsnį (byla COMP / E-2/37.857 – Organiniai peroksidai).
- 320 Šiuo klausimu reikia priminti, jog Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad ankstesni Komisijos sprendimai nėra teisinis pagrindas skiriant baudas konkurencijos srityje ir kad jos sprendimai kitose bylose turi tik orientacinę reikšmę vertinant, ar buvo diskriminuojama (2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *JCB Service / Komisija*, C-167/04 P, Rink. p. I-8935, 205 punktas; 186 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija* 233 punktas ir 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Tomra Systems ir kt. / Komisija*, C-549/10 P, 104 punktas).
- 321 Be to, reikia konstatuoti, kad ieškovės argumentai kyla iš klaidingos „įmonės“ sąvokos pagal AP 65 straipsnį. Iš tikrųjų iš šio sprendimo 197–237 punktuose pateiktų vertinimų matyti, jog Komisija pagrįstai nusprendė, kad ieškovė kartu su naująja *Siderpotenza* (dabar – SP) sudaro vieną įmonę, kuriai inkriminuotinas ne tik jų pačių, bet ir pirmosios *Siderpotenza* bei *Lucchini Siderurgica* elgesys. Taigi ieškovė asmeniškai buvo nubausta už pažeidimą, kurį, atsižvelgiant į jos ekonominius ir teisinius ryšius su SP, pati padarė gelžbetonio armatūros sektoriuje (šiuo klausimu žr. 200 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Imperial Chemical Industries / Komisija* 141 punktą ir

2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Metsä-Serla ir kt. / Komisija, C-294/98 P*, Rink. p. I-10065, 28 ir 34 punktus). Todėl ji negali tvirtinti, kad Komisija turėjo jai skirti simbolinę baudą, nes ji negamino nagrinėjamo produkto.

- 322 Visų antra, ieškovė tvirtina, kad 2002 m. sprendimas yra „pirmasis sprendimas“, kuris buvo panaikintas dėl klaidingo teisinio pagrindo, atsižvelgiant į situaciją dėl EAPB sutarties keitimo EB sutartimi ar net sutartimi dėl ESV.
- 323 Šiam argumentui taip pat negalima pritarti. Iš tikrųjų reikia priminti, kad pažeidimas buvo daromas prieš pasibaigiant EAPB galiojimui, o rūpestinga įmonė, esanti tokioje padėtyje kaip ieškovė, negalėjo visai nežinoti savo elgesio pasekmių (žr. šio sprendimo 153 ir 154 punktus). Be to, jau buvo nurodyta, kad pastabos dėl SESV įsigaliojimo yra nereikšmingos, nes EB 81 straipsnio 1 dalies tekstas identiškas SESV 101 straipsnio 1 dalies tekstui (žr. šio sprendimo 194 punktą).
- 324 Visų trečia, ieškovės nuomone, simbolinės baudos taikymą pagrindžia aplinkybė, kad pažeidimas neturėjo didelio poveikio atitinkamai rinkai.
- 325 Vis dėlto ši argumentą reikia atmesti dėl šio sprendimo 260–273 punktuose išdėstytų motyvų.
- 326 Galiausiai, visų ketvirta, ieškovė tvirtina, kad procedūra truko per ilgai dėl Komisijos padarytų klaidų.
- 327 Šiam argumentui taip pat negalima pritarti. Kaip buvo pažymėta šio sprendimo 315 punkte, ieškovė negali pagrįstai teigti, kad procedūros, po kurių buvo priimti atitinkamai 2002 m. sprendimas ir ginčijamas sprendimas, buvo nepagrįstai ilgos.
- 328 Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad nors protingo termino laikymasis vykdamas administracines procedūras konkurencijos politikos srityje yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kurio laikymąsi užtikrina Sąjungos teismai (1997 m. kovo 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Guérin automobiles / Komisija, C-282/95 P*, Rink. p. I-1503, 36 ir 37 punktai; 173 punkte minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* 167–171 punktai ir 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Technische Unie / Komisija, C-113/04 P*, Rink. p. I-8831, 40 punktas), norint konstatuoti protingo termino principo pažeidimą, reikia įvertinti procedūros trukmės poveikį atitinkamos įmonės teisei į gynybą (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Technische Unie / Komisija* 47 ir 48 punktus ir 2003 m. gruodžio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ir Technische Unie / Komisija, T-5/00 ir T-6/00*, Rink. p. II-5761, 73 ir 74 punktus ir juose nurodytą teismų praktiką).
- 329 Tačiau šioje byloje ieškovė netvirtina, kad procedūros trukmė pažeidė jos teisę į gynybą. Paprasčiausiai nuoroda į procedūros trukmę negali pateisinti simbolinės baudos skyrimo.
- 330 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovės argumentai, jog šioje byloje buvo tenkinamos simbolinės baudos taikymo sąlygos, yra atmestini ir kad dėl to reikia atmesti šią ieškinio penktojo pagrindo dalį, taip pat ir visą šį pagrindą.
- 331 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, reikia atmesti visus reikalavimus dėl panaikinimo. Be to, kiek tai susiję su papildomai pateiktu prašymu pakeisti ieškovei skirtos baudos dydį, remiantis būtent išdėstytais argumentais Bendrajam Teismui nereikia pasinaudoti neribota kompetencija ir patenkinti šio prašymo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 332 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

333 Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**
2. ***Lucchini SpA* padengia bylinėjimosi išlaidas.**

Martins Ribeiro

Popescu

Berardis

Paskelbta 2014 m. gruodžio 9 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Teisinis pagrindas	2
1. EAPB sutarties nuostatos	2
2. EB sutarties nuostatos	3
3. Reglamentas (EB) Nr. 1/2003	3
4. Komisijos komunikatas dėl konkurencijos bylų tam tikrų nagrinėjimo aspektų nustojus galioti EAPB sutarčiai	3
Bylos dalykas	4
Ieškovė	5
Ginčo aplinkybės	5
Pirmasis sprendimas	6
Veiksmai po pirmojo sprendimo	10
Keičiantis sprendimas	10
Procesas ir šalių reikalavimai	10
Dėl teisės	11
1. Dėl dubliko priedų priimtumo	11
2. Dėl reikalavimų pripažinti ginčijamą sprendimą niekiniu arba jį panaikinti	13
Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su esminių procedūros reikalavimų pažeidimu	14
Dėl ieškinio antrojo pagrindo, susijusio su Komisijos kompetencijos neturėjimu ir teisės klaida renkantis ginčijamo sprendimo teisinį pagrindą	20
Dėl ginčijamo sprendimo teisinio pagrindo pasirinkimo	21
Dėl Komisijos kompetencijos konstatuoti ir sankcionuoti AP 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą pasibaigus EAPB sutarties galiojimui, remiantis Reglamentu Nr. 1/2003	22
Dėl ieškinio trečiojo pagrindo, susijusio su ieškovės teisės į gynybą pažeidimu ir teisės klaida	27
Dėl pirmos dalies, susijusios su naujos administracinės procedūros nepradėjimu ir naujo pranešimo apie kaltinimus nepateikimu	27
Dėl antros dalies, susijusios su teisės klaida taikant AP 65 straipsnio 1 dalį, kaip palankesnę normą už EB 81 straipsnį	30
Dėl ieškinio ketvirtojo pagrindo, susijusio su įrodymų nebuvimu ir klaidingu materialinės teisės taikymu	32

3. Dėl prašymų sumažinti baudos dydį	38
Pirminės pastabos	38
Dėl Komisijos pateiktų prieštaravimų dėl priimtinumų	39
Dėl klaidingo pažeidimo sunkumo įvertinimo, nemotyvavimo ir įrodymų nebuvimo	40
Dėl klaidingo baudos padidinimo 105 % už pažeidimo trukmę	43
Dėl neatsižvelgimo į kitas lengvinančias aplinkybes	45
Dėl simbolinės baudos netaikymo	47
Dėl bylinėjimosi išlaidų	48